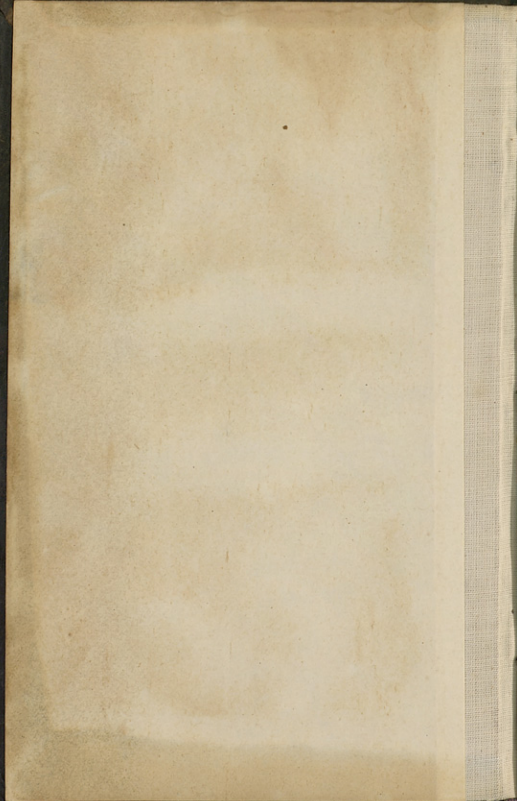
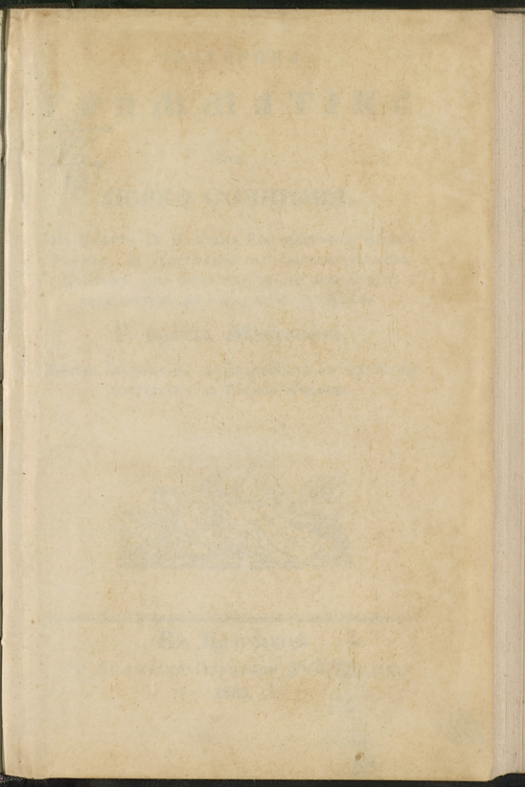
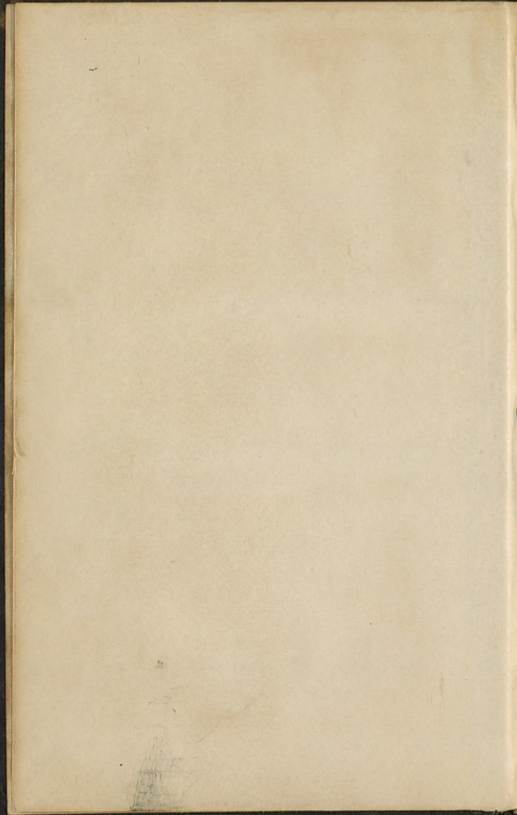

^{5/11}
G
35.24
XII

БОЛГАРСКА

Г Р А М М А Т И К А

VII
83

СѢРА

ПЕРВО СОЧИЩЕНА.

Отъ Небѣта П. П. сѣщаго ѿз свещѣнными дѣтели
Рѣлскіа, за оупотребленіе на Славеноболгарски те
оучилица, а на свѣтъ издаана отъ люборѣдны те
предстоатели за Болгарско то просвѣщеніе.

Г. брѣтѣа Мвстакѣви,

Житѣли Бвкорѣшкіа, съ ѿждивеніе то на-ѣщо то но-
костаклено къ Габрово оучилице.

Въ Крагвѣцѣ

Оу Княжеско-Сервской Типографїи,

1835.

Сп.
35.24
XII

11/2

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
СОФИЯ
4238
943

Почтѣннѣйшій и ѡбороднѣйшій Г.
БРАТІА МѢСТАКОВИ!

Колѣ дръгомѣ по ѡбородномѣ ѡтѣ вѣсѣ прилично вы выдѣ да се посвятѣ настоѣщій ѡпытѣ на Олабеновѡбългарската грамматиѣка, колѣ то сегѣ пѣрки пѣтѣ на свѣтѣ се показѣва, и сѣ вѣше то настоѣнїе и похѣжденїе се сочинїи, какѣто и взаимноѡучїтеаныте таблицы; койстиннѣ тїи начѣтки на вѣше то оѡво горѣщее и оѡсѣрдное попечѣнїе за своїте ѡдинопаемѣнни; а на-моїте пѣрки трѣдоке, не сѣ прилични никомѣ дръгимѣ кромѣ вѣсѣ, кой то като докѣло икѣдени ко оѡчѣнїе то на-своїте ѡдинопаемѣнни. Затѣ и прїїмате наї пѣрво ѡнїа срѣдства, кой то сѣ по-трѣвни, (и кой то оѡпотребѣватѣ сїчки те просѣкѣнїи нарѣди) за начѣло на просѣкѣнїе то, и спѣшиїте всѣкими ѡбразы да ѡблагодѣтеастѣвѣте своїатѣ вѣднїи рѣдѣ, за-

щото сте предъсмотрѣли че до сегд наши те соотѣчественници не сд познавадн код ѣ вь лд причина та на непроскѣщеніе то, и защо ѣ тревѣвало понапредз да се оустроѣватз оучианца а по толиз цѣрки и монастырѣ. Понапредз да се напечататз на нашиатз Български ѣзыкз потребны те за оученіе то книги, а поскѣ вѣтхѣи и нѣкыи закѣтз, (иай по реченномѣ, и сѣхз подоваше творѣти и ѣнѣхз неоставадти). Защото какка база принесоха до сегд тѣд превѣдени книги на Българскѣятз ѣзыкз, когдто и на скѣятз ѣзыкз незнадтз да ги прочѣтатз наши те вѣдни ѣдиноплемѣнни; свлщенно то ѣвангеліе, и на Олакѣнскѣятз ѣзыкз се разѣлуѣка, кой то мѣже да мѣ разѣлуѣке разѣматз, а нишо не мѣже да разѣлуѣе ѣнзи (ѣскѣнѣ ѣднѣ рѣчи) вкз нѣго, кой то не мѣже да мѣ кникне вкз разѣматз, ако и да ѣ превѣдено на вѣщины атз мѣ прѣстз ѣзыкз. Защото разѣлуѣнїе на-ѣднѣ списанїе не стѣи вкз прѣсты те иай вкз Олакѣнски те рѣчи, а найпаче на-такѣва кни ги щото ѣматз вьсоки и гдѣвоки разѣлмы, но трѣвѣка да ѣма нѣкой ѣнокд хѣдѣжестко, сз коѣ то се постѣга разѣлуѣнїе то на-всѣкое списанїе на ѣднѣхз кой вьлз ѣзыкз. Защото и папагалн те произнѣсатз нѣкон рѣчи кой то

изъчватъ отъ челоуцъте, но и сами неразумѣватъ нищо отъ ниѣхъ. За то въ началъте начало то отъ дѣкато трѣвѣа, и каккото трѣвѣа, а не зафащате дѣа то, споретъ послѣвица та отъ дѣкато не трѣвѣа. Въ сте изъкетни доврѣ, защо токъмо бднѣ книги прекѣдени на Болгарскѣатъ ѣзѣкъ, не принѣсатъ никоу поаза на наши те бдиноплемѣнни безъ оучѣнѣе, и за то составаѣкате първо главно то средство, то естъ оучѣлището, и предстоѣкате за сочинѣнѣе то, прекѣдѣнѣе то, и напечатанѣе то на-оучѣлищни те книги, за да се воведѣ оучѣнѣе то порѣдочно и въ наше то отѣчество, и да вѣде основателно. Защо то кой е видѣаъ некаде да се работи коѣ было хѣдѣжество безъ потребни те и прилични те мѣбрѣдѣа; или може кокачо безъ чѣкъ и безъ накована да исковѣ и да направѣ нищо, коѣ то е най прѣсто тѣаенно хѣдѣжество трѣвѣа да се работи съ потребни те и прилични те мѣбрѣдѣа; дѣка се е видѣао оучѣлище безъ оучѣлищни те къ него книги; и можеи да се наречѣ оучѣлище бнокѣ, къ коѣ то се не предаѣа понѣ грамлатѣческо оучѣнѣе, ако не дрѣги покъсоки наѣки; познали са отъ части и наши те бдиноплемѣнни тѣа погрѣшность, сѣрѣчь, защо са потребни и

оучилищата та рѣвно кѣкото ѿ цѣрквите. (Но ако въ рѣказ нѣкой ѿ помного не въ погрѣшнѣлъ защото вогомѣсткото мѣже въ нѣжда ѿ на полѣната, ѿ въ пѣстѣната, ѿ въ клѣщата ѿ на кѣлко дрѣго мѣсто, да се соверши, каккѣто цю се гѣбори, на кѣлкомъ мѣстѣ владѣчество вѣго, но оучѣнѣето не мѣже да се оучи на полѣна, нити въ гѣра, нити въ пѣстѣна, но тѣкмо въ оучилището), ѿ направѣха се добѣано оучилища по Болгарѣята, но ѣще не мѣжатъ сиромѣшнѣте да познаѣтъ, ако ѿ да глѣдатъ добѣаны примѣры ѣтъ дрѣгитѣ нарѣды, защѣ псалтѣрѣте ѿ часѣслабкитѣ не сѣ школски кнѣги, но цѣркѣкнѣ, ѿ оустанѣвѣны сѣ за вогомѣсткото въ цѣрквитѣ, а не за оучѣнѣе ко оучилищата, ѿ не мѣжатъ ѿ сѣми ѣще да се оучѣтатъ. За кой конѣцъ прѣкатъ тѣла оучилища съ тѣлко голѣми вѣждѣнѣя. ѿ защѣ на оучилището не ѣ намѣренѣето да ѣ мѣчилища да мѣчи малолѣтнѣи ѿ малѣкѣи вѣзрастъ дѣтѣкѣи, но да ѿмъ подадѣ рѣководство ко ѿстинното просвѣщенѣе, за да познаѣтъ ѿ сѣве, ѿ вѣга ѿ хрѣстѣанскитѣ ѿ чѣловѣчески тѣ долѣжности, ѿ да мѣжатъ да прѣмѣватъ по вѣре ѿ тѣла недѣвопонѣтнѣ същѣннѣ кнѣги, съ който се мѣчатъ (ѿли поѣобре

да речемъ мѣчатъ ги оучители те и родители те) безъ никакка полза като едни папагани въ маадватъ си и недозрѣватъ възрастъ. Тамъ истина, говоримъ, познайте въ; и за това настоявате да се напечататъ първо оучилищни те книги, съ кой то могатъ да се просектатъ и предвготватъ наши те единопаяемни и за други що се касатъ до пракослабна та наша въра, и до християнски те должности, и до други потребни въ челоковческитъ животъ знанія. Того ради (защото почивате мудро и основателно дѣло то) ще да остане ваше то име безсмертно въ Болгарско то потомство. А велегласны те похвалы, благодарности благословенія, и прощанія щоще да приимате отъ нѣжно то наше юношество, ще да бъде повѣжденіе и на други любовородни да последватъ кашатъ добръ и боговгоденъ примѣръ, и да благодарствуватъ и дни на свои те единопаяемни, кой съ каккото е възможенъ. Приимте прочее тихимъ окомъ и благосклоннымъ сърдцемъ сей малый мой трудъ по кашемъ благомъ желанію, когдо то сочинихъ съ каше то предстоаніе, и приносимъ го вамъ и на сичките наши любезни единопаяемни Болгари, да се не осѣдимъ съ лѣни-

кылатъ бѣангелскій ѡнъ рѣкъ, што ѣ
закопѣлъ тааѣнтъ господіна скогого къ зѣ-
лаю. Кѡй то ѣ жеаѣа кѣмъ кѣакаго бла-
гополѣчїа ѣ доагодеѣствїа, преѣыкѣаю сѣ
почитѣѣемъ.

Бѣшего почитѣемаго ми благорѣдїа.

Оуѣрдѣѣїшїи доѣрожеаѣтель.

Въ Бѣкорѣшъ
10. Септемѣр. 1834.

Сочинїтель.

ФІЛОЛОГІЧЕСКО

ПРЕДВЪДОМЛЕНІЕ

За Славеннобългарската Грамматика.

Честоміловіе то є една голема добродѣтель за єдинъ народъ, и особно за всякаго человека, защото съ него се придобиватъ сякакви добри вещи. И понеже тога честоміловіе начало є да произникне въ настоящій вѣкъ и въ наше то прелюбезно отечество, като некой сладковонный крѣпъ отъ терна и оудолѣа, и показува се какъ ще процветѣ прочее цветѣ благовоненъ между сичките почти наши соотечественници, които са започели да оттрѣшатъ догрокременный сонъ на нежестко то и помраченіе то отъ свои те очи, и да оусколятъ потребни те средства за истинно то просвѣщеніе, защото спѣшатъ до кообразатъ безобразіе то на-Българскія ѣзыки, да въ возможай по времени да се наслаждаватъ и на-

пѣватъ сладки и не мѣтны вѣды ѡтъ своѣ-
те, а нѣ ѡтъ чѣжди те истѡчницы, какѣто
са правили до сегашно то време. За то и лю-
борѡдни те предстоѣтели не ѡтаагатъ време да
воспрѣиматъ най прилични те и потребни те
за това дѣло средства, чрезъ които може да
се ѡжидѣе и постигне желаемый конѣцъ, и да
се оумножи похваано то честоловѣе и въ ѡни-
а Български дѣшъ, които до днешенъ день
не са мѣ знадан ни името. Они, гокорнахъ,
приаѣжкатъ да се преведатъ доволни книги
потребни на матерниатъ наши ѣзыкъ, чрезъ
които може да се распространи оученіе то въ
сѣчко то наше ѡтѣчество, но сѣчки те тѣа кни-
ги и прекоди, трѣвѣка да се оутверждаватъ
и ѡсновѣватъ на нѣкое доврѡ ѡснованіе. То-
гѡ ради за да вѣде това дѣло доврѡ и ѡ-
сновѣтелно, трѣвѣка да се започне какѡ то
трѣвѣка, и ѡтъ дѣто трѣвѣка. Вѣакомѣ ѣ
прѡчеѣ ѣзкѣстно, защѡ пишемый ѣзыкъ ѣма
своѣ то ѡснованіе на грамматиѣски те правила.
И понеже никой ѣзыкъ не може да прѣима
своѣ то благообразіе и исправленіе инаѣче, раз-
кѣ ако се не подѡбжи подъ грамматиѣски пра-
вила, тогѡ ради, като най ѣвжда на кѣшь, по-
трѣвна ѣ ѡтъ сѣчко най пѣрво ѣдна грамма-
тика на нашиатъ матерний и природный ѣ-

зыкъ да вы списуваахъ сѣкой, кой какѣо ѣ воз-
 мѣженъ, на своѣмъ языкѣ по правилата на-
 една ѣща, а не помѣстна грамматика, отъ
 коѣто не произходи дрѣго нищо, токъмо без-
 полезное крикѣваніе (порицаніе). Иъно ѣ про-
 чее всѣкомѣ, зацо ѣ потрівна една ѣща грам-
 матика за сичка та Болгарія, по коѣто трѣвѣ-
 ка сички да послѣдѣватъ своѣте списанія, а
 не сѣкой да писѣка по своѣто помѣстно про-
 изношеніе безъ никакѣо основаніе и доказа-
 телство, и своѣто токъмо помѣстно нарѣчїе
 да защищава и да оублажава, а чѣждо то,
 лошо илѣ доврѣ безъ разборъ да оукорѣва
 и оуничтожава. Но това дѣло не ѣ дѣло
 на-ѣдинъ челоѣкъ, но на мнозина, зацо то
 сѣкой самъ, илѣ по своѣто ѣстѣственно само-
 любїе не ѣщѣтѣтелно влекѣмъ и прецѣлемъ, и-
 лѣ самолюбїемъ взимамъ, илѣ неразсѣднѣмъ
 къ помѣстномѣ отѣчестѣвъ своемѣ любленїемъ
 и предпочтѣнїемъ прекаонѣмъ, илѣ за некѣ-
 жестѣко на-различнѣте ко всѣкомъ странѣ (дер-
 зѣю рецїи и ко всѣкомъ градѣ и селѣ) про-
 изношенїа, лесно мѣже да се оуклоиѣ отъ
 правнѣи и приискреннѣи Болгарскїи языкъ, ако
 не вѣсе держамъ всегда крѣпѣко за неговѣмъ
 истѣчнѣкъ. И какѣото не мѣже никѣой да се
 ѣтрѣчѣ зацо Болгарскїи языкъ ѣ прѣстѣкалъ

КАТО ОТЪ НЕКОЙ НЕОСКЪДНИЙ ИСТОЧНИКЪ ОТЪ
 СЛАВЕНСКІАТЪ, ТАКО НЕ МОЖЕ НИ ДА ПРОТИВОРЪ-
 ЧИ, ЗАЩО ОТЪ НЕГО ТРѢВЪБА ДА ПРИЙМЕ И СКО-
 ЁТО ИСПРАВЕНІЕ, И ДА СЕ ДОПОБИ КО СКОИ ТЕ
 НЕДОСТАТКИ. КОЙТО ПРОЧЕЕ ИСКА ДА ЗАЩИЩА-
 БА И ДА ОУБЛАЖАБА СКОИАТЪ ПОМЪКСТНИЙ ИЪЗЫКЪ,
 ТРѢВЪБА ДА ИМА ВСЕГДА ГОТОКЪ НЕЛОЖЕНЪ СКИ-
 ДЪТЕЛЬ СЛАВЕНСКІАТЪ, И ТВѢРДО ДАСЕ ДЕРЖИ ЗА НЕ-
 ГО, ЗА ДА НЕ ЗАСЛЪЖЪБА ПОРИЦАНІЕ ТО НА-ДРУГИ ТЕ.

ВѢТЬ ПРОЧЕЕ ЛЮБОПИТНОЕ СОЗЫСКАНІЕ И ИЗ-
 СЛѢДОВАНІЕ МЕЖДУ НѢКОИ ЛЮБОСАБКЦЫ (ФІЛОЛО-
 ГИ), КОИТО НАЧІНАТЪ ДА СОБИРАТЪ И ДА СЛА-
 ГАТЪ (ДА СОЧИНАВАТЪ) ТАККАА ГРАММАТИКА,
 КЪ КОЛИ ОУВО СТРАНА КЪ БОЛАГАРИА ТА ДА СЕ
 ГОКОРИ И ПРОИЗНОСИ НАИ ЧІСТО И ПРИИСКРЕННО
 БОЛАГАРСКИИ ИЪЗЫКЪ, И СЕКОЙ Ё СВОБОДЕНЪ И БЕЗ-
 ВАБОРЕНЪ ДА ДАДЕ ПЕРКО СКОЕ ТО МИКНІЕ ЗА ТО-
 ВА ДѢЛО, А ПО ТОМУ ПО МНОГИХЪ И РАЗЛИЧ-
 НЫХЪ МИКНІАХЪ, ДА СЕ ОУПОТРЕВИ ЗАМЫШЛЕН-
 НОЕ ДѢЛО, И ДА СЕ ВОВЕДЕ ДѢИСТВИТЕЛНО КО
 ОУПОТРЕВЛЕНІЕ КЪ НАШЕ ТО НОВОЧАЛНО НА-ПРО-
 СКЪЩЕНІЕ ТО ОТЕЧЕСТВО. „Опасеніе во гобори-
 „се во свѣщенномъ писаніи, во мнѳвѣхъ со-
 вѣтѣхъ „и ёто ѡзъ (като ѳпредѣленъ ѳтъ
 ѳдно ѳбщество) излагѡю ѳ томъ ское то (кри-
 во илѡ прѡво) мнѣніе. ѡзъ мысламъ, ѡко да
 не грѣшимъ, защо Болгарскѡи ѡзъкъ ѡко въ

се очисти́лаз отъ чуждеазы́чны те рѣчи (а рече́нно о́тъ Грѣчески те и Тѹрски те) който са се вкрѣли въ него неощѹтительно за ради спрѣвыкѣнїе то и смѣшенїе то съ тѣмъ двѣ народи, и ако въ се согласи́лаз некогашъ въ многообразни те членове, и въ глаголы те, да ѣ найвлѣженъ и приискренъ до слабѣнскїатъ о́тъ сички те дрѹги ѣзыцы който са произшли о́тъ него. И защо́ може да се найде совершенъ безъ никаквокъ недостаткокъ по сичката Болгарїа распрѣснатъ. И никои да не може да се похва́ли защо́ въ една́ илї въ дрѹга страна́ да се говори и произноси най чїсто и приискренно Болгарскїи ѣзыкъ, каквото се види о́тъ слѣдѹющи те изслѣдованїа. И ако въ выдѣ возможно да се говори въ едно́ сичкїо, не въ имамъ тогѣка потреба беке о́тъ никаква иноазы́чна рѣчь (оскѣнь мало нѣкои който са ги совер́маз изгубили Болгаре те, илї и нѣматъ ги никаквы, и оупотревалѣватъ ги илї по Тѹрски илї по Грѣчески, който и изложїхъ на-крайнатъ на-грамматїката, да ги глѣда секой.) Защо́ ако една́ рѣчь се говори на едно́ мѣсто по Тѹрски, илї по Грѣчески (илї и по дрѹги некои ѣзыкъ, коете ѣ совер́маз мало) на дрѹго мѣсто нахождашъ тѣмъ иста та рѣчь да се говори чїсто Болгарски. И на

то̀ва̀ ѿсто̀ то̀ мѣсто̀ па̀кѝ гдѣ̀то̀ сѐ го̀во̀рѝ ед-
 на̀ та̀ рѣчь̀ чѣсто̀ по̀ Бѳла̀гарскѝ, та̀мо̀ на̀мѣрѣ-
 ва̀шъ̀ па̀ дрѣ̀га̀ по̀ Тѳрекѝ ѿ̀лѝ по̀ Грѐческѝ,
 (ѿ̀лѝ по̀ дрѣ̀гѝ нѐкоѝ ѿ̀зѣ̀къ̀). Ка̀то̀ на̀ при-
 му̀рѣ̀, дѐто̀ го̀во̀ратъ̀ мѣ̀рднѣ̀къ̀ а̀бѣ̀тѣ̀ница̀ та̀
 (стѣ̀ла̀ба̀ та̀) та̀мо̀ го̀во̀ратъ̀ но̀жѣ̀ница̀ ка̀ниа̀ та̀.
 ѿ̀ дѐто̀ го̀во̀ратъ̀ го̀здѣ̀н (то̀ ѐсть̀ го̀здѣ̀жъ̀)
 ѐксѣ̀ратъ̀, (ѿ̀лѝ па̀ла̀ма̀рѣ̀, ѿ̀лѝ пѝрѣ̀нѣ̀, по̀ дрѣ̀-
 гѝ мѣ̀ста̀) та̀мо̀ го̀во̀ратъ̀ ю̀рдѣ̀чка̀ па̀тица̀-
 та̀ (кѣ̀ ко̀дѣ̀то̀ рѣчь̀ па̀тица̀, ка̀то̀ ѿ̀зѣ̀а̀днѣ̀шъ̀
 ѳ̀тъ̀ пѐрѣ̀виатъ̀ са̀бѣ̀жъ̀ а̀, ѳ̀ста̀ва̀ чѣ̀сто̀ Сла̀вѣ̀нско̀
 речѐнѣ̀ѐ пѣ̀тица̀, ѳ̀вѣ̀що̀ то̀ на̀-сѣ̀чкѝ тѐ пѣ̀тицы̀ ѿ̀-
 мѐ. ѿ̀ дрѣ̀гѝ го̀во̀ратъ̀ ша̀тица̀, приа̀ичѣ̀кѣ̀ па̀-
 кѝ ѳ̀тъ̀ ша̀та̀ю̀са̀, ѿ̀лѝ ѳ̀тъ̀ прѳ̀сто̀ то̀ речѐнѣ̀ѐ
 шѐта̀мѐсѐ, за̀що̀то̀ ѿ̀ ша̀тица̀ та̀ та̀ка̀ нѐка̀кѣ̀ко̀
 ша̀та̀ѐта̀ кѣ̀ хо̀денѣ̀кѣ̀ то̀ сѝ.) На̀ дрѣ̀го̀ мѣ̀сто̀
 па̀кѝ го̀во̀ратъ̀ зѝдѣ̀жъ̀ (ѳ̀тъ̀ зѝждѣ̀жъ̀, са̀акѣ̀: при-
 лѝчѣ̀кѣ̀), на̀ дрѣ̀го̀ стѣ̀на̀, по̀ Сла̀вѣ̀нскѝ, а̀ на̀
 дрѣ̀го̀ дѣ̀ва̀рѣ̀. На̀ дрѣ̀го̀ данѳ̀, а̀ на̀дрѣ̀го̀
 ѐга̀, а̀ на̀ дрѣ̀го̀ вѣ̀ла̀а̀кѝ. Та̀ко̀ ѿ̀ са̀ѣ̀дѣ̀ю̀щи-
 тѐ, про̀зо̀рець̀ ѿ̀ пѐндѣ̀жѣ̀ра̀, крѐтищѐ ѿ̀ чѣ̀бѣ̀ла̀жъ̀,
 ма̀ша̀ ѿ̀ дѣ̀ла̀вѣ̀жъ̀, са̀дѣ̀жа̀къ̀ ѿ̀ перѣ̀сѐ ѿ̀ла̀, ѳ̀дѣ̀жа̀къ̀
 ѿ̀ ко̀мѝнѣ̀жъ̀, о̀у̀здѣ̀ ѿ̀ гѐмѣ̀жъ̀, по̀дрѣ̀мѣ̀чѐ ѿ̀ ла̀ѝ
 кѣ̀чка̀, ѳ̀гла̀къ̀ (ѿ̀лѝ ѳ̀гла̀къ̀нѝкъ̀) ѿ̀ ю̀ла̀рѣ̀, ка̀-
 пѣ̀шѣ̀ ѿ̀ тѐрѐзѣ̀ѝ, ма̀стѝла̀ ѿ̀ мѣ̀рѝкѣ̀нѣ̀жъ̀, ка̀ла̀-
 ма̀рѣ̀ ѿ̀ диѣ̀нѣ̀тъ̀, ко̀жѣ̀у̀жъ̀ ѿ̀ кѣ̀ю̀рѣ̀жъ̀, зѣ̀рца̀ла̀
 (ѳ̀тъ̀ зѐрца̀ла̀) ѿ̀ ѳ̀чѝла̀, на̀ѳ̀чѝла̀ (ѳ̀тъ̀ ѳ̀чѝ) ѿ̀

гїозабѣцы. Ракаа (негли ѡтз рака сааб.) и дѣ-
лапз и іокабкз, паѣтз и чїтз, лѣвеница и
карибѣз, (а дрѣги злоупотребїтелно дїна, но
дїна по Славѣнски значи пѣпонз) папѣцы и
чѣхан (а по дрѣги мѣста црѣкѣ, коѣто се на-
хѡжда и кз Іоаннѣ Ѡксархѣ Българскомиз на
стран. 105 подз прилѣч. 57 тако. Сапогз —
(толковано чревѣе), котѣши и чїзми, лївада
и чаїрз, ѡдрз и креватз (кѣркетз) ковчѣгз
и сендѣкз, котѣлз-мѣдникз и вакѣрз, каѣнз
и пѣпѡнз и пѣпешз, пѣжолъ (прилїчнѣ ѡтз
Славѣнскїатз: пѡлазо-пѡлазолъ-пѣлазолъ-пѣжолъ)
пѣжѡкз-пнжѡкз-пѣжѡкз, и ѡхаалъ, и мѣлчо,
и рѡжко, и шѣлангѡбѣз, вѡвз и вакаа, ремѣнь-
ремѣнкз и каїшз, тѣте-тѣнко и бава, вѣрз
и кирѣчь, гаѣпакз и аджамїа, вѣлѣнь и рогачз,
вѣглаень-вѣгланца и кюмѣрз, ѡгниао-ѡгнико и
чакмакз, разсѡлъ-пресѡлъ и армѣа, скѣрдеаз и
вѣргїа и тивїжникз, топѡрз и ваатѡкз, скѣ-
кїра и вѣрѣва и ваатїа, зѣвгѡрз и чїфтз,
кнїга и хартїа, стѣкло и сѣрѣа, каючѣрка-
каючѣака, и вѣрѣва, катѡнецз и кѣфѡрз, каючь
и анахтѡрз, стѡлз и скѣмѣе, скѣшникз-скѣтїа-
никз и шамдѡнз, рѣжѣнз и шїшз, коалкз и
самѣнз, коло-коелѡ-тѣркало (ѡтз тѣркалаамз)
и текѣраїкз, трѡнеза и софра, колѡрз и ара-
ваджїа, рѣло и дѣмаабѣгз, гѣлнѡ и харманз,

чи що се вожемъ сички те по Български го-
 боратъ, що да речемъ, не знамъ! Ёднѣ ако го-
 боратъ ще да ѣда, дрѣги гоборатъ ше да
 ѣда, дрѣги ке да ѣдемъ, дрѣги че да ѣ-
 демъ, дрѣги ша да ѣда, дрѣги ша да ѣда,
 дрѣги жда ѣда. Ёднѣ некую, дрѣги некемъ,
 дрѣги нечемъ, дрѣги не шемъ, дрѣги ниша,
 дрѣги не ша (а дрѣги пакѣ нѣша кѣши те, та
 пра̀у̀мата, гоборатъ) ёднѣ ако кѣкатъ кнѣ-
 га, дрѣги кѣкатъ кнѣига, ёднѣ тресемъ, дрѣ-
 ги тѣрсимъ, ёднѣ трасимъ, дрѣги тражилъ,
 дрѣги тѣрса, ёднѣ влѣзимъ дрѣги мѣрсимъ,
 ёднѣ доидѣ, дрѣги додѣ, ёднѣ ше доди (кѣт-
 сто ше доидѣ) ёднѣ додѣ (то ёсть до гдѣ)
 а дрѣги дордѣ, дрѣги доклѣ, дрѣги докѣдъ.
 Ёднѣ кѣмень, дрѣги кѣмакъ, дрѣги кѣмикъ.
 Ёднѣ петокъ, дрѣги пѣтокъ, дрѣги пѣтакъ.
 Ёднѣ песокъ, дрѣги пѣсакъ. Ёднѣ хаѣвъ,
 дрѣги лѣпъ, дрѣги лѣпъ. Ёднѣ лѣкѣть нѣ-
 котъ, дрѣги лѣкѣть нѣкетъ. Ёднѣ развоѣ,
 дрѣги стѣнъ. Ёднѣ скѣшь, дрѣги скѣка. Ёд-
 нѣ змѣа, дрѣги замѣа. Ёднѣ човѣкъ, дрѣги
 чнакъ, дрѣги чѣлакъ, дрѣги чоѣкъ. Ёднѣ
 мѣсецъ, дрѣги мѣсечина. Тако ѣ кѣ гагѣбѣ-
 те, ёднѣ гоборатъ хѣда, дрѣги хѣде, дрѣги
 хѣдимъ. Ёднѣ тѣрчимъ, дрѣги тѣрче, дрѣ-
 ги тичамъ. Ы дрѣги такѣка много, коѣто

ИСТОРИЧЕСКАЯ

да не изчисляваме сичките наредъ, защо не
ще да ни постигне време. Тѣка е прочее до-
стойно да се пожеламъ съ негодоуваемихъ
гласъ, и да речемъ тако. О изъиче разбра-
щенный и некоздържый! да ли ще има и въ
дрѹги некой изъикъ токо разбращеніе и не-
согласіе! отъ предизаожени те прочее приамѣ-
ри, може да види секой коакоса испорчени
рѣчи те и въ произношеніето, и въ окончані-
ята, и въ оксін те, което нема въ никои изъ-
икъ. Но ще да рече некой защо съ това
трѣвѣка да се похваліме защо ни е богаты
и многообразенъ изъико, а не да сме оубор-
ни. Това не е богатство но разбращеніе на-
изъикатъ. И коа ни е нѣжда да иіскаме да
зашицаваме токо разбращеніа на-изъикатъ
ни, и да подтврждаваме рѣчи испорчени и
иноизъичны; не е ли подово да приакжа-
ваме всакъ по синаѣ своіи да отвѣтнѣваме
отъ поврежденны те и испорченны те произно-
шеніа: що ще да пиішеме нѣща, не е ли по-
дово рѣци: що ще да пиішеме кнннга, не е
ли подово и попрако кнннга; и що ще да
пиішеме камакъ, не е ли попрако камень;
тако и пѣсакъ песокъ, и пѣтакъ петокъ, и
лѣпъ хлѣвъ, и чнаакъ чеаокѣкъ, и каніа но-
жница, и вксеръ гвбздь, и кракъ нога, и а-

нахтаръ ключь; и прѣчаа и прѣчаа; кѣистиннѣ
 никогдѣ не вѣхъ дерзнѣахъ ѣзъ да внесѣмъ кз
 моѣ списаніе илѣ кз прѣбѣдъ такѣмъ непо-
 трѣвны рѣчи (ако и да са оупотрѣвѣтели по
 нѣкон мѣста по междѣ прѣстыатъ нарѣдъ).
 Като н. п. тѣтакси клѣето ѣвѣ, и пѣтора и
 подѣръ (защѣто подѣръ кз свѣщенно то пи-
 саніе значѣ бѣднѣ дѣага дрѣха, ѣтз грѣч. πο-
 δήρης) вл, пѣсакъ и потѣмъ, и тѣи вл. тѣ-
 ко илѣ такѣ, и тѣи ѣнѣи вл. токѣ и ѣновѣ,
 и крѣкз вл. ногѣ (а) (защѣто писаніе не го-
 вѣри, крѣкз моѣ стѣ на прѣкотѣ, но, ногѣ
 моѣ стѣ на прѣкотѣ. И, свѣзѣвше ѣго по
 рѣкѣ и по ногѣ, ѣ не по крѣкѣ, и, совершѣаи
 нѣзѣкъ моѣ ико вѣени, и дрѣги такѣва) и ко-
 шѣла вл. рѣза, и хамѣмъ вл. вѣна, и врѣд-
 ка и наджѣкз вл. сѣкѣра, и проч. и прѣчаа.
 Защѣто ѣдинъ илѣкз що се прѣдѣва нарѣдѣ
 писменно, трѣвѣка да разѣнчѣствѣе ѣтз ѣв-
 щѣа що се оупотрѣвѣака междѣ мнѣжѣство-
 то. ѣ ако вл рѣказ нѣкой, защѣ ѣновѣ що
 се пишѣ, трѣвѣка, да се пишѣ по ѣвѣкнѣн-

(а) Какѣто що стоѣ и кз Господѣнъ Сапѣнѣко ”
 то ѣвангѣліе ѣтз матѣ, глакѣ 22 стѣхъ 43. „Рѣче
 „Гдѣ на Гдѣ мѣ: сѣднѣ шѣдѣснѣ мѣне дрѣдѣ тѣра
 „кравѣкѣ те твоѣ подкрѣчіе на крѣкѣ та твоѣ.

но то прѣсто произношеніе за да го развѣлка всѣкѣи, ѡз мѣслимъ да се не намѣрѣва такѣвъ челокѣкъ де то да не развѣлѣе що щѣ да се рече нога, а много мѣжатъ да се наидатъ де то да не развѣлѣатъ кракъ (защото кракъ се гѣбри и ѡвоа на което тѣчатъ корѣте за баницата) и за то трѣвѣка да се предпѣчта нога ѡтъ кракъ, тако и каючь ѡтъ ѡнахтаръ, и ѡвѣе ѡтъ тѣтакси, и рѣза ѡтъ кошѣла, и тако ѡтъ тѣи, а ѡвѣдъ ѡтъ рѣчѣкъ, и прѣчал. Но и да са по ѡудѣокравѣмѣтели тѣ рѣчи испѣрченѣте ѡтъ прѣкѣте, пакѣ трѣвѣка да ги ѡтмѣтаме и да ѡтвѣггаме ѡтъ нѣхъ, зашто не са прѣкѣ. И не ѣ ли потрѣбно да ѣма секои честѣмѣгѣе да наѣчи писанилатъ ѣзыкѣ разѣиченъ ѡтъ простѣнарѣднылатъ; илѣ какѣ мѣже по нѣкое крѣме да се ѡукраси и ѡуравѣти ѣзыкѣ ни, за да стѣне и тѣи ѣдинъ самѣстоѣтелиъ и испрѣкѣнъ ѣзыкѣ, като що ѣ простѣгрѣческѣо и Рѣскѣо, нѣгли и Гѣрвскѣо; (какѣто що направиѣа и Ваѣси те кѣ наѣи те крѣмена сегѣ. Нѣхнѣо ѣзыкѣ макаръ и да се состоѣ болѣша частъ ѡтъ иносѣичны рѣчи, а ѡсѣбно ѡтъ Влакѣнски, Грѣчески, Бѣагарски, Рѣски и Латѣнски, и ѡтъ дрѣги нѣкои, какѣто мѣже да види всѣкѣи ѡтъ сѣдѣющѣте рѣчи, сѣлѣнта

тронѣ, свѣтаа троица. Чѣл вѣчнѣкз тѣтѣ,
 вѣчнѣи ѡтѣцз. Пѣтѣмѣ дѡминѣабѣ, стрѣ-
 сти госпѡдни. Зѣдѣрѣ, тѣарѣ. Рѣю, рѣи. Шѣз,
 ѡдз. Бѣдѣре, вѣдѣнѣе. Вѣздѣхз, вѡздѣхз.
 Прѣфз, прѣхз. Чѣсз, чѣсз. Тѣргз, тѡргз.
 Ѡвѣсз, ѡвѣсз. Гѣскѣ, гѣскѣ. Ѡтѣпз, стѡпз.
 причѣна, причѣна (кѣнѣ). Вѣновѣтз, вѣновѣнз.
 Вѣре, вѣре. дѣла, мѣсѣцз ѣи лѣнѣ. Ѡ-
 цѣтз, ѡцѣтз. Ѡмѡкѣнз, смѡкѣ. Мѣсѣнз, мѣ-
 сѣна. Грѣдѣна, градѣна. Трѣпз, тѣло. дѣхз,
 дѣхз. Бѣа, вѣна. Вѡѣа, вѡла. Вѣстрѣте,
 вѣстрѣтѣна. Тако ѣ пѣпѡма *пѣпѡма*, кѣ-
 лѣмѣрѣе *каламѣри*, кѡндѣю *кѡндѣли*. И дрѣ-
 ги мнѡгѡе мнѡжѣство. Но со вѣе товѣ, не ма-
 рѣха за чѣжѣстрѣннѣе рѣчи но ѡѣскоѣха ги
 ѣ ѣсправѣха ѣзѣкатз си сз грамѣмѣтѣка, ѣ
 прѣкѣдоха сѣчѣкѣте нѣдѣки на нѣго, що то нѣд-
 нѣшно то вѣре, ѣ ѡѣчатз ѣ прѣдѣватз сѣчѣко
 що ѣ потрѣбно за ѡвѣществѣннѣатз жѣкѡтз
 чѣловѣчѣски ко скѡѣте ѡѣчѣнѣша, што моѣже
 да се нарѣчѣ на-сѣгѣшно то вѣре ѣ тѡѣ ѣдѣнѣз
 ѡтз самѡстоѡтѣлнѣе те ѣ ѣсправѣннѣе ѣзѣ-
 цѣ), ѣко не вѣѣхѣмѣ ѡтѣвѣгѣлѣн ѡтз тѡѣко раз-
 вѣрѣнѣнѣа. И кѡгѣто кѣлѣси те сосз чѣждѡ вѣ-
 шѣствѡ (то ѣсть со сѣрѣннѣе рѣчи) прѣвѣдоха
 до тѡѣ стѣпѣнѣ ѣзѣкатз си кз мѣло вѣре,
 кѡлѣмѣ пѣчѣ мѣ моѣжеме да го прѣвѣдѣме кз

подо̀вро соверше́нство, што̀ не́маме́ то̀ка̀ва́
 нѣ́жда̀ о̀тъ чѣ́ждезы́чны́те рѣ́чи, ко́а̀ко̀ то
 Ба́а̀си́те; но́ ѿ да̀ о̀ста́натъ нѣ́кои чѣ́жестра́н-
 ны́ рѣ́чи по́ насто́а̀щемъ, кѣ́ ѿзы́катъ ни,
 о̀тъ ко́йто̀ не́мо́жеме́ сокѣ́амъ да̀ о̀твѣ́гне́ме,
 то́ка̀ не́ ни́ пра́ви го́ле́мо препа́теткѣ́е на ѿс-
 пра́ва́е́нїе то̀ на-ѿзы́катъ ни, за́що̀то́ вѣ́дїме
 ѿ О́е́рви́те ѿ до́ днѣ́шенъ дѣ́нь да̀ о̀у̀потре-
 ва́а̀катъ о́ще́ нѣ́кои тѣ́рски рѣ́чи. Бо́йсти́н-
 нѣ́ а́ко́ на́чне́ме о̀тъ тѣ́ка̀ на та́амъ да̀ о̀твѣ́-
 га́ме о̀тъ про́столю́дныа̀тъ ѿ по́дныа̀тъ ѿ-
 зы́къ, ѿ де́ржїме́ се́ ко́а̀ко̀то́ ѿ ко́змо́жно до
 ма́йка́та ма́ Олаке́нскїа̀тъ, се́оро́ съ́ во́жїа̀ по́-
 мо́щъ ще́ да́ вѣ́дїме́ нѣ́кои о̀у̀сѣ́къхъ ѿ ѿс-
 пра́ва́е́нїе на-ѿзы́ко̀ ни. А́ко́ а̀н пи́ше́ме о́ще́ по
 гнѣ́сно ѿ о̀тъ то́а̀ о́быкно́кѣ́нныа̀тъ про́столю́-
 денъ ѿзы́къ, ка́кѣ́а̀ а̀н ще́ по́а̀за да̀ о̀у́чи́ни-
 ме́ на на́ша́та лю́бе́зна ѿно́сть: ѿа̀н ка́кѣ́о
 лю́бопо́нїтно́ о́ко́ ще́ да́ ко́звѣ́дїме́ кѣ́ ни́хны-
 те ѿкѣ́жны дѣ́ши, ко́га̀то́ не́ма́ ни́що́ лю́бо-
 по́нїтно́ ѿ до́сто́нно́ приа́мѣ́ча́нїа̀ кѣ́ ѿзы́катъ
 ни; на́ що̀ ще́ про́стратъ своѣ́то кнїма́нїе ѿ
 лю́бопо́нїтство́; ни́е вѣ́дїме́ то́ка̀ разлї́чїе ѿ кѣ́
 Гре́ческїа̀тъ ѿзы́къ. За́що̀ се́рѣ́чь дрѣ́го ѿче́
 се́ го́ко̀ри ме́ждѣ́ про́сти́те че́лоу́кѣ́цы, а́ дрѣ́-
 го ѿче́ се́ пи́ше́ кѣ́ кнї́ги́те. А́ко́ на́ приа́мѣ́ръ
 го́ко̀ри ма́жїко́ *ἐν τῷ ἀνδρώπῳ, μὴ μέρα, ὅ-*

λη μέρα, δὲ ξέρω, δὲν μπορῶ, μαθαίνω, πεθαίνω, ἀκύνω, πλένω, τῆ ποδαριῶ, τῆ κεφαλιῶ, ἢ дрѣги такѣва. Вѣ писаныяты ѡзвѣкѣ ги нахождашиз тако, ἐνός ἀνθρώπῳ, μίαν ἡμέραν, ὅλην τὴν ἡμέραν, δὲν ἡξεύρω, δὲν ἡμπορῶ, μανθάνω, ἀποθνήσκω, ἀκύνω, πλύνω, τῆ ποδαρίῳ, τῆ κεφαλίσ ἢ проч. Тако ἡστο ги произносагы ἢ οὐχѣните ἢ честолюбѣбите вѣ разгочорите си, ἢ нѣ каккѣто простако. ἢ чѣдно ѣ зацо междѣ ваагорѣдни те ἢ сѣми те жени ѡматѣ честолюбѣе да произносагы тако чѣсто рѣчѣ те, ἢ нѣ като простолюѣдни те. ἢ зацото гочорѣи безкнѣжнѣо δὲ ξέρω, δὲ μπορῶ, ἢ проч. За τὸ ли трѣвѣка да ѡматѣ неизвѣжна дѣлжностѣ ἢ списѣтели те да послаѣдѣбагы тока простолюѣдно произношѣнѣе; тока ἡστο то кѣдиме ἢ вѣ Россѣискѣятѣ ѡзвѣкѣ. Вѣ произношѣнѣе то тѣи гочѣратѣ харашѣ, но πѣшатѣ го хорашѣ, вѣчѣ, но πѣшатѣ го вѣгѣ, хоспѣдѣ, но πѣшатѣ госпѣдѣ, ἢ дрѣги такѣва. Тако ἢ вѣ Бѣлагарскѣятѣ ѡзвѣкѣ, зацото гочѣратѣ прѣсти те ἢ безкнѣжни те чѣловѣцѣы, чнаѣкѣ, ѣѣпѣ, замѣ, крѣкѣ, пѣсакѣ, нѣкетѣ, нѣѣпѣ, тѣтакѣи, гѣдѣчѣ, пѣтора, такрѣсѣ, ἢ дрѣги такѣва многочѣсленнѣ, за τὸли трѣвѣка ἢ вѣ кнѣги те да се πѣшатѣ тако непрѣмѣннѣо тѣа

рѣчи; а кога тако трѣвѣка да пишатъ (какѣто що мѣдретѣвѣатъ нѣкои) коѣ исправлѣнїе, илїи коѣ сладостъ мѣжеме да ѡжидѣме ѡтѣ нашіатъ ѣзыкъ; а кой ли пакѣи нещѣ да развѣре що ще да се речѣ человекѣкъ, хѣтѣвъ, змїа, ногѣ, песѣкъ, вѣщи, ѣвїе, пѣчасъ, трѣзбенъ, който са ѣ чїсты слакѣнскїи, ѣ сладостны не тѣкмо къ зисѣканїѣ то, но ѣ къ пронзношенїе то; на токѣ ми скидѣтеастѣвѣка ѣ ѡдїнъ списѣтель назывѣлемый Павѣлъ Кенгѣлацъ архїмандрїтѣ Свѣтогѣоргїекскїи, който ѣ издѣлаъ ѡднѣ ѡтестѣвослѣбіе на слакѣнскїи ѣзыкъ, ѣ печѣтано ѣ ко 1811. лѣто къ Бѣдимъ къ предислѣбіе то на крайнатъ гѣкорн тако „ѣще вы „кѣто, на прїкладъ, нѣмецкѣи ѡнако писѣлаъ, „ѣкоже ѡвыкнѣннѣ гѣкорнѣса, оуѣво вїѣ ѣ „прѣста нѣмецка вѣва кнїги писѣти могаѣ. „И пѣдолѣ, кѣи нарѣдн, ѣ сѣми ѣзычнїцы „кнїги своѣ по грамѣатїческїимъ прѣкїаалѣмъ „списѣша, оуѣ насъ по прѣкїаалѣмъ вѣвѣ смїлѣднѣи пїшѣтѣса.“ Токѣ се гѣкорн за ѣспорчѣнїе то на рѣчїѣ те, а ѣко поглѣднемъ къ ѡкончанїѣ та ѣ къ начертѣванїе то на-гѣагѣблн те, кѣако разлїчїе ще да вїдїме! гѣагѣблѣ Славѣнскїи, любѣаю, ѡднїѣ начертѣватъ по прѣсто

Н а с т о я щ е е

тáко,	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБА} \\ \text{ЛЮБИШЪ} \\ \text{ЛЮБИ} \end{array} \right.$	а дрѹги	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБИМЪ} \\ \text{ЛЮБИШЪ} \\ \text{ЛЮБИ} \end{array} \right.$
ѣд.		тáко, ѣд.	
мн.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБИМЪ} \\ \text{ЛЮБИТЕ} \\ \text{ЛЮБАТЪ} \end{array} \right.$	мн.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБИМЕ} \\ \text{ЛЮБИТЕ} \\ \text{ЛЮБАТЪ} \end{array} \right.$

П р е х о д я щ е е.

ѣд.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБАХЪ} \\ \text{ЛЮБАШИ} \\ \text{ЛЮБАШЕ} \end{array} \right.$	ѣд.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБЕХЪ} \\ \text{ЛЮБЕШЕ} \text{ тѣ} \\ \text{ЛЮБЕШЕ} \text{ ѡнъ,} \\ \text{на, нѡ.} \end{array} \right.$
мн.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБАХУМЪ} \\ \text{ЛЮБАХУТЕ} \\ \text{ЛЮБАХА} \end{array} \right.$	мн.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ЛЮБЕХУМЕ} \\ \text{ЛЮБЕХУТЕ} \\ \text{ЛЮБЕХА} \end{array} \right.$

тáко ѡ, пиша, хѡда, пáа, знáа, четѣ, лѣа, вáа, нѡса, бѡда, гокѡра, ѡ проч. Които глагола дрѹги произносаатъ тáко. Пишемъ (ѡаи писѣкамъ) хѡдимъ, пиемъ, знаемъ (ѡаи знáа), четѣмъ, лѣемъ, вѣемъ, нѡсимъ, бѡдимъ, гокѡримъ, ѡ проч. И ако да ѣ перко то начертáние пѡпрако, чѣдимсе като начертáватъ ѡтъ Слабѣнски те глагола, пию, шию, ѡ знáю, по прѡсто пáа, шáа, ѡ знáа, какѡ ли не мѡжатъ по тока прáвнао да начертáатъ ѡ ѡтъ даю дáа, но начертáватъ дáкамъ; коѣто ѡкончáние на амъ вѡро то положѣние ѡ кз знáю про-

изнѣси знáмъ, ѣ къ пѣю пѣмъ, ѣ къ даю дáбамъ, ѣ къ сѣчки те глаголы сохрáнѣва всегдà прáвильно ѡкончáнїе на мъ, ѣнѣ на амъ, като дáбамъ, дáмамъ, саáгамъ, ѣнѣ на емъ, като пѣмъ, мѣемъ, шѣемъ, пѣремъ, ѣнѣ на имъ, като хѡдимъ, мѡлимъ, нѡсимъ, ѣ проч. Ы бѣдїсе тѣм ѡкончáнїемъ къ пѣрво то лицѣ амъ, емъ, имъ, да се произвѡдятъ ѡтъ втѡри те лица споредъ ѡкончáнїе то ѣмъ, ѣнѣ за прáвильность, за гладкость, ѣ за благогласїе са подражáли втѡри те ѣ трѣти те лица. Сир. áко втѡро то лицѣ на-ѣдѣнъ глаголъ ѡкончáва на амъ, пѣрво то ѣма амъ, като дáмамъ, дáмашъ, дáма. Ыколи втѡро то емъ, пѣрво то емъ, като шѣемъ, шѣешъ, шѣе. Ыко ли втѡро то имъ, пѣрво то имъ, като хѡдимъ, хѡдишъ, хѡди. (Тáко ѣ къ четвѣрто то сопрáжѣнїе на амъ, бáнамъ, бáншъ, бáна). Ы къ страдáтельны те глаголы са, като н. п. любаюса, ѣднѣ го произнѡсатъ са, дрѣги са, дрѣги се, ѣ полáгатъ го ѣ прѣдъ глаголатъ ѣ по глаголатъ, като н. п. áко са нарѣчашъ — áко са нарѣчашъ — áко се нарѣчашъ Хрїстїáнинъ. Ы тѡ вѣва по вѡмшей чáсти къ сослагáтельны те, ѣ подчиннїтельны те глаголы, сир. прѣдъ конто прѣдѣдатъ нѣкон чáстїцы, като áко, дано, да, когà, когáто, ѣ мѣсто-

имѣніа ѡнз, ѡна, ѡно, и дрѹги такиѣа (в)
 такожде и по глаголыте по слабѣнскомѹ ѡ-
 выключенію, като що са сѣдѹщи те, хѣла-
 са - хѣлаа - хѣлаимсе сѣмз, илѣ вѣса - вѣ-
 са - вѣемсе по глабѣта. И колако то за пер-
 ко то са, то ѣ чисто Слабѣнско, но не много
 ко оупотревлѣніе въ прѣстыатѹ изыкѹ. Но
 испѣтѹкасе за послѣдни те двѣ те са, и се, коѣ
 да ѣ поправо, илѣ поблизѹ до прѣко то.
 Нѣкон оутверждакамз за са, да ѣ то попра-
 ко то и поблизно то до Слабѣнско то са, но
 съ едно токмо доказателство, и то не тако
 тѣрдо. И говоратѹ защо понѣже двоглас-
 но то а, состоитса ѡтѹ і, и ѡтѹ а, като се
 ѣзостаки і-те, ѡстака ѣсто то Слабѣнско а.
 То доврѣ, и може вѣти да ѣ тако ѣзостаке-
 но въ тока са і-то, и ѡстанало ѣ са, но нѣ
 не вѣдиме да прѣки тока ѣсто то прѣстыо и-
 зыкѹ и въ дрѹги нѣкон рѣчи, въ кой то стои
 а. И ако можеше да са ѣзбѣди въ страдѣ-
 телны те глаголы ѡтѹ са і-то, та да ѡста-
 не са, защо да не може да се ѣзбѣди и ѡтѹ
 пѣть, та да ѡстане пѣть, илѣ ѡтѹ патѣ па-
 тѣ, илѣ ѡтѹ каѣтѣа каѣтѣа; и понѣже тока
 не може да вѣде, ѣвно ѣ защо ѣ безосноба-

(в) Затока, се, въ страдѣтел. глаголы, зрѣ и 39 примѣч.

ТЕЛНО И ГНИЛО ТОКА МИКНІЕ, ЗАЩО ТО ВСАКОЕ
 МИКНІЕ ТРѢВЪБА ДА СЕ ОУТВЕРЖДАКА НА НѢКОЕ
 ТВѢРДО ОСНОВАНІЕ, СИР. НА ДОКЪАНИ ДОКАЗАТЕЛ-
 СТВА, А КОЕТО НЕЩО НЕ МОЖЕ ДА СЕ ПОДТВЕРДИ
 СЪ ДОКЪАНИ И ДОСТОВѢРНИ ДОКАЗАТЕЛСТВА, ТО
 НЕ МОЖЕ ДА БЪДЕ ПОЛОЖЕНІЕ, НО ТОКМО МИКНІЕ,
 И ВСЕГДА ОСТАКА СОМНИТЕЛНО. ДРУГИ ПОДВЕРЖ-
 ДАВАТЪ ЗАЩО СЕ, ДА Ъ ПОПРАКО, А И ПОСА-
 ДОСТНО ВЪ ПРОИЗНОШЕНІЕТО ОТЪ СЛѢДЮЩИТЕ
 ДОКАЗАТЕЛСТВА. ПРИАКЧАКАСЕ ЗАЩО ПРОСТНО
 ИЗМѢКЪ Ъ ОТВѢГНЪВААХЪ ВСЕГДА МЪЧНОТО ПРО-
 ИЗНОШЕНІЕ, И ГОНИАХЪ Ъ ЛЕСНОТО И ТЕНКОТО, И
 ЗА ТАКА ПРИЧИНА Ъ ПРОМЕНЪВААХЪ ВСЕГДА А, И
 Ъ, НА Е. ЗАЩО ТО НА СЕГАШНОТО ВРЕМЕ ПОЧТИ
 НЕ ЧЪМЕ ГЛАСЪТЪ НА А-ТА И НА-Ъ-АТЪ ВЪ
 СРЕДЪ РЕЧИТЕ ВЪ ПРОСТНАТЪ ИЗМѢКЪ, А ВЪ СТА-
 РОТО ВРЕМЕ НЕМА КОИ ДА НИ ДОКАЖЕ КАКВО Ъ
 БЫЛО ТОКА ПРОИЗНОШЕНІЕ. КАКВОТО СЕ ВІДИ
 ЪВНО ОТЪ СЛѢДЮЩИТЕ ПРИАКЪРИ. ЗАЩО ТО
 КАКЪСТО ВЪШЕ ГОКОРИ ВЕШЕ, ВМ. ВРЕМА ВРЕМЕ,
 ДѢВАТЬ ДѢВЕТЪ, ДЕСАТЬ ДЕСЕТЪ, ДѢТЪ ДЕТЪ,
 ЗЪТЪ ЗЕТЪ, ИМА ИМЕ, (Г) КАЛЪТА КАЛЪТА, МЪГ-

(Г) Зрѣ отомъ и въ Іоаннѣ Ексархѣ Българскомъ,
 на стран. 68.

Понѣже въ тѣмъ Грамматика се привѣдатъ примѣри
 и доказателства отъ Іоанна Ексарха Българскаго

ко мѣко, мѣсо мѣсо, пѣмѣтъ пѣмѣтъ, плѣма
 плѣме, прѣдѣ прѣдѣмъ, пѣдѣ пѣда, пѣтѣ пе-
 тѣ, пѣтѣкъ пѣтѣкъ, пѣтъ пѣтъ, рѣдъ рѣдъ,
 свѣтъ свѣтъ, свѣтъ свѣтъ, срѣца срѣца,
 сѣма сѣме, тѣма тѣме, телѣ телѣ, трѣсъ тре-
 сѣмъ, тѣжкѣ тѣжкѣ, ѿ въ глаголы те во
 вѣри те ѿ трѣти те лица, като стоѣше стоѣ-
 ше, ходѣше ходѣше, поѣше поѣше, ѿздѣ ѿ-
 зѣде, ѿ дрѣги много. И ѿ ако да не ѣ от-
 вѣтѣвалъ ѡтъ произношеніе то на-а-та ѿ
 ѣ. а то по нѣкое ѡбыкновеніе променѣвалъ ѣ
 а ѿ ѣ, на е. Защо то ѿмаме свидѣтелства ѡ-

за старыятъ Славѣнски ѿзбѣкъ, потребно ѣ ѿ да
 знае всѣкъ какъ ѣ таа книга, ѿ кой ѣ той
 Іоаннъ защо то се не нахѣжда сѣкаде. Она се
 надписѣва тако: „ІОАННЪ ЕКСАРХЪ БОЛ-
 „ГАРСКИЙ — изслѣдованіе объясняющее исто-
 „рію Словенскаго языка и литературы IX и X
 „(то есть девятаго и десятаго) столѣтій напи-
 „сано Константиномъ Калайдовичемъ — Мос-
 „ква“. Печатана въ 1824 годѣ: Іоаннъ Эк-
 сархъ (както се ѿзавѣла въ таа ѿста та кни-
 га настрѣн. 9.) былъ ѣ современникъ свѣтъмъ
 Кіріллъ ѿ Мѣдѣдію оучителѣмъ Славѣнскимъ, кой-
 то са перво ѿзнаши ѿ сочинили Славѣнски те пи-
 смена ѿ прекѣли ѿ ѿнапрѣдъ много церкѣвны
 книги на Славѣнскіятъ ѿзбѣкъ. Защо то говѣри
 тако: „Знаменитый преемникъ славы обра-

то́мъ и ѿтѣ старо време. Въ Іоáннѣ Ѡдѣрхѣ Болгарскомъ, на стран. 59. рѣдъ 17. тако стои отъ скѣтаго Басіліа. км. отъ скѣтаго Вас. и на стран. 61. рѣдъ 13. слово пѣтоє, км. слово пѣтоє, и на стран. 117. рѣдъ 1. 3. и 4. крещяюшути се, явнсе, возлюбленнаго те сына именує, явлейсе христе боже. вм. крещяюшѣ ти са, икѣ са, козлюбленнаго та сѣна именуѣа, икѣи са Христе Боже. и рѣдъ 12. въ примѣч. 97. трудихсе о семь писани. и рѣдъ 16. почесе писать. и ниже а съвршисе. и ниже въ време то. и на стран. 63. рѣдъ 5. къ перкомъ столѣ. дивитьсе. и ниже,

„зователя книжнаго языка словенскаго, былъ Іоаннъ пресвитеръ (какъ онъ самъ себя называетъ) и Ексархъ болгарскій, еще жившій при Меѳодію и современный отважному побѣдителю Грековъ, Болгарскому князу Симеону. Тѣи ѣ (сир. Іоáннъ) прекѣлъ богослѣвію скѣтаго Іоáнна Дамаскіна, и шестоднѣвникъ скѣтаго Касіліа великаго, и дрѣги книги на Славѣнскій ѣзыкѣ. Таа книга (сир. Іоáннъ Ексѣрхъ) весьма ѣ любопытна и достопамятна, зашѣ то секой любопытенъ глѣда къ нѣмъ многи и различни дрѣвности како презъ нѣкое ѡгледѣло, и види како въ ѣ былъ Славѣнскій ѣзыкѣ къ само то своє начало когато ѣ началъ да се козвѣрѣва.

чудитьсе. ѿ нѣже, стоеща вм. стоѣща. и на стран. 64. редь 4. къ пѣркомъ столпѣ, чудить се имъ пунъ аще се прилучить ему и кнеза видѣти сѣдеща. ѿ нѣже, носеща. ѿ нѣже, висещъ. ѿ нѣже, сѣдеще. ѿ нѣже, въ звращашесе. ѿ нѣже, чудитисе. ѿ нѣже, паче се можетъ извѣстнѣе чудити. ѿ нѣже, сльньцомъ же и мѣсецемъ. ѿ нѣже, и умъ си погублю чюдесе, вм. чѹдѣса. ѿ нѣже, гдѣ ли естъ привезанъ. ѿ нѣже, удивисе видѣнїе твое мною. ѿ нѣже, возвесели ме Господи. ѿ нѣже, и возрадуосе, якоже въ звеличিশесе дѣла твоя. и на стран. 66. къ пѣркомъ столпѣ, редь 5. обрещеть. ѿ нѣже, редь 35. преводить се. ѿ нѣже, показзетьсе. и на стран. 67. редь 20. якоже име естъ Еллинъскыи. ѿ нѣже, еже се речеть. ѿ нѣже, ходещими. ѿ нѣже, глаголетъсе. ѿ дрѹги подобни многочисленни примѣри къ тѣмъ ѿста та кнїга се нахѹждатъ, какѹто мѹже да кїди сѣкой до сѣмьятъ край. Тако кїдиме ѿ мѣстоименїята ма, та. да ги произнѹси простыю ѿзвїкъ ме, те. Като вїешъ ме, вїемъ те, какѣсто вїеши ма, вїю та. (Какѹто се кїди ѿ ѹтъ погорнїатъ старъ примѣръ, возвесели ме Господи.) Токѹ ѿсто то се примѣчѹ-

ба и за бъ въ прѣстылатъ и зыкъ, какъото и
 за а-та. Защо то бавѣсто вѣгаю, просто то
 произношеніе гокѣри вѣгамъ, вѣддъ вѣддъ, вѣдъ
 вѣдъ, вѣвъ вѣвъ, вѣхъ вѣхъ, вѣжди вѣжди,
 вѣнѣцъ вѣнѣцъ, вѣра вѣра, вѣтръ вѣтръ, гнѣз-
 до гнѣздо, грѣхъ грѣхъ, дѣло дѣло, желѣзо
 желѣзо, звѣзда звѣзда, колѣно колѣно, лѣ-
 нѣкъ лѣнѣкъ, лѣто лѣто, мѣра мѣра, мѣсто
 мѣсто, мѣсѣцъ мѣсѣцъ, недѣла недѣла, нѣкій
 нѣкой, нѣкогда нѣкогда, нѣмъ нѣмъ, паѣнъ
 паѣнъ, понедѣльникъ понедѣльникъ, прѣсенъ прѣ-
 сенъ, пѣна пѣна, пѣснь пѣснь, пѣшъ пѣшъ,
 рѣдко рѣдко, рѣжъ рѣжемъ, рѣка рѣка, рѣчь
 рѣчь, свѣтъ свѣтъ, сѣнъ сѣнъ, смѣхъ смѣхъ,
 снѣгъ снѣгъ, срѣтаю срѣщамъ, стрѣла стрѣла,
 сѣдо сѣдо, сѣжъ сѣдимъ, сѣкъ сѣчемъ, сѣ-
 но сѣно, тѣснѣй тѣсенъ, тѣсто тѣсто, тѣло
 тѣло. Тако и въ мѣстоимѣніа та мѣ, тебѣ,
 себѣ, мѣне, тѣе, сѣе. И въ нарѣч. добръ,
 злѣ, добрѣ, злѣ, и дрѣги такива. За б, нѣ-
 маме свидѣтелства ѡтъ старите времена, какъ
 бо то за а-та, но докѣло ни свидѣтелствъ-
 ва прѣсто то и ѡвцо то произношеніе. (А) а

(А) На това свидѣтелствава и К. Анастѣвъ Стол-
 новичъ въ цѣтѣобраніето си, който гокѣри та-
 ко въ предисловіето на стран. XI. „Азъ прѣдъ

притѣмъ и Сѣрбите непремѣнно тако произ-
носаѣ се ѿ не са. Сѣкой прѣче види коѣко
скидѣтелства и доказѣтелства има за се, за-
що ѣ премѣнено ѡтъ ѿ на е, защо то го на-
мѣрѣваме въ тоѣко рѣчи, ѿ никаде нема въ

„Да са расположа въ свѣто си намѣреніе, по-
„чѣкствоваѣ и ѡнѣя трѣднѡсты кой то происхож-
„датъ ѡтъ лишѣніе то на ѣднѣ грамматиѣ, и
„лексикѡнъ на нашіатъ ѿзыкъ, за ради тоѣа,
„вознамѣриласа бѣхъ да ѡупотрѣѣл правѡписаніе
„ѣстѣственно, какѣ то въ посѣтитѣлно то писмо
„са вижда, сѣрѣчь бѣзъ да ѡупотрѣѣл подобно-
„произнеситѣ слова и, і, ы, о, ѡ, ш, Ѣ, е, ѣ,
„ѡу, и ѣ. Дѣто тѣ подпѣдатъ въ тѣжкоза-
„памѣтни правѡписѣтельни прѣвила, ѿми щѣхъ
„да посѣдѣвамъ, ѡнова произнесѣніе коѣто въ
„насъ натѣрѣлно въ гѡворѣтъ сѣкимѡ сѣществѣ-
„ва“. Коѣ ѣ прѣче тоѣа натѣрѣлно произнесѣ-
ніе, коѣ то сѣществѣва сѣкомѡ въ гѡворѣніе то, ѿ
не гѡ ѣ ѡупотрѣѣлъ тѡи, но ѿзмѣнилъ мѣло на-
тѣрѣлно то въ притѣрно, (или пѣдѡбре да рѣчѣмъ
растѣбно то въ пѡ ѡупрѣкѣно); кой то четѣ въ на-
чѣло то на-цѣѣтѡвѣрѣніе то мѡ посѣтитѣлно то пи-
смо, щѣ да види защо въ нѣго никаде не ѣ ѡупотрѣ-
ѣлъ нѣкоѡ словѣсіе ѣ въ ѡнѣя рѣчи, кой то прѣ-
вилѣно трѣѣвало ѣ да се написѣватъ съ ѣ, как-
кѡ то щѡ гѡ ѣ написѣвалъ на дрѣги мѣста по
сѣчко то цѣѣтѡвѣрѣніе. Въ ѡнова писмо стои:
„Бѣднѡстѣ, кмѣсто вѣднѡстѣтѣ да сѡдѣйствѣва,

дрѣга рѣчь да се промѣнака ѡ на а. Ъдѣнз
ли ѣ прочее свидѣтель подостовѣренз, или
стѣ; „при оуѣтѣхз во двою или тріѣхз сви-
дѣтелей, „станетз всѣхз глагѣлз“ говорѣ-
се во свѣщенномз ѡуагелїи, а не при ѡдѣнз,

„вм. да содѣйствѣва. Въ дѣломз, вм. въ дѣломз.
„На бѣдно то, вм. на бѣдно то. Человеколюбїе,
„вм. человеколюбїе. Сѣнка, вм. сѣнка. Да собесѣ-
„дѣва, вм. да собесѣдѣва. Бѣдствїе, вм. бѣд-
„ствїе. Да послѣдѣватз, вм. да послѣдѣватз.
„Примѣри, вм. примѣри. Да оукрепѣка, вм. да
„оукрепѣлка. Благовестѣкамз, вм. благовѣствѣ-
„камз. Благодѣлїи та, вм. благодѣлїи.“ Ик-
но ѣ прочее и ѡтз тїа К. Анастасови примѣри,
защѣ натѣрѣлно то на-сѣко то Болгарско произно-
шенїе не ѡвѣча да произнеси ѣ, каквѣ то несвѣ-
ча и ѡ-та. Но правописанїе то ги ѡвѣча. Защо
ѡко напишешз нѣма женѣ (αλαλος υυνη) свѣз
е, ще да стане нѣма женѣ (δεν εχει υυναικα)
тако и лѣкз (ιατριχον) и лѣкз (ελαφρος) кѣ-
ко ѣ голѣмо различїе междѣ нѣма женѣ, и нѣма
женѣ! За това говорѣи и нѣгоко словесїе подо-
лѣ тако: „Ала по нѣкойси причини оупотрѣвїхз
„Славенско то правописанїе“. Тїа са прочее при-
чини а не дрѣги. Защѣ то причината на-пра-
вописанїе то (сїрѣчь на-различныте бѣквы) не
ѣ за оукрашенїе, но за да раздѣли рѣчь, ѡтз
рѣчь кой то иматз ѣднѣквз гласз, а различ-
но знаменоканїе.

ко́й то нико́гда не ѣ прѣ́дтенѣ и досто́вѣренѣ.
 Та́ко и за непра́ко то оу́потревлѣнїе на-и, де-
 то немѣ ѣ мѣсто то. нѣкои пи́шатѣ та́ко.
 Нилѣ́жи нѣ́кой да познѣ́и, влѣ́сто не мѣ́же
 нѣ́кой да познѣ́е. Защо́ то и ѣз Олакѣ́нско то
 стои́ не мѣ́жетѣ, а́ нѣ́ ни мѣ́житѣ, и, да поз-
 нѣ́тѣ, а́ нѣ́ да познѣ́нтѣ, да приза́мни, вл.
 да презѣ́ме. ще́ иди, вл. ще́ иде. да покѣ́жи,
 вл. да покѣ́же. рѣ́чи, вл. рѣ́че. приграде́нѣ,
 вл. преграде́нѣ. Напра́вини и́дшли, вл. на-
 пра́вени. Я́ко и́махмы, вл. Я́ко и́махме. Мо́-
 жи, вл. мѣ́же. Да спичѣ́ла, вл. да спечѣ́лимѣ.
 Ни ще́ ричѣ́, вл. не ще́ речѣ́. Ко́й то прида́батѣ
 на мѣ́и те рацѣ́, вл. ко́й то преда́батѣ. Да
 стѣ́ни, вл. да стѣ́не. рикѣ́, вл. рекѣ́. Не ѣ
 мѣ́чно да а́ наѣ́чи (сир. а́рѣ.мѣ́тїка та) всѣ́къ
 оу́чи́тель, и да а́ преда́де на скѣ́и те оу́че-
 ницы́, вл. да а́ преда́де. Прикопа́ха лѣ́зе то
 пѣ́тъ шѣ́сть пѣ́ти, вл. прекопа́ха. Ё́сень, вл.
 ё́сень. Кога́ испѣ́ни, вл. кога́ испѣ́дне. Ка́то
 снисѣ́ ии́це, вл. ка́то снесѣ́. Пра́кины, вл. пра́-
 кени. Да митѣ́тѣ, вл. да метѣ́тѣ. Преска́-
 чашѣ́, вл. преска́чашѣ́. Ка́то призе́ и́егара,
 вл. ка́то презѣ́. Припира́хасѣ́ бѣ́иѣз пѣ́тѣ, вл.
 препира́хасѣ́. Кѣ́жата и́наза́рхока вѣ́ишѣ́, вл.
 вѣ́ишѣ́. Катадне́кно скѣ́и испѣ́тованїе, вл.
 скѣ́е испѣ́товѣ. Ду́кѣ́ргѣ́ преда́де на лакедемѣ́-

и ътъ неправкилно то нешо мѡжели да вѣде
 прѣкило; ѡни ако вы выли достѡйни за прѣ-
 кило и за прилѣрк, не вѣсе ни нарицѣли не-
 прѣкини. Ђще же ако вы понѣ имѣли глѣск
 тѣм глагѡли на ї да се ѡкончѣкатъ, имѣли
 вы и тѣхните защѣтители нѣкоѡ прѣвѣдѣ.
 Но тѣм глагѡли ни то на ї имѣтъ глѣск во
 ѡкончѣнїе то, но на е. Кѣто н. п. дѣмѣмы,
 шо пишѣтъ, прилѣчно ѣ и прако ѣ да се пи-
 ше дѣмѣмѣ. Защо то глагѡлѣ дѣмѣмѣ не ѣ
 ко оупотревлѣнїе въ Олѣвѣнски те списѣнїѣ, ѡ
 въ Россїйски те ѣ оупотревлѣнїе въ дрѣгъ
 рѣзѣмѣ, ѡ не за кѣкѣто гѡворѣмѣ. Не оуп-
 тревлѣваме дѣмѣмѣ за кѣкѣто гѡворѣмѣ
 (λέγω), ѡ рѣсѣте за кѣкѣто мѣсѣмѣ (σο-
 χάζομαι), и произѡсѣтъ го дѣмѣю. Какѡѡ
 выѡ да выѡ прѡчеѣ да го оупотревлѣваме,
 ср. илѣ за гѡворѣмѣ, илѣ за мѣсѣмѣ, ѣкѣ-
 но ѣ защо ѣ рѣсѣски глагѡлѣ. Онѣ прѡчеѣ та-
 кѡ го начертѣвашъ. Дѣмѣю, дѣмѣешъ, дѣ-
 мѣетъ. Множ. дѣмѣемѣ, дѣмѣете, дѣмѣютъ.
 Спорѣтъ тоѡѡ нѣхно начертѣнїе, мѣ вѣсмѣ
 прѣкилно начертѣваме тѣко. Дѣмѣмѣ, дѣ-
 мѣмѣ, дѣмѣ. Множ. дѣмѣмѣ, дѣмѣте, дѣ-
 мѣтъ. Какѡѡ то срѣкѣ се ѣзѡстѣѣ е-то ко
 вѣѡро то и въ трѣто то лицѣ числѡ ѡдѣнствѣн-
 наѡ, дѣмѣешъ, дѣмѣмѣ, дѣмѣетъ, дѣмѣ.

Тако и въ множественни те дѣлаемъ дѣламъ,
 и съ приложениемъ е, дѣламе, дѣлаете дѣла-
 те, дѣлаютъ дѣлатъ. и ѿтъ дѣламы съсз
 ы, трѣвѣка и вѣторо то лицѣ да се начертѣе дѣ-
 маты, ко́лко ѣ безмѣстно по истинѣ! а ако
 се напише съсз и, дѣмати, тогѣка совпада
 съ наклоненіе неопредѣленное, дѣмати (λέ-
 γειν), като творѣти, стоѣти, ходѣти, и проч.
 И́вно глѣда всѣкъ ѿтъ токъ доказателство,
 ко́лко ѣ безпѣтно токъ ы, и такѣка начертѣ-
 ніе. и и въ Олавѣнски те прѣбланы глаголы
 никаде не вѣдиме ы въ ѿкончанѣта. Оич-
 ки те тѣмъ предречѣнни злоупотребленѣ нахѣж-
 датсе въ Бѣккаръ издаденный ко 1824 лѣ-
 то, на прѣстыятъ ѣзыкѣ Бѣгарски, ѿтъ Пѣ-
 тра Х. Бѣровича. Тако и въ дрѣги много-
 численны глаголы безмѣстно пишѣтъ ы. Ко́-
 ко то за ы-то зацо трѣвѣка да се напише
 дѣка си ѣма мѣсто то, като н. п. сѣнъ (υἱός)
 въ разлѣчѣе сѣнъ (γαλάζιος) вѣхъ и вѣхъ и
 прѣвѣша бѣмъ гѣлени, (καὶ κατέαξαν αὐτῶ
 τὰ σέλη), и прѣвѣша тѣмо трѣ дни (καὶ
 διέτριψαν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας) и въ кинѣ-
 телны те падѣжи, въ разлѣчѣе ѿтъ ѣменѣтел-
 ны те, като н. п. заѣ те челоуѣцы (οἱ κακοὶ
 ἄνθρωποι,) заѣ те челоуѣцы (τὸς κακὸς ἄν-
 θρώπος) и дрѣги такѣка. На токъ нѣма ни-

кой да противорѣчи. Ако и да искаха некон на сегашно то време со ксѣмз да ѡзостагатъ ѡ, и, з, ѣ, и да начнатъ отъ тѣка на тамъ да пишатъ токмо созъ ї, коѣто ѣ со ксѣмз странно оу насъ. Защо ако искаючиме тѣа писмена, каквѣ можеме да раздѣлиме разуматъ на-сѣдѡющее сабо, Все живѡщии въ мѣркъ благоудни сѣтъ бѣгъ. И, не вси живѡщии въ мѣркъ благоудни сѣтъ бѣгъ. И дрѣги така. А и сами те Русси и Серви, кой то са понапредъ начнаа да испракатъ ѡзѣкатъ си, не са ги искаючили до днѣс. И ако вы тѣа вѣкы со ксѣмз выаи бесполезны въ ѡзѣкатъ, Русси те трѣвѣваше понапредъ да ги исфѣратъ. Кѣако то за ѡксѣи те що искатъ некон да ги ѡзостагатъ въ прѣстятъ ѡзѣкъ, ѡма си мѣсто то, защо то са много несогласни Болгаре те въ ѡксѣи те, а дрѣго защо то ѡмаме примѣръ и отъ Русси те и отъ Серви те, и отъ сѣчки те Европѣйски ѡзѣцы. Но коѡ вы третѡ выаа намъ, ако вы стоааи и ѡксѣите, каквѣ то що стоатъ и въ Грѣчскѣатъ, и не причинѣватъ мѡ никакѡкъ вѣдъ; созъ ѡксѣи те можеме по да си испракиме ѡзѣкатъ, защо то ще да мѡчиме всегда по възможности нашей да ги тѣраме дѣка то трѣвѣа, и ще да ѡтвѣгивѣа-

ме да ги не тѣраме ѝ произнѣсиме дѣкато не трѣвѣка. Като н. п. едни гокѡратѣ трѣвѣка, а дрѣгѣ тревѣка, но кѣ Олакѣнско то стоѝ трѣвѣетѣ, затѡ ѣ ѝ пѡпрако да се гокѡри ѝ писѣка трѣвѣка а нѣ тревѣка. Тѣко ѝ, рабѡта, дрѣги гокѡратѣ рабѡта, но кѣ Олакѣнско то стоѝ рабѡта (ѡще ѝ кѣ дрѣгѣ рѣзѣмѣ). Тѣко ѝ гѣлно, платно, перѡ, четѣри, нѣкон гокѡратѣ гѣлно, платно, пѣро, четѣри, но пѣрвѣте са пѡпраки, зацѡ то тѣко стоѡтѣ кѣ Олакѣнскѣатѣ ѡзѣкѣ. Нѣкон пакѣ гокѡратѣ глава, нѡга, рѣка, нѣво, мѣсо, оѡхо, ѡко, дѣрво, ѝ дрѣги такѣка, кога то ги произнѡсатѣ вѣзѣ чаѣноке, ѡ кога ги произнѡсатѣ сосѣ чаѣноке те, тогава снѣматѣ ѡкѣи те на крайнѣматѣ саѡгѣ, глава та нѡга та, рѣка та, нѣво то, мѣсо то, оѡхо то, ѡко то, дѣрво то, ѝ проч. коѣто разбрацѣнѣе кѣ ѡкѣи те не вѣдиме да ѡма, ѝ кѣ Грѣческѣатѣ ѡзѣкѣ, коѣто ѡстѣстѣвенно ѡма чаѣноке. Но ѡко гокѡратѣ *κεφαλι, ποδαρι, χειρι, βραχιος*, вѣзѣ чаѣнѣ, ѝ сѣ чаѣнатѣ тѣко ги пакѣ произнѡсатѣ. Но тока нѣгли вѣва кѣ нашѣатѣ ѡзѣкѣ, зацѡ то чаѣноке те стоѡтѣ по ѡменѣ та, а нѣ прѣдѣ ѡменѣ та като оѡ Грѣцѣ те.

Тѣкожде ѝ за ѡзѣвѣката зацѡ трѣвѣка да прѣѡме нѣкое сокращѣнѣе ѝ преѡбражѣнѣе за

прѣстѣятъ тѣмъ и зѣкъ, а не и за Олбѣн-
скіятъ, въ токѣ нѣма нѣкое сомнѣніе. И ѡзъ
мыслимъ да се ѡпредѣли сабѣдѣющата: а. в.
в. г. д. е. ж. з. и. ї. к. л. м. н. о. п. р. с. т.
оу. ф. х. ц. ч. ш. щ. з. ѡ. ѣ. ю. џ. ѣ. џ.

За ѡ, да се пише ѡтъ. за ѣ, ке. за џ, пе.
При тѣхъ вѣкъ, потрібна ни ѣ ѡще ѣднѣ за
нѣкои чѣжды рѣчи, като що ѣ Блашката ц.
и. п. пѣпъ, пелѣпъ, хаціѡ, пѣнджера вацѣ, и
дрѣги такиѣ. Но да не натовѣраме пѣки
ѡзвѣката съ и зѣишны вѣкъ, за като Блаш-
ката ц. добрѣ ѣ да се ѡпредѣли дж. и да се
произносаѣтъ и двѣте заедно като ц. и. п.
джѣпъ, джелѣпъ, пѣнджера, пазарджѣкъ, и проч.
защо то и рѣси те тѣко пишатъ джѣзѣиръ,
санджакъ, кѣчѣкъ кайнарджи, и дрѣг. км. це-
зѣиръ, санцѣкъ, кючѣкъ — кайнарци, и проч.
за нѣката вѣкъѣ ѡ, коѣто ѣ и зѣишла ѡтъ
оупотревлѣніе то, и не зѣеме каккѣ произно-
шеніе ѣ и мѣла въ дрѣкно то крѣме, мѣже да
рече нѣкой защо ѣ и зѣишна, и не ѣ была нѣж-
да да се сочиѣи въ ѡзвѣката. Но ѡзъ го-
бѣримъ защо понастоѣщемъ и даме нѣжда
ѡтъ ѣднѣ вѣкъѣ такаѣ да пишемъ нѣкои рѣ-
чи сосъ нѣл, дѣка то се не чѣе чѣсто а, като
и. п. кѣрна, вѣркамъ, фѣркамъ, фѣрамъ,
мѣрдамъ, и дрѣги такиѣ, и за нѣкои чѣже-

странни рѣчи, като вакъръ, катъръ, Вѣврѣсъ, и други такива. Отъ перкыте който са Български не можемъ да откъгнемъ отъ нѣдъ, рѣкъ ако ги изостакиме со всѣмъ отъ изыкатъ си, коѣто ѣ неозмѣжно. Иаи ако ги пишемъ съ друга некоа вѣкка, като н. п. цо ги писѣватъ некои тако, кърпа, мърдамъ вѣркамъ, и проч. иаи тако кърпа, мърдамъ, и проч. иаи сосъ з, тако кърпа мърдамъ, вѣркамъ. Но перко то ѣ съветенъ трѣдъ сир. а, съ краткаа отъ горе, каккѣ то мѣже лесно да се докаже, и секой мѣже самъ да познае вѣсъ доказателство, а второ то сосъ з ѣ безпѣтно, защѣто ѣ безгласна (иаи каккѣ то а наричатъ старите грамматикописатели припращногласна) и защѣто една и тѣжде вѣкка да вѣде и гласна и безгласна; а етори те мѣжатъ да ни потребѣватъ да ги оупотребаваме за изясненіе на некои наши неовыкновенны рѣчи. Като н. п. мѣдъ, по Тѣрски се кѣкка вакъръ (защѣто всѣкѣи Българинъ знае цо ще да се рече вакъръ, макъръ и да ѣ чѣжда рѣчь, а малцина знаатъ мѣдъ.) тако и мѣданъ сосъдъ, вакѣренъ сосъдъ. Ъще же и, ѣстровъ Кѣпрскѣи, кѣккасе по Тѣрски Вѣврѣсъ. ѣстровъ Хіосъ, именува се по Тѣрски Оакѣсъ. Черната вода, коа то

се именува по Олакѣнски копервасъ или кѹпод-
рѹсъ, по Тѹрски се вѣка сачи кѣврѣсъ, и дрѹ-
ги такиѡа. Защо то тѣа са рѣчи Тѹрски те
ѹбвѣкнѹкѣнни въ Болгарѣа та на сегашно то вѣре-
ме. И коѡако то за сѣбѹдѹщи те, що се при-
мѣчаѡа защѹ Болгарскѣо и зѣикъ ѹбвѣча да про-
менѡа въ некои рѣчи Олакѣнски е, о, ѹ на ѡ.
Нѣхъ мѹжеме ѡко щѣме да ги ѹтвѣгнеме по-
вѣреме, и да ги пишеме съ и стѹ те вѣкѡѡ как-
вѹ то стоѡтъ въ Олакѣнски те кой то са сѣбѹ-
дѹщи те.

Бервѡ-кѣрвѡ.	Кленѹсѡ-кѣланѣмсе.
бѣрѡ-бѣрѡфѡ.	крѣстъ-крѣсъ.
бертѹ-кѣртѣмъ.	крѣщѡю-крѣщѡбамъ.
бѣрхъ-бѣрѡхъ.	мѣртѡѡ-мѣртѹвъ.
бершѹ-кѣршимъ.	мѣскъ-мѣскѡ.
Грѣкъ-Грѣкъ.	пѣнк-пѣнкѡ.
грѣмѣтъ-грѣрмѣ.	пѣрѡѡ-пѣрѡфъ (пѣрѡвъ).
дѣржѹ-дѣржѣмъ.	пѣрстенъ-пѣрѡстенъ.
дрѣво-дѣрѡ.	пѣрстѡѡ-кѡленъ или пѣрѡ- стенъ.
жѣлѡѡ-жѣлѡтъ.	пѣрѡтъ-пѣрѡсъ.
жѣлъ-жѣлъчѡ.	пѣрѡтъ-пѣрѡсъ.
зѣрно-зѣрно	померзѡю-помрѡзѡѡбамъ.
сѣрдѣлъ-сѣрѡдѣлъ.	горнѣцъ-грѣрнѣ.
ѹбѣрѡнъ-ѹбѣрѡнъ.	дѹждъ-дѣшъ.
сѣрдѣтъ-сѣрдѣтъ.	кѹснѡ-кѣсно.

сѣрдце - сѣрце.	крѡвь - крѣвь.
сѣрна - сѣрна.	молчѣ - млачи́мъ.
слѣзы - слѣзы.	мѡхъ - мѣхъ.
смердию - смѣрдѣмъ.	поглощаю - поглѣтаю.
смерты - смѣрть.	пѡзаю - пѣзѣмъ.
совершаю - свѣр-	роженъ - рѣженъ.
шѣкамъ.	
твѣрдый - твѣрѣтъ.	свекрѡвь - свекрѣба.
тѣрнъ - трѣнъ.	снохѣ - снѣхѣ.
терпаю - тѣрпѣмъ.	сѡнице - сѣнице.
тѣща - тѣща.	сѡнъ - сѣнъ.
цѣрковь - цѣркѣ.	сѡхнѣ - сѣхнемъ.
влохѣ - влѣхѣ.	стопѣ - стѣпка.
вѡзъ - вѣзъ.	толстый - тѣстѣ.
Бѡгаринъ - Бѣла-	тонкѣй - тѣнокъ.
гаринъ.	
вѡзый - вѣезъ.	тонѣ - потѣнѣкамъ.
вѡчка - вѣчка.	
вѡкъ - вѣкъ.	торгѡвецъ - тѣргѣвецъ.
вѡна - вѣна.	торгѣю - тѣргѣмъ.
вѡнъ - вѣнъ.	ѡблоко - ѡвѣлака.
гѡлѣвь - гѣлѣвь.	вѣдѣ - ѡвѣдемъ.
горѣтъ - гѣр-	внѣтръ - вѣтре.
ѣтъ.	
гѡрѣхъ - гѣрѣхъ.	гѡлѣбѣй - дѣлѣбѣкъ.
гѡро - гѣро.	гнѣсный - гнѣсенъ.
гѡрѣди - гѣрѣди.	мѣтнѣй - мѣтенъ.

ГѸВА-ГѸВА.	МѸЧѸСА-МѸЧИМСЕ.
ГѸСЕНИЦА-ГѸСѸНИЦА.	НАСТѸПАЮ-НАСТѸПАКЪ
ГѸСТЫЙ-ГѸСТО.	ѸВРѸЧЪ-ѸВРѸЧЪ.
ГѸСЬ-ГѸСКА.	ПРѸТЪ-ПРѸТЪ.
ДѸВЪ-ДѸВЪ.	ПѸДѸРЪ-ПѸДѸРЪ.
ЗѸВЪ-ЗѸВЪ.	ПѸПЪ-ПѸПЪ.
КѸДЫ-КѸДЕ.	ПѸТЬ-ПѸТЬ.
КѸПАЮСА-КѸПЕМСЕ.	РѸКА-РѸКА.

КѸПИНА-КѸПИНЫ.	СКѸПЫЙ-СКѸПЪ.
КѸША-КѸША.	СОСѸДЪ-СОСѸДОБЕ.
ЛѸГЪ-ЛѸГЪ.	ОУДИЦА-БѸДИЦА.
ЛѸКЪ-ЛѸКЪ.	ОУЖЕ-БѸЖЕ.
МѸЖЪ-МѸШЪ.	ОУЗОЛЪ-БѸЗЕЛЪ.
	ОУГАН-БѸГАНЪ.

И ВЪ СЛѸДѸЮЩИ ТЕ ДСКѸ ДѸСКѸ, ДНО ДѸНО, ЛГѸ ЛѸЖЕМЪ, ЛЖѸ ЛѸЖѸ, ЛЖИЦѸ ЛѸЖИЦѸ, ЛШѸ ЛѸСТИМЪ, ЛГЛА ЛѸГЛА, РЖѸ РѸЖДА, СТКАО СТѸКАО, ТКѸ ТѸЧЕМЪ. И ВЪ ДРѸГИ НЕКОИ ТАКИѸ.

ВЪ ТѸ РѸЧИ ЦО СЕ ИЗЛОЖИХѸ ТѸКА, СИЧКАТА БОЛГАРИѸ НЕ ПРОМѸНИКА ТѸ ТРИ ВѸКВЫ Е, О, И Ѹ, НА Ѹ, НО ТОКМО ПО НЕКОИ МѸКСТА, ЗАЩО ПО ДРѸГИ МѸКСТА ГОВОРѸТЪ СОНЪ, КАКВѸ ТО ЦО СѸ Ѹ ОЛАВѸНСКОТО, ТАКО И ПѸНЬ, Ѹ НЕ СѸНЬ ПѸНЬ. И БО ѸВЩЕ ВЪ ѸНѸ ТОКМО РѸ-

чи дѣто се промѣнѣва е-то на ѡ, кз нѣхз
 почтѣ сѣчката Болгарѣа согаасѣва, ѣ кз нѣкон
 ѡтз ѡнѣа що то промѣнѣкатз о на ѡ, като
 н. п. крѣфѣ, гѣрнѣ, ѡтз крѡкъ ѣ горнѣцѣ, ѣ
 дрѣги нѣкон. ѣ кз ѡнѣа дѣто стоѣ ѡ, по нѣ-
 кон мѣста кз сѣчките почтѣ предизложѣнны
 рѣчи промѣнѣватз ѡ, нѣ на ѡ, но на а. Ка-
 то н. п. грѣди, гокѡратз ѣ пѣшатз чѣсто
 градѣ, гѣва гѣва, гѣсъ гѣска, зѣви зѣви, тѣ-
 ко ѣ дрѣгите. Вз старѡто крѣме ѣмѣли ли
 са тѣа двѣте вѣкѣы, сир. з, (когѡто стоѣ
 по согаасны вѣкѣы кз срѣдѣ рѣчи те, каккѡ
 то ѣ сегѡ що го оупотребаѣватз н. п. крѣфѣ,
 прѣсѣ, ѣ проч.) ѣ ѡ, такѡба произношенѣе, за
 коѣто ги оупотребаѣвалѣме сегѡ, ѣли не сѡ, не-
 знѣѣме. ѣмѣлѣме ѡвѣче докѡлѣны примѣры ѡ-
 тѡмѣз, защѡ ѣ кз старѡто крѣме са писѣвалѣли
 тѣа предизложѣнны ѣстыте рѣчи, кз коѣто
 кз сегѡшнѣятз Олакѣнски ѣзыкъ стоѡтз е,
 о, ѣ ѡ, сосѣ з, ѣ сосѣ ѡ каккѡто мѡже да
 вѣди сѣкой ѡтз сѣдѣющѣи те доказѣтелствѣа.
 Во ѣванѣкѣ ѡкѣарѣкѣ Болгарѣскомѣз, на стран.
 19. прологѣ сътворѣнѣ ѣоанѡмѣ презву-
 терѣмѣ, Ексархѡмѣ Болгарѣскомѣ. вѣкѣ-
 сто сотворѣнѣз, прѣсѣвѣтерѡмѣз, Болгарѣскомѣ. ѣ
 пѡдолѣ. прѣподобнаго чѣрноризѣця. вѣкѣ-
 сто черноризѣца. ѣ пѡдолѣ. еже о плѣтянѣ бо-

зѣ. ѿ на стран. 20. редъ 20. о образѣ бо-
 жія словеси пріятію и о божѣствънууму
 ему възплъщенію. ѿ по́дола. о вѣрѣ и о
 крѣщеніи. ѿ по́дола. о крѣстѣ. ѿ по́дола.
 о кланяніи на възтокѣ. ѿ по́дола. о свя-
 тыхъ, и о мощѣхъ ихъ чѣсти (вм.
 чѣсти). ѿ по́дола. о възкрѣсеніи. и на
 стран. 22. брѣніе, бѣлгарскомѣ, твѣрдѣ,
 възтокѣ, лѣгокѣ, людѣмѣ, дѣждеве,
 скрѣжѣтъ, чрѣноризѣцѣ, зѣлѣ, кѣг-
 да, стрѣлѣцѣ, слѣньце, плѣтъ, сѣмѣртѣ,
 юнѣцѣ, егупѣтъ, пѣтъмѣ, творѣцѣ, скрѣ-
 бѣми, крѣвѣ, (вмѣсто врѣніе, Бѣлгарскомѣ,
 твѣрдѣ, костѣкѣ, лѣгокѣ, людѣмѣ, дождевѣ,
 скрѣжетѣ, чрѣноризецѣ, зѣлѣ, когда, стрѣлѣцѣ,
 солнце, плѣтъ, смѣртѣ, юнѣцѣ, вѣгупецѣ, по-
 тѣмѣ, творѣцѣ, скорѣмѣ, крѣвѣ). И на стр.
 107. въ молит. "Отче нашѣ. дълги наша.
 дължникомѣ нашимѣ. (по некои мѣста въ
 Болгаріа та, ѿ до днѣшенѣ дѣнѣ вмѣсто долгѣ
 т. е. вѣрѣчѣ, *χρεός*, гѣкѣбѣрѣсе дългѣкѣ) тамѣже
 дълги наша. Дължникомѣ нашимѣ. ѿ
 на стран. 29. редѣ 13. во вторѣмѣ столѣцѣ.
 И пристѣплѣ. ѿ по́дола редѣ 27. При-
 стѣплѣ. ѿ по́дола редѣ 42. Дано бѣдетѣ
 и избѣдетѣ. и 43. бѣдетѣ. и 45. ту бѣ-
 детѣ плачѣ и скрѣжѣтъ зѣбовѣ. и на

стран. 40. редъ 22. сътвори богъ твърдь.
 ѿ ꙗкоу. утвърдися. ѿ ꙗкоу. врьху твър-
 ди ѿ ꙗкоу. многожды. и на стран. 44.
 редъ 8. пръвое. ѿ ꙗкоу крщеніе. ѿ
 ꙗкоу. вѣруемъ же и вѣскрѣсенію мърт-
 вынхъ. и редъ 41. отъ прѣсти зем-
 ныя. и на стран. 46. редъ 34. развѣ
 мяса въ крѣви. ѿ ꙗкоу. и вашу крѣвь.
 ѿ дрѣги много тѣмо. и на стран. 54.
 редъ 10. нѣ наго зрѣно. кѣкѣто по
 наго зѣрно. тѣмо же ꙗкоу, редъ 16. и тѣн-
 кыя луспы. и на стран. 61. редъ 7. глава
 прѣва. ѿ ꙗкоу. редъ 10. слово четврѣ-
 тааго дне. ѿ дрѣги приаѣри многое мно-
 жество къ тѣмъ ѿста та кнѣга се нахѣждатъ.
 ѿ кой то се вѣди ѿбно заѣо з ѣ стоѣлз
 тѣмо, дѣка то сегѣ стѣи е, ѿ о. Като н. п.
 крщѣніе, км. крѣніе. Зрѣно, км. зѣрно.
 Крѣвь, км. крѣкъ. Паѣтъ, км. паѣтъ. ѿ л,
 дѣка то стѣи ѣ, като н. п. прѣстѣпѣкъ, км. прѣ-
 стѣпѣкъ. Данѣ вѣдетъ ѿ ѿвѣдетъ, км. данѣ
 вѣдетъ ѿ ѿвѣдетъ. скрѣжитъ зѣвокъ, км.
 зѣвокъ. ѿ проч.

ѿ з, ѿ к. Трѣвѣватъ ѿ ѿни да ги оу-
 потребаѣваме, не за различно произношеніе
 (какѣто ѣо са выли оу старѣо то вѣреме, за-
 шѣто тоѣд произношеніе ѣо са го ѿмѣли, оу

Българе те почтисе не чѣе никаде сегд) но ка-
то знакове за правописаніе то, за да раздѣ-
лѣваме рѣчь ѡтѣ рѣчь, който ѡматѣ едина-
ковѣ гласѣ, а двоѣко знаменоканіе. Като н.
п. крѡвѣ (σκέπη) ѡтѣ крѡкѣ (αἷμα). Пѣрстѣ
(δάκτυλος) ѡтѣ пѣрстѣ (χῶμα). Кѡлѣ (πάσ-
σαλος) ѡтѣ кѡлѣ (πόσον, ὡς). Оу҃гѣлѣ (γωνία)
оу҃гѣлѣ (αὐθραξ) ѡдѣ (φαριάκι) ѡдѣ
βρωσίς), ѡ дрѣги такѣка (ε).

Еѣкѣ ш, като сложенѣ ѡтѣ две вѣкѣ
ш ѡ т, трѣвѣкаше праведно да се ѡскаючи ѡтѣ
ѡвѣка та, какѡто се ѡскаючѣ ѡ дрѣги не-
кон ѡзвѣшны, но за велико то ѡ старѡ то ѡ
оу҃потревалѣніе, ѡстависе пакѣ тако какѡто
шо си ѡ вѣ старѣта ѡвѣка. Но ѡвѣ вѣхѣ
рѣкаж зашѡ ѡ добрѡ да се ѡсфѣри да не ѡ
ѡсѡвна вѣкѣ вѣ ѡвѣка та, а начертаніе то
ѡ да се оу҃потревалѣка пакѣ като сложенѣ вѣ-
кѣ за леснѡта по подражанію Грековѣ, кой-
то пишѣтѣ тако ζ. (каѣкѡ στ.) сложенѡ, а

(ε) Ёровете шо ѡскаѣтѣ некои да ги ѡзоставѣтѣ
со кѣмѣ, ѡлѣ тѡкѣ малкѣѣтѣ да пишѣтѣ за
различіе като на-гѡрныте рѣчи. ѡмаси мѣстѡто.
Но понеже ѡ Рѣссѣте ѡ Сѣрѣѣте не са ги ѡсфѣр-
лили до днѣсѣ, стѣдно вѣ вѣлѡ ѡ намѣ да ги
махнеме, нѣ пѣнапредѣ докѣ не вѣдимѣ при-
мѣрѣ ѡтѣ нѣхѣ.

нѣматъ го особна бѣква. За тѣа бѣква щ,
нѣкон гокоратъ защо ѣ сложѣна ѡтъ ш и ч,
а не ѡтъ ш и т. И за токъ Рѣси те ѡ про-
износаѣтъ като щч. Но токъ непрако нѣхно
знаніе докѡно се изовличѣва ко Іоаннѣ Ѣк-
сархѣ Болгарскому, на стран. 87. въ 6. при-
мѣч. дѣкато гокори. „щ, кажется, не су-
ществовала въ азбукѣ Кирилла, будучи
„замѣняема двумя ш и т (примѣч. 55)“
токъ 55. примѣч. на стран. 104. гокори
тѣко. „Приведенными примѣрами употре-
бленія буквъ ш и т, вмѣсто щ, мож-
но доказать составленіе послѣдней изъ
двухъ первыхъ, сокращенное такимъ о-
бразомъ: щ. Болгары и Сербы и нынѣ
„лишутъ вмѣсто сей буквы шт: свеште-
никъ, штедрота; но въ нѣкоторыхъ мѣ-
стахъ Сербской земли щ выговарива-
ется какъ щч. У насъ Русскихъ слы-
шны звуки щч — щча и съ — частіе;
въ простонародіи даже шт, по крайней
мѣрѣ въ слѣдующихъ двухъ словахъ:
„шти, ешто, вмѣсто щи, ещо“. Тѣкожде
и на стран. 23. редъ 27. и на стран.
95. въ 31 примѣч. и на стран. 128 редъ 10.
За предизаожѣнни те до тѣка токъ ѣ мо-
ѣ то мнѣніе. А за членокете, що то ги нѣма

майка та (сир. Олакенск.) кз съществителни те
 имена, а Българскій има непремѣнно, какъто
 и Греческій (отъ него може бити да ги е и
 прѣлаз) не знамъ що да речемъ! Защо то и
 нѣ споретъ дръги те несогласїа кз ѣзикатъ
 на кѣко мѣсто различно и несогласно се про-
 износатъ. И мъжескаго рода членъ що то е
 оу Грѣцъте о. Единъ произносатъ согласно съ
 Греческїатъ на о. Като н. п. человекъ безъ
 членъ, человекъ съ членъ. Столъ, стола.
 Болъ, бола. И дръги на отъ, человекотъ,
 столотъ, болотъ. И дръги на а, человекъ,
 стола, бола. И дръги на атъ, человекатъ,
 столатъ, болатъ. И дръги на е, кз оная о-
 баче имена що се окончатъ на некоя отъ
 двогласны те, или на ѣ, като н. п. рае, крае,
 коне, царе, и дръги такїка. И дръги на етъ,
 раетъ, краетъ, денѣтъ, царѣтъ. И дръги
 на ѡ, конѡ, раѡ, краѡ. И дръги на ѡтъ,
 конѡтъ, раѡтъ, краѡтъ, соткорителѡтъ. И
 тако происходатъ осемъ различни членове на
 о, отъ, а, атъ, е, етъ, ѡ, ѡтъ. Но той членъ
 що е на ѡ, ако и да се чѣе кз произноше-
 нїе то като ѡ, не трѣбѣа обаче да се пише,
 защото не е дръго нищо токъмо перкъо членъ
 що е на а. Защо раѡ, и краѡ, и дръги та-
 кїка, понеже се окончатъ на и, ѣзична е

а-та, защото а-та е отъ і и а. Но като се тѣри членъ а, при именá та що се обкончаватъ на и, произносе се и чѣе се като а. Н. п. ра́на, кра́на, скáтѣа, мо́на тко́на. Отъ тѣка е и́вно, защо въ Българскѣятъ ѣзыкъ са господствено трѣ различни члени о, а, е. а злоупотребително осмь. Но като ѣсфѣраме на странá етх членъ, кой то е помѣстенъ то́кмо, а не обшх (понеже видиме защо обнай що го е оупотребѣахъ въ списаніе то си (ж) да е оупотребѣаваахъ по бо́лшей части атх, а дѣто го понудѣаа нѣжда та, иаи по мѣстномѣ обвикновѣнію оупотребѣахъ е етх) такожде и е, обтакатъ то́кмо дка различни

(ж) Български списаніа що са на свѣтѣ издадени до днѣсь, ѣмаме знѣми слѣдѣющите. Отъ Х. Іоакіма трѣ книги, Мытарства, амартолобнх Сетиріа, и различни подчителни собраніа. Отъ Цкѣтка Панатѣрца, календъръ. Отъ Петра Х. Бѣровича въкваръ съ различни подчѣніа, въ 1824. лѣто. Отъ Анастаса Стоа́новича, свѣщенное цкѣтообраніе, иаи стѣ и четѣре свѣщенны Істѣрии ѣзъ кѣхтіатъ и нѣвматъ завѣтъ, въ 1825. Го́да, въ Бѣдимъ. Отъ Васіліа Н. Нѣновича, свѣщеннаа Істѣрїа церкѣвна стъ кѣтхї-етъ и нѣвметъ завѣтъ, въ 1825. лѣто, въ Бѣдимъ. Отъ Петра Сапѣно́ка Тра́квинина, нѣкый завѣтъ, сир. четыри те Евангѣліа, въ 1828. лѣто, въ Бако́реѣцѣ.

членове о и а. Защо то между о и отъ, и а и атъ, токъ е токмо различіе що се при-
тѣра т. Прочее членъ о, по̀мно̀го е о̀упо-
требителенъ отъ отъ. И на протѣкъ атъ по̀
о̀употребителенъ отъ а. Можатъ прочее тѣи
двѣ та членове о и атъ да обѣнатъ за пра-
вни до по̀сѣкъ, понеже са рѣвно о̀употребѣ-
телни и двѣ та. Но любовѣтствѣкасе и и-
зыскѣкасе тѣка, кой ли да е по̀правкъ отъ
нихъ и да има нѣкое предпочтѣніе. Иъз за
о членъ тако ще да речемъ. Българскіо и-
зыкъ по̀естествѣ не е имѣлъ членове, зашѣ-
то е отраслъ отъ Славѣнскіа, кой то ги не-
ма, какъ то що видиме и въ дрѣги те и-

Отъ Хрѣсѣнда (нѣнѣ же Христѣки) а̀ридметѣка,
въ 1833. лѣто, въ Бѣлиградъ. Отъ Константи-
на Огнѣновича Сѣрба, Істѣрѣа Алѣксѣа чело̀вѣка
Божѣа, въ 1833. лѣто, въ Бѣдимъ. Нѣгли и
дрѣги нѣкои, който несѣ ми знѣти. Членъ о,
мѣже да види сѣкой въ Хрѣсѣндова та а̀ридм.
членъ отъ, въ Х. Іоакѣмовы те. Членъ а, въ
Цѣтковѣятъ клендѣръ, и въ Сѣпѣнѣко то ѣван-
геліе. Членъ атъ, въ Анастасѣвы те, и въ Бѣро-
вѣятъ вѣкѣръ. Членъ отъ, въ Васѣліека та (Н.
Нѣновича) Істѣрѣа. И не токмо членове те, но и
дрѣги мно̀ги любовѣтѣни рѣбѣсты мѣже да види
нѣкой въ предречѣни те иъдѣніа, и да прави
сравнѣніе въ Българскіатъ иъзыкъ.

зыцы, кой то са пронстѣкан ѡтѣ тѡѡ ѡстѡй ѡстѡчникѣ Славѣнскѡй, като н. п. кѣ Рѣсскѡ-атѣ, Сѣрвскѡатѣ, ѡ дрѣги, да ги нѣматѣ. Но ѡтѣ гдѣ ли да ги ѣ земѡлѣ, то ѣ нѡлѣ не-изкѣстно (3). Но вѣдѡсе да ѣ подражѡлѣ кѣ членѡе те дрѣги ѡзыцы. Восѣ кой прѡ-

- (3) На Бѡлгарскѡатѣ ѡзыкѣ нѣмаме ни ѣднѡ спи-санѡе старѡ ѡтѣ нѣколѡ стѡтѡины годѡины, ѡлѡ ѡтѣ ѡнѡкѡ вреѡе когѡто ѡще не ѣ была подпад-наѡа Бѡлгарѡа та подѣ ѡго ѡгарѡнское, ни то рѣкопѡсно, ни то печѡтѡно (мѡже бѣти ѡ да се нахѡжда нѣкаде такѡѡ рѣдѡсть, но Бѡгѣ знѡе кѣ какѡвѣ ли ѣ глѡбѡкѣ рѡвѣ закѡпа-на, шѡто вѣчно да ѡстанѣ незнаѣма, ѡ каѡмо ли мѣне да ѣ знаѣма) ѡтѣ коѣто бѣ мѡгли да вѣдимѣ какѡвѣ ѣ вѣдѣ ѡмѡлѣ кѣ пѡстѡри те временѡ Бѡлгарскѡ ѡзыкѣ, ѡ какѡи ли мѡ са бѡлѡ нѡнѣшни те многѡразлѡчни членѡе. ѡтѣ колѡко то старѡи рѣкопѡсны кнѡиги самѣ видѣлѣ, не мѡ се ѣ слѣчѡло да вѣдимѣ ни ѣднѡ на прѡстѣ ѡзыкѣ Бѡлгарскѡ писѡна, но сѡчки те на Славѣнскѡ. ѡ ѡтѣ товѡ закљѡчѡвамѣ, заѡѡ, по-нѣже мѡзы те (ѡучѣнѡе то) пѡслѣ по Тѣрскѡ то ѡ-владѡнѡе ѡставѡили са со всѣмѣ Бѡлгарѡа та, за-тѡ ѡ не вѣдимѣ дрѣга нѣколѡ кнѣшна кнѡига старѡ, ѡлѡ на Славѣнскѡ, ѡлѡ на Бѡлгарскѡ писѡна, ѡскѣнѣ ѣвѡнгѣлѡе, ѡпѡстѡлѣ, ѡлѡтѡирѣ, ѡктѡиѣхѣ, ѡ дрѣги церѡкѡвнѡи кнѡиги, коѡто са ѣдѡѡ сохрѡнилѡи Бѡлгарѡе те за радѡ Бѡгѡслѡжѣнѡе то.

чєє љзыкъ согѣдствѣтъ нѡй много Бѡгарскій љзыкъ; ѡвно ѣ зацѡ согъ Грѣческїатъ ѡ согъ Тѣрскїатъ. Но ѡвно ѣ ѡ тѡ, за цѡ члѣнокѣ те ѣ прїѡлз ѡтъ Грѣческїатъ, ѡ не ѡтъ Тѣрскїатъ. Грѣцѣ те прѡчєє ѡматъ трї члѣнокѣ прѡкинанѣ, мѣжєскаго рѡда ѡ, жѣнскаго

Къ велїкомѣ моемѣ сожалѣнїю чѣлз самѣ ѡтъ ѣдногѡ старца, зацѡ на ѣдно сѡдѡлено мѣсто (то ѣсть въ ѣдїнз скїтъ подъ ѣдїнз монастырз Бѡгарскї) намерѡвалїсе къѡкото ѣдїн колѡ кєсма вѣтѡхї кнїгї (Славѣнскї ли са ѡбѡче вѡлї, ѡлї Бѡгарскї, не ѣ ѡзвѣстѡ. Безъ сомнѣнїѡ трѣвѡва да ѣ ѡмѡло межѡѣ нїхъ ѡ нѣком на прѡстѡый Бѡгарскїѡ љзыкъ писана) ѡтъ коїто да се ѡзвѡкї речѣннѡѡ старецъ да мѡ не досѡждатъ, ѡскопѡлз ѣдїнз гѡлѡбѡкъ рѡвз въ ѡстыатъ скїтъ, ѡ закопѡлз гї тамѡ (зацѡѡто ѡтъ велїко то благоговѣнїє цѡ ѡмѡлз къ нїмъ, какѡто самъ тѡѡ ѡспѡкѣдѡвашѣ, не смѣѡлз да гї ѡзгорї, ѡлї да гї фѡрлї прѡсто на полѡна та) ѡ тѡцѣтѡ нѡшего нарѡда! ѡ некїннаѡ прѡстѡтѡ ѡнаго старца! коїстїнѡ ѡко вѡ знѡмѡлз ѡнѡѡ старецъ цѡ сѡ вѡредѣлї ѡнїѡ кнїгї, не вѡ гї нї закопѡлз, но не вѣжѣство то цѡ не чїнї! Такїѡѡ ѡнтїкї (дрѣкнѡстї) дрѡгї те нарѡдї сѡ велїкї ѡждївѣнїѡ ѡ трѡдове гї трѡсатъ въ нѡѡ тѣмнїте ѡ сокровѣннїте мѣстѡ, ѡ нѡшїте ѣдїноплѣмѣннї гї закопѡватъ, като непѡтрѣбнї. Такѡ говѡрї ѡ списѡ-

и, среднаго тѣ. Като н. п. *ἄνθρωπος* чело-
вѣкъ, *ὁ ἄνθρωπος* человекъ. *γυνή* женà, *ἡ*
γυνή женá та. *παῖδιον* дѣтѣ, *τὸ παῖδιον*
дѣтѣ то. Кѣи то двà члѣна мѣжескаго и сред-
наго рѣда, безъ всàкое прелѣнѣнїе прешай са
и оу насъ, съ токъ тѣлко различїе цѣто оу
нїхъ стоатъ члѣноке те предъ именá та, à оу
насъ по именá та. Н. п. *ὁ ἄνθρωπος*, клѣ-
сто да речѣме о человекѣ, мѣ говориме че-

тель сный, кѣи то ѣ ѡткрѣилъ и на свѣтѣ издалъ
Юанна Ёксáрха Болгарскаго: на стран. 17. „Ве-
„сма древнїй списокъ сего перевода на долго
„бы остался погребеннымъ, вмѣстѣ (сир. вкѣ-
„пѣ) съ нашимъ Юанномъ, въ большомъ ко-
„личествѣ книгъ синодальной Московской би-
„бліотеки (именуемой также патріаршею риз-
„ницею), которую до селѣ ни одинъ изъ на-
„шихъ Библиографовъ не обозрѣлъ критиче-
„скимъ окомъ (исключая рукописей Грече-
„скихъ), есть ли бы счастливый случай не
„воскресилъ Юанна и не исторгъ неоцѣнен-
„ныхъ его памятниковъ изъ рукъ забвенїя.
„Съ услажденїемъ воспоминаю годъ и часъ
„(1813. Сентября 19.) въ которой открылъ я
„сїе сокровище, собирая остатки нашей И-
„сторїи и языка для изданїя Русскихъ досто-
„памятностей, порученнаго мнѣ общесвомъ
„Исторїи и древностей Россїйскихъ.

локѣк о, ѿ ѿзостаѣваме тѣкмо з-атз. τὸ παι-
 διον, вѣксто да речѣме то дѣтѣ, мѣ гобѣ-
 рнѣме дѣтѣ то. ѿ жѣнскѣй рѣдз не знаѣмз ка-
 кѣѣ не ѣ сохраниѣмз ѿстылатз Грѣчески чаѣнз ѿ,
 но вѣксто нѣго оуѣпотреваѣваме та. Като
 н. п. ἡ γυνή, вѣксто да речѣме женѣ ѿ, мѣ
 гобѣрнѣме женѣ та. ѿ τὸ нѣгли зашѣ то нѣ-
 ши те ѿменѣ жѣнскаго рѣда по вѣашѣй чѣсти
 ѡкончѣватсе на а, като н. п. женѣ, водѣ, гла-
 вѣ, рѣкѣ, ногѣ, ѿ проч. За вѣагогласѣе земѣмз
 ѣ чаѣнз та, женѣ та, водѣ та, главѣ та, ѿ проч.
 Но ѡко не вѣд вѣмѣ тѣко, какѣѣ то ѣзз мнѣ,
 ѿ мѣже вѣтѣи (коѣ то ѣ ѿ пѣ вѣроѡтно) да
 са ѡтз скѣнѣтз мѣ ѿсточнѣкз, ѡтз Славѣн-
 ски те мѣстонѣнѣѣ, тѣѣ, тѣѣ, тѣѣ, ѿ со оуѣ-
 скѣнѣѣмз, тѣ τὸ тѣкмо жѣнск. ѿ средн. рѣд.
 н. п. тѣѣ тѣ женѣ, женѣ та. Тѣѣ τὸ дѣтѣ
 дѣтѣ то. Но ѡко вѣд вѣмѣ тѣко, зашѣ ѿ мѣ-
 жескѣй рѣдз да се не речѣ тѣѣ челѣкѣкз, чѣло-
 вѣкѣкз чѣловѣкѣкз тѣѣ. Но чѣловѣкѣко, ѿ ѿ чѣло-
 вѣкѣкотз, ѿ ѿ чѣловѣкѣка, ѿ ѿ чѣловѣкѣкатз. Го-
 лѣмо ѣ коѣстинѣѣ недѣѣмѣнѣе за тѣѣ чаѣнз
 Но ѣзз за чаѣнз о, ѿ ѿки тѣко мѣсѣнѣмз, да
 ѣ ѿ тѣѣ ѡтз тѣѣ ѿсто то начѣло, ѡтз дѣто
 са ѿ дрѣгнѣ те двѣ та та ѿ то. Тѣко нѣ ѡтз
 тѣѣ мѣстонѣм. но ѡтз ѡнз. Вѣксто рѣшѣ чѣ-
 лѣкѣкз ѡнз, прѣсто то ѡвѣкнѣнѣе за крат-

кость ѱ за леснотà ѱзоставѱло ѣ вѣквата н,
 ѱ гокѡри челоуѣккз о. (каккѡто цо вѣдиме
 ѱ вк дрѣги рѣчи да прѣки сокращѣнѣе.) Влѣк-
 сто прѡчѣе да речѣме челоуѣккз ѡнз, женà тàл,
 дѣтѣ тѡе, мѱ сократѣкше гокѡриме, челоуѣккз
 о, женà та, дѣтѣ тѡ. За тѡл прѡчѣе члѣнз
 мѡже вѣти да ѣ тàко произышѣлз (нѣка раз-
 сѣждàка сѣкой) но чѣдно ѣ за атз члѣнз ѡтз
 де да ѣ па тѡй произышѣлз, ѱ клезнàлз вк
 тѡлко оуѡпотреблѣнѣе. ѱзз за нѣго вѱхз ѡ-
 ставѱлз да го ѣтимологѣсатз (произкѣдàтз)
 нѣгови те оуѡпотребѣтели, но понѣже го прѣй-
 маме вк настоàща та граммàтѣка катѡ за прѣ-
 билѣнз, нѣжда ѣ да речѣме ѱ за нѣго нѣцо,
 ѱ да дадѣме скѡѣто ѱ за нѣго мѣкнѣе. ѱзз
 мѣслимз зацѡ па тѡй да ѣ произышѣлз ѡтз
 сàлми те родѣтелини падѣжи Олакѣнски. Зацѡ-
 то ѱ сàмо то простѡлѡдно произношѣнѣе ми
 скѣдѣтелествѣка, кѡѣто гокѡри челоуѣка, ѡпре-
 дѣлѣнно сз члѣномз, влѣкѣто ѡ *ἄνθρωπος*, à
 челоуѣккз *ἄνθρωπος*, безчлѣнно за неопредѣ-
 лѣнз рàзѣмз. ѱ пàки кѡлз *βῆς*, кѡла ѡ *βῆς*.
 Пѡпз *παπῶς*, пѡпа ѡ *παπῶς*. Тàко ѱ кѣ
 ѡнѱл сѣществѣтелини ѱменà цо се ѡкончàватз
 на к, ѱ на ѱ. Катѡ н. п. кѡнк *ἵππος*, кѡнк
 ѡ *ἵππος*. Цàрк *βασιλεὺς*, цàрк ѡ *βασιλεὺς*.
 Рàй *παράδεισος*, рàл ѡ *παράδεισος*. Крàй

αἴρα, *κράλ* ἢ *αἴρα*. (и) проч. Ὅτѣ преди-
дѣши те прѳчѣе прилѣри, кѳи не познаѣа, за-
щѳ тѳи члѣнѣ на а, илѣи ѡ, ѣсть иѣстѣи ро-
дѣтелѣниѣи Блакѣнскѣи падѣжѣ, сѣ токѣ тѳкѣмо
разлѣичѣе, щѳ то кѣ нѣкѳон иѣменѣ ѳксѣа та сто-
и на скѳѳе то си лѣкѳе, кѣто чѣлоѣкѣкѣ чѣло-
кѣкѣа, члѣнѣ члѣна, крѣи крѣа, зѣтѣ зѣта (то
ѣсть зѣта) ѣ кѣ нѣкѳон прѳсто то произношѣ-
нѣе прилѣкѣтѣѣѣа ѣ, кѣто бѳлѣ бѳла, кѳнѣ ко-
нѣа, рѣи рѣа, цѣрѣ цѣрѣа, и проч. Кѳи то прѳ-
сто то ѳѣѣкѳноѣнѣе бѳла, кѳнѣа, рѣа, цѣрѣа про-
изнѳси. Ὅтѣ разлѣичѣни те прѳчѣе ѳкончѣнѣиѣа
Блакѣнски те падѣжи лѣѣжескаѳо рѳда, проѣсѣѳ-
датѣ и разлѣичѣни дѣа члѣна а, и ѡ. ѣ прѳ-
сто то ѳѣѣкѳноѣнѣе прилѳжѣло ѣ при нѣхѣ и
ѣдѣнѳ т, та са произѣшлѣи нѳки члѣноѣе атѣ
и атѣ, кѣто чѣлоѣкѣкѣ чѣлоѣкѣкѣа чѣлоѣкѣкѣатѣ,
кѳнѣ кѳнѣа кѳнѣатѣ. Какѳѳо и при ѳ члѣнѣ
по нѣкѳон лѣкѳѣа прилѣгатѣ т, и проѣсѣѳди
полѣкѣстѣниѣи члѣнѣ отѣ (какѳѳо се вѣди и на
стрѣн. 43). Докѣзѣѣѣѣе прѳчѣе иѣкѳно, защѳ и
тѳи члѣнѣ а, (и ѡ) иѣма скѳѳѳе то начѣало ѳтѣ

(и) По тѳа прилѣрѣѣ ѣ станѣло и, мѳи *ιδιχός* μѣ,
мѳа *ὁ ιδιχός* μѣ, тѳѳи *ιδιχός* σѣ, тѳѳа *ὁ ιδι-*
χός σѣ. Тѣко и тѳи тѳа, нѣ прѣѣѣлно но по-
дрѣжѣтелѣно.

нстаго своєгò истòчника безъ нїкакко сомнѣ-
нїе. До тѣка се говорѣи тòкмо за єдїнствен-
но то число, ѡ за ѡменїтеанцѣтѣ падѣжъ на-
чаєноке те, а за мнòжеественно то число, ѡ за
дрѣгѣте падѣжѣ сѣкой мòже да бїди на ре-
дѣтѣ мѣ, кòко ѡ какей прелѣкнїїа вѣватѣ
кѣ нїхѣ. Кòй ли во вѣсе прòчеє òпредѣаїаѣ
òтѣ вѣшепоманѣтѣ те чаєноке за прѣвїаєнѣ,
тòй є дòврѣ ѡ прїѣтєнѣ. ѡ безѣ чаєноке те
нїщò не вѣ вѣдѣаѣ Бòлгарскїї ѡзїкѣ, кòй
то сѣ тѣа тòкмо дѣрѣа сѣ оѣкрашаѣа пòмно-
го òтѣ дрѣгѣте срòднї нѣмѣ ѡзїцы. ѡ глѣ-
даме го защò ѡма нѣкое прїемѣщєство надѣ
нїхѣ сѣ тѣа тòкмо лòшнї ѡлї дòврїа чаєноке.
ѡ кòко вѣ вѣаѣ недòстѣтòченѣ ѡ оѣкòренѣ,
ако не вѣ ѡмѣаѣ тѣа прєкòсòднѣа дѣрѣа. То-
вѣ дòврò щò го ѡма нѣнїò Бòлгарскї ѡзїкѣ
òтѣ прїрòда та, ѡлї òтѣ кòнѣ пòсѣкѣ прїєнѣ-
сєно ѡ прїѣтò, єдїнѣ òтѣ нїлїкшнї те спї-
сѣтєлн ѡскаше да мѣ го òтїме развòннїче-
скї, ѡ да го òстѣвн катò нѣкой гòлѣа чєлòкѣкѣ,
да сѣ стѣдї пòсѣкѣ òтѣ сѣкого. Но тòй сѣ
бїдн да не є (каккò то ѡ щò не є) ѡскрєннò
чѣдò на-Бòлгарскѣ та мѣнка, защò то говорѣи
тѣко: „Нї єдїнѣ Слѣкєнскїї нарòдѣ гн оѣ-
„потрєвѣлѣа, снр. нн Рòссн, нн Сѣрѣн, нн дѣ-
„хн, нн Чѣхн, ѡ проч. Защò вѣ гн пакѣ

„Българин оупотревалан, когн ѝзѣкъ не оу-
 „крашаватъ но паче погрозенъ стрѣкатъ, за
 „тѣ ѡзъ ги за непотрѣбни сѣдѣхъ. Обаче
 „тока всѣ кога доведемъ Българска граммати-
 „ка ще да се исправи ѝ ѝзѣкъ оу Краси. ѝ
 „кога ли ще вѣде не знамъ, но време трѣва
 „да покаже, ѝмали Болгарѣа достѣйныхъ сы-
 „новъ ѝ родомѣвцевъ.“ Но ѡзъ пѣтамъ тако-
 „ваго, да ми докаже съ обоснователни дока-
 „зателства какво ли неукрашенѣе ѝ каква гро-
 „зота произкѣдатъ тѣа неговы частицы въ
 „Българскѣатъ ѝзѣкъ; зацѣ ѣдинъ Болгаринъ
 „не може лесно да познае тѣа недостатокъ (ка-
 „кво то се говори, зацѣ секой лесно познава чѣ-
 „жды те недостатки, а свои те ѝли ѣтнѣдъ ѝ-
 „ли съ голѣма мѣчностъ) види се зацѣ въ не-
 „говите оуши да произкѣдатъ грозота, поне-
 „же (по правда) не ѣ сѣлъ (цѣцѣлъ) млеко
 „ѣтъ тѣа мѣйка, но ѣтъ дрѣга. ѝ въ Бол-
 „гарските оустѣа ѝ оуши сладко ѣ тока мле-
 „кѣ, съ коѣто ѝзъ младаѣства са се копитѣли,
 „като мѣичино (споредъ ѣвѣща та послабѣица
 „сладко като мѣичино то млеко“). ѝ ако въ
 „показѣла Болгарѣа та достѣйна сыноке, да со-
 „чинатъ грамматиѣка на сеѣнатъ природный ѝ-
 „зѣкъ, такива ли сыноке трѣвѣка да покаже;
 „коѣто не да ѣвлѣчатъ ѝ оу Красатъ съ подо-

бры одѣжди и оутвари мѣнка си, но да ѿ
 соклечѣтъ и тѣмъ грѣшныте (шо ги тѣи нари-
 ча) и да ѿ отставатъ со всѣмъзъ гѣла; мѣне
 ми се чини, зашо такѣмъзъ достѣннъ (или по-
 довре да речѣмъзъ недостѣннъ) сѣннъ Бѣгарски
 не шѣ се помѣи скѣро. И азъ вѣхъзъ молиаъзъ та-
 коваго попечѣтелеа за Бѣгарскѣатъзъ ѣзыкъзъ,
 да сокѣтѣва по довре своѣте соотѣчественницѣ
 да не вѣ се нѣкой ѣзлагѣаъ да ѣзостаѣи нѣ-
 шо ѣтъзъ тѣхънѣатъзъ ѣзыкъзъ, нѣже ли да сокѣ-
 тѣва наши те да отставатъзъ тоѣа шо го ѣматъзъ,
 зашо то ѣмъзъ не ѣвѣщаѣа да ѣмъзъ дадѣ, тоѣа
 шо го нѣматъзъ. Въ тѣмъ подаѣгъзъ вѣсмѣа при-
 лично мѣже да се прикѣчи такоѣмъзъ ѣсопока
 та вѣсна, въ коѣто се предстаѣаѣа ѣнаѣа ли-
 сѣца, шото ѣтъзъ нѣкой саѣчай ѣзгѣвѣла си ѣ-
 пѣшка та, и сокѣтоѣаѣа и дрѣги те лисѣцы да
 си ѣтсечѣтъзъ ѣпѣшки те, зашо ѣмъзъ са сѣтна
 таѣота на жикѣтатъзъ. Но ми ѣскренни чѣда
 Бѣгарски никѣгда да не дѣрзнемѣ да посаѣ-
 шамѣ тѣмъзъ зѣиѣ сокѣтъзъ, и да ѣвнажѣмѣ и ѣ-
 везовраѣзимѣ красѣта та на-нашѣа Бѣгарски ѣ-
 зыкъзъ, коѣто се ѣукрашаѣа като съ нѣкомъ дра-
 гоцѣнна оутварѣ съ чѣленѣте, и да козѣта-
 немѣ (какѣѣто се пишѣ) ѣко ѣтѣѣенное на мѣ-
 терѣ своѣ. ѣтъзъ вѣшензѣѣенны те доказѣ-
 телѣтва и прилѣри, сѣкой вѣди ѣвно зашо не-

согласіе то междѹ Българе те господственно со-
стоитѣа сѹ членове те и кѹ глаголы те, и вѹ
различни те произношеніа и ѡкончаніа на-рѣ-
чїи те. Но като се произвѣре и ѡпредѣли ѣ-
динѹ ѡбщи членѹ, и ѣдно ѡбщо начертаніе
на-глаголы те, дрѹги те млади несогласїа скоро
ще да прїиматѹ согласїе и исправленїе. А кой
ли членѹ ще се ѡпредѣли за пишешатѹ и-
зїкъ, тога ѡстава на разсѹжденїе то и испы-
танїе то на наши те оѹчени. Но азъ и за
тога нещо давамъ свое то мнѣніе. Добрѡ бы
было кѹ именїи те шатѹ падѣжъ да оѹпотре-
бїме о-то, но неразѣано ѡтѹ и мѣ то (какѡ-
то що ги ѣ оѹпотребїахъ и полагаахъ Хрїсан. ѡ. ѹ
Павловичъ вѹ своа та арї. ѡ. мѣтїка) да не про-
избѡди смѹщенїе. Н. п. челоуѣкъ безчленно,
челоуѣко сѹ членомъ, тако вѹ сїчки те и мѣна
що се ѡкончаватѹ на девѣло ѹ, а ѡнїа що се
ѡкончаватѹ на танко ѹ, ако мѹ се чѹе гласѡ
вѹ произношенїе то, като конь, оѹчитель, зѣть,
камень, ѡнї и кога то се произносаѹ сѹ сѹ члѣ-
натѹ паки трѣвѣка да и мѣ не и зостава ѹ-атѹ,
но трѣвѣка да се напишеѣка, за да се чѹе про-
изношенїе то мѹ, като н. п. конь безъ членѹ,
конько сѹ членѹ. Тако и каменько, оѹчителько,
деньѡ, зѣтько, и проч. а царь, и дрѹги що ѡ-
кончаватѹ на рь, трѣвѣка да го ѡтлаагатѹ

когато са съез членатъ. Н. п. царь царо, а не царю, тако и монастырь монастыро, пастьро, а не пастьрю, и проч. Защо се така и произносаатъ. (i) Тако и въ о́ниа сѣществителни именà щосе о́кончаватъ на и, рѣи рѣю, край крайю, сабчай сабчайю, и проч. И въ прилагателни те именà, понеже о́нии всегда се о́кончаватъ на две ии, или ии, въ нихъ трѣбува да се исфѣраа послѣдното и всегда, и на нѣгоко мѣсто да се полага о-то н. п. ска-

- (i) Назначи защо нѣкои ѣдинослѣжни именà, когато се произносаатъ съ членатъ, снѣматъ о́ксіа та о́тъ пѣрвыатъ слѣгъ, и тѣратъ ѿ на вторыатъ кѣи то се произвѣди о́тъ членатъ, като н. п. страхъ страхò, светъ светò, прахъ прахò, градъ градò, грѣхъ грѣхò, оумъ оумò, и дрѣги такива. Кѣи то и съез атъ членъ, паки това исто то страдатъ, н. п. страхѣтъ, светѣтъ, прахѣтъ, градѣтъ, оумѣтъ, вжакѣтъ. Тако и съез членъ а. страхѣ, светѣ, прахѣ, родѣ (то ѣсть родѣ, каквѣто цю стои оу Сапѣноко то ѣвангеліе „книга та народа Исуса Христа“) и за ради тѣа о́ксіа цю не стои на мѣстѣ то си страда и членò на ѣтъ, и ѣ, но не знами защо тако бѣва, нѣка мѣсли всѣкъ. Но нѣгаи защо нѣкои о́тъ нихъ въ Славѣнскій родит. падежь снѣматъ о́ксіа та на кончавемшатъ слѣгъ, като н. п. грѣхъ грѣхà, а не грѣха, оумъ оума, и дрѣги.

тѣло, крѣткѣю, высѣкѣю, и проч. а нѣ скатѣию, крѣткѣию, высѣкѣию. Защо когáто се напише ѿмето цѣло какѣто шо си стои кз Олакѣнско то, тѣ тогáва си ѿма совершенз бстѣсткѣнз члѣнз кз сѣбе (защо то сички те прилагáтели ѿменà кз Олакѣнскѣятз ѿзвѣкз когà стоáтз безз оуѣскѣнѣемз кз сабко то, ѿматз непрелмѣнно тãл ѿста та сила, шо а ѿматз Грѣчески те прилагáтели сз члѣнатз заедно, а когáто са оуѣскѣчени тогáка держáтз мѣсто за безчлѣнни Грѣчески. Като н. п. свѣтѣи ѿ *ἅγιος*, свѣтз *ἅγιος*. Блаженниѣ ѿ *μακάριος*, блаженз *μακάριος*. Какѣто шо скидѣтѣастѣвѣватз и сãбдѣющѣи те примѣри. *μακάριος ἀνὴρ*, оуѣ насз стои блаженз мѣжз, а нѣ блаженниѣ мѣжз. *ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος σαβαώθ*. а нѣ свѣтѣи, свѣтѣи, и проч.) и коã иѣжда да се притѣра ѿше бѣннз члѣнз, ѿн за да стãне бѣннз Болгарски, а дрѣги Олакѣнски; тãко за ѿменѣтѣннѣятз падѣжз на сѣществѣтѣннѣи те и прилагáтѣннѣи те ѿменà мѣжескаго рѣда. ѿ за родѣтѣннѣятз и дáтѣннѣятз (к) трѣвѣка да знáеме,

(к) На нѣкои мѣста ако вѣхме оупотреблãви чѣстѣятз Славѣнски дáтѣенз надѣжз, много бы было слáдостно и прѣтно дѣло, като н. п. вз

защо днѣ несѣ различаватъ съ дръго нищо
 ѡтъ именителныхъ ѣ ѡтъ винителныхъ ток-
 мо съ частицата на (коѣто въ тѣмъ слѣчай
 не ѣ предлогъ, но почти слѣжи родителенъ ѣ
 дѣтеленъ, като що сѣ оу Грѣцы те τῶ, ѣ τῷ)
 н. п. въ нарицателни те съществителни име-
 на именит. градъ-градѡ. родит. ѣ дат. на
 градѡ. Тако ѣ въ дръги те на-кѡнѡ, на-цѣ-
 ро, на рѣно, ѣ проч. И въ прилагателни те
 кога самостоятелно се полагаатъ въ сабо то

собственни те имена кога самѣ стоѣтъ, ѣли се
 сопрягаватъ съ нарицателни те, ѣ въ дръги слѣ-
 чай. Предѣдеха го Лѹкѣргѣ, (км. на Лѹкѣрга) да
 го покаже какѡ то тѡѣ знаѣ. Предѣде го царѡ
 Іоѡннѣ. Предѣдего мѣстномѣ князю. Слава въ-
 гѣ. Мблеше се Бѡгѣ. Кога то ходѣ да се поклѡ-
 ни живѡнѡсномѣ Грѡвѣ Госпѡдню. Бѡгъ ѣ сотво-
 рѣлъ человекѣ по ѡбразѣ своемѣ ѣ по подобѣю.
 И въ писмѣ та. Отдѣтисѣ кѹрѣ Іоѡннѣ. Да крѣ-
 читсѣ кѹрѣ Димѣтрѣю. Благорѡдномѣ ѣ почтѣн-
 номѣ. Высокопросвѣщеннѣйшемѣ: ѣ дръги та-
 кѣка тѣгли. Не ѣ ѣзлѣшно да назначимѣ за-
 що прѡстыѡ ѣзѣкъ ѣ сохранилъ ѣ творителни
 падежи, като, ѡстанѣ съ Бѡгомъ. Да ѣ съ Бѡ-
 гомъ. Съ Бѡгомъ ѣ со здравѣ. Рѡдомъ ѣ Грѣкъ.
 Болгаринъ рѡдомъ. Нѣгли ѣ въ дръги нѣкои. Но
 ѣ родителенъ чѣстъ да се оупотребава нѣкаде
 добрѡ бы былѡ!

мѡжатъ да се начертáватъ. Но да речеме ѿ за кинителныя тъ мáло нѣщо. Винителенъ какъ бѡто се показýва ѡтъ престолюдно то произношеніе нѣмаме различенъ ѡтъ именителныя тъ. Но тѡй ѣ истый ѿ родителенъ, ѿ дательенъ, ѿ кинителенъ, ѿ творителенъ, ѿ сказательенъ, какъ бѡто се вѣди ѡтъ сáждýщи те прилѡри.

Доиде́ е́динъ страна́енъ челове́къ.	имен.	ВЪЗНА́ЕН. За нео- ПРѢД. РАЗЪ́МЪ.
Оумре́ло дете́ на-е́динъ челове́къ.	родит.	
Да́дохме милосты́на на е́динъ челове́къ.	дательн.	
Оуви́ли вчера́ на полѣ́те е́динъ челове́къ.	винит.	
Стави́хсе на пѣ́татъ съ е́динъ челове́къ. .	творит.	
Разговора́месе за е́динъ стран. челове́къ.	сказат.	

Доиде́ си вчера́ ѡтъ пѣ́тъ челове́ко. . . .	имен.	Съ ЧЛѢ́Н. За спре- ДѢЛЕН. РАЗЪ́МЪ.
Кѡ́ша та на-чело́вко.	родит.	
Да́дохъ милосты́на на чело́вко.	дательн.	
Вчера́ доведе́дохъ чело́вко.	винит.	
Разговора́хъме се докѡ́но съ съч челове́ко. .	сказат.	
Прика́зýваме за чело́вко.	творит.	

(Тако ѿ ако бы съсъ дрѡги нѣкой членъ былъ.) ѿ мѡже да се проѡмѣва къ са́бо то тѡкмо ѡтъ разъ́матъ. Като и. п. оуви́ли вчера́ на полѣ́те е́динъ страна́енъ челове́къ, *εφώνευσαν χθές εις τον κάμπον ένα ξένον άνθρωπον.* Но това мѡчно мѡже да проѡмѣе е́динъ ноконачаленъ оученикъ, зацѡ то докѡ не проѡмѣе койса глаго́ли преходителни кой нѣ, не цѣ да мѡже ѡтнѡдъ да впечатѣи

понатието на-именителна и на-книжтелна падѣжъ. Понѣже тога, доидѣ единъ человекъ, и оубѣха единъ человекъ, токмо отъ двата предидѣщи глаголи, доидѣ и оубѣха може да се различава книжтелно отъ именителныятъ. Но когако е мѣчно докаже да докаже некой дѣйствието на-преходителни те глаголи на едно малолѣтно дѣтѣ, на което мѣчно може да се докаже и що е глаголъ. А ако въ имали падѣжи те различни окончанія като Гречески те *άνθρωπος, άνθρωπος, άνθρωπος, άνθρωπος, άνθρωπος, άνθρωπος*. Или понѣ като Славѣнски те, человекъ, человекка, человекъ, человекка, человекче, человеккомъ, человекѣ. Они въ сами козвѣждали вниманіето на-любовитна дѣхъ человекски, или сами со себе въ доказуваши, и кыкали като съсъ некой глаголъ, человекъ (азъ самъ именит.) человекка (азъ родител. защо то се окончавамъ не на х но на а.) человекъ (азъ дѣтеленъ, защо имамъ на краиатъ ъ) человекка (азъ книжтеленъ, ако и да самъ подобенъ съ родителныятъ) человекче (азъ зѣтеленъ, защо кто се промѣнава на че) человеккомъ (азъ творителенъ) человекѣ (азъ сказателенъ). И отъ тѣа различни окончанія не общитѣлно се наѣчва дѣтѣ то, не токмо на различни те падѣ-

жи, но ѝ на различното знаменобаніе на-рѣ-
зѣматъ. Ми прѣчеє въ неопредѣленниѣмъ
рѣзѣмъ, сѣрѣчь когѣто се произносаѣтъ ѝме-
нѣта безчленно, понѣже нѣмаме различни ѡ-
кончаніѣ въ падѣжитѣ, нѣма нищѣ да чѣни-
ме тогѣка, ѝ трѣвѣка да подклонаѣваме скоѡ-
та къ ѝ некѡлею пѡдъ неизвѣжната нѣжда.
Но когѣтѡсе произносаѣтъ съ членѡветѣ за ѡ-
предѣленъ рѣзѣмъ, защѣ вѣрѣмъ тогѣка да
не ѡблагчѣме (ѡблѣсниме) знаменобаніето на-
рѣзѣматъ въ слѡбоѡто; като н. п. въ слѣдѣ-
ющѣи прилѣркѣ, съ ѡдинъ ѝли съ дрѣгѣатъ
членъ. Какѡ се ѝменѣка тоѡа живѡтно по-
пытѣ, стрѣжатъ, ѝли попытѣ стрѣжо. Коѣто
стрѣжатъ ѝ стрѣжо въ тѡи слѣчай несѣ поз-
нѣкатъ ѝменѣтелни ли са ѝли кинѣтелни, за-
щѣ мѡжатъ да содерѣжатъ ѝ двѣта рѣзѣмы,
кѣждѣ ѡтъ Грѣческоѡто. *Πῶς ὀνομάζεται τῆ-
το τὸ ζῶον; ἠρώτησεν ὁ φύλαξ.* Именит.
Коѣто не ѣ, ѡ истинный рѣзѣмъ ѣ слѣдѣю-
щѣи. *Πῶς ὀνομάζεται τῆτο τὸ ἐράσιμον
ζῶον; ἠρώτησε τὸν φύλακα.* И понѣже бла-
говременно ни се предстаѡаѡбатъ трѣ членѡке
различни въ мѣжескѣатъ рѡдъ въ ѡдинствен-
ноѡто числѡ, ѡ ѝ трѣте рѣкно ѡѡпотребѣтел-
ни въ Болгаріѣта, мѣне ми се чѣни да ѣ до-
врѡ да се распоѡѡжатъ тѣа трѣте членѡке, ка-

то що сà рѣкно оупотребителни въ трѣхъ раз-
 личны падѣжи, и да се оупотреблѣватъ въ
 пишешыатъ и зѣкъ, кой то бѣзъ всѣкаго со-
 мнѣнїа ще ни сѣбжатъ за погалемо и змѣне-
 нїе въ разѣматъ, и зашо да се некоспѣлазѣ-
 баме ѡтъ нѣхъ; и всѣкомѣ ще да бѣде оу-
 гѣдно, зашо то се неѣничтожака на-никого
 помѣстнѣо члѣнъ, но съ токѣ токмо разлї-
 чїе, зашо ѣдїнъ ще се оупотреблѣва въ и ме-
 нїтеаныатъ падѣжъ, а дрѣгъ въ винїтеаны-
 атъ, а трѣтїи въ родїтеаныатъ. И колко то
 за настоѣща та Граммѣтїка, ѣзъ, каккѣ то
 що бѣди сѣкон, оупотребїхъ въ и менїтеаны-
 атъ о, като нѣи приїскренъ и прѣкленъ, и
 ѡтъ и менїтеанъ падѣжъ ѡтъ мѣстоимѣнїе то
 ѡнъ (нѣи ѡтъ Грѣчес. ѡ) произышѣлъ, каккѣ
 то що се доказѣ прострѣнно и кѣрно на стран.
 43. а а, и атъ, като що сà ѡтъ косвенныте
 падѣжи Олакѣнски произышѣи, а, оупотребїхъ
 въ родїтеаныатъ, икоже прилїчно ѣсть, а
 атъ въ винїтеаныатъ и въ дѣтеаныатъ. И
 като земѣхъ тѣа трѣхъ различни члѣна, когѣ
 трѣвѣка да прѣведѣмъ слѣдѣющїе ѡтъ Грѣче-
 ски на Бѣлгарски, πῶς ὀνομάζεται τὸ το
 ἐράσιον ζῶον; ἠρώτησεν τὸν φύλακα.
 Такѣ го прѣкѣдимъ. Каккѣ се и менѣка токѣ
 любѣзно живѣтно; попытѣ стрѣжатъ. Каккѣ

то ѝ цю го ѝмамъ пребѣдено ко взаимноу-
чѣтельны те (ἀλληλοδιδασκίτικες) тѣблицы.
Ѣ сѣκδδѣющее, такѣ. *Πῶς ὀνομάζεται τὸ
τὸ ἐράσμιον ζῶον; ἠρώτησεν ὁ φύλαξ.* Как-
кѣ се ѝменѣва токѣ любовѣзно живѣотно; попы-
тѣ стражо. ѝ проч. ѝ тѣко вѣ мѣжескаго рѣ-
да ѝменѣ сосѣ о-то ѡтличѣкамъ ѝменѣтел-
ныатъ падѣжъ ѡтѣ дрѣгитѣ, ѣ сосѣ а, родѣ-
тельныатъ (а) ѡтѣ дѣтельныатъ ѝ ѡтѣ кинѣ-

- (а) Понѣже на дрѣго мѣсто (то ѣсть вѣ пѣрво то
примѣчанѣе, ѝ зрѣ тѣмъ) рѣкохъ, зашѣ родѣтел-
ную падѣжъ вѣ бездѣшны те кѣши рѣвенъ ѣ сѣ
дѣтельныатъ, ѣ токмо ко ѡдѣшевлѣнны те ѡкончѣ-
ване на а. Вѣ такѣва слѣчан, за да се разли-
чѣка родѣтельную ѡтѣ дѣтельныатъ, ѣ нѣкогашъ,
ѝ ѡтѣ кинѣтельныатъ, когѣто стоѣ сѣ предѣбѣгъ
на, ѡупотребѣхъ го сѣкаде сѣ чертѣца (пѣрица)
междѣ частѣцѣта на, ѝ междѣ ѝмето. Като
н. п. *ἔκεινο τὸ μέρος τῆ βραυῆ, ὅπῃ ἀνατέλ-
λει ὁ ἥλιος, ὀνομάζεται ἀνατολή.* Онѣмъ стра-
нѣ на-небѣ то, дѣто ѝзгрѣва сѣланце то, ѝменѣва
се костѣкъ. Токѣ когѣсе речѣ ѝ такѣ по Грѣче-
ски, *ἔκεινο τὸ μέρος εἰς τὸν βραυὸν, ὅπῃ
ἀνατέλλει,* ѝ проч. ѡу нѣсѣ пѣки ѝсто тѣко се
прекѣди, сѣнѣмъ странѣ на небѣ то, ѝ проч. ѝ пѣр-
во то ѝ вѣбѣро то, на небѣ то, не мѣже прѣчѣе да се
разѣмѣе, коѣ ѣ *τῆ βραυῆ,* коѣ *εἰς τὸν βραυὸν.*
За токѣ ѡупотребѣхъ тѣмъ чертѣца сѣкаде да се

телныятъ ѡтъ дрѹгитѣ. Въ мъжескіятъ прѡ-
 чее рѡдъ не ѡстаба ни ѡдинъ падѣжъ да сок-
 пада съ дрѹги, и да се не распознаба, защѡ
 именит. има членъ о. родит. междѹ части-
 ца та на, чертица. Дѣтелныю има на, бѣзъ
 черта. Винит. само атъ, а на нѣма, по коѣ-
 то се различаба ѡтъ дѣтелныятъ. Зкѣтелн.
 всегда ѣ разиченъ. Тако и въ множеств.
 число. Именителныю се различаба съ съ прако-
 писаніе то, защѡто се всегда пише съ и. а
 винит, (дѣкато ѡбаче се прійма ѡ) съ ѡ.
 родит. съ чертица та. Дѣтел. съ на. Зкѣтелн.
 ѡтъ разѹматъ. и въ дрѹгитѣ двѣ та рѡда,
 (като оупотребихъ чертица та въ родит.)
 ѡстаба токмо винит. и зкѣтел. да се разли-
 чабатъ по разѹмѹ ѡтъ именит. (м). Токѡ ѣ

познава родителныю падѣжъ да не произвѡди
 сомнѣніе въ разѹматъ. Но виждь и дрѹгъ ѡ-
 динъ родит. падѣжъ въ к. Анастасовото цѣто-
 обрѣніе. На стран. ѡи. рѣдъ 10. „Двѣмата тѣй-
 зи братѣа принѣсли Бѡгѹ жѣртѡа, сирѣчь, Кѡинъ
 ѿ плодокѣти на землѣа та“ то ѣсть *ἀπὸ τῆς
 καρπῆς τῆς γῆς*. Токѡ ѣ могло да се преведе
 и тако, ѡтъ земнитѣ плодове, за да ѡтебгне-
 ме ѡтъ тѡа родит. падѣжъ.

(м) Членокѣте илѡи са ѡтъ дрѹги нѣкой илѡикъ по
 подражанію прѡлѡти, илѡи ѡтъ иститѣ Славѣнски

прочее моёто мнѣніе за сѣчки те призабѣни,
но мнѣніе то́кмо, а не непреложно опредѣле-
ніе, (защото дрѹги може да разсѹждава по
дове кѣщи те, и може да изложѣ и подо-
вро мнѣніе.) а когато и дрѹги изложатъ
свой те мнѣніа, и покажесе дрѹго подобро
и по основателно, готѹкъ самъ и азъ да под-
кабнилахъ шѣ та си подъ правдата (но не
подъ само мнѣніе то) и да посѣбѹвамахъ по
доброто и поправото. (и)

мѣстоимѣніа претворѣни (какѹто що изложѣхъ
въ предварѣшемъ пространно скѣто ѹбѹмъ мнѣ-
ніе), какѹдъ были да были, по настоѹщемъ приѣ-
ли са въ изѣкатъ такѹва ѣстество да са члѣ-
нове, непремѣнно като що са на Грѣцѣ те нѣх-
ните, а не мѣстоимѣніа. За то и мѣ трѣбѹва
да ги ймаме и оупотреблѹваме като за члѣно-
ве, а не ни за мѣстоимѣніа, ни за частицы.

(и) Отъ ѹсмьтѣ части слова що ги йма майка та
Славѣнскій изѣкъ, на Болгарскіатъ не достаѣтъ
ѣдина, сир. причѣстїе то, защото го нема. (и
зрѣ ѹбѹмъ въ 27. примѣч.) а вмѣсто него йма
дрѹга ѣднѣ, члѣнатъ, що то а нема Славѣнскій,
и бѣватъ пакѣ ѹсмь части слова и въ Болгар-
скіатъ. Христѣки Пѣвловичъ; притворѣлъ ѣ при-
чѣстїе въ Болгарскіатъ изѣкъ, не оупотребѣтел-
но, но за нѣжда измѣшлено по подражанїю на
Славѣнскїе причѣстїа, какѹто що се види ѣв-

Часть пространна за правописаніе то, и раздѣленіе на-писмената, и дрѹго що се ѡ-выкновенно оупотребляватъ въ секом грам-матика като н. п. изясненіа на-секом часть слѡва, раздѣленіа, подраздѣленіа, параграфы, перко, вто́ро, трѣто, и проч. (Кои́то са по́лно́го до́ажно́сть на-оу́чи́тели те, не́жели на-

но въ Аридметика та ма, надписаніе то тако „кѡи-то и на свѣтъ сегѡ перко издава ѿ, по́мощь „земѡвъ ѡт лювоу́ченны те ѣдинорѡдны, и на „стран. 4. рѣдъ 4. „начнав ѡт дѣсната стра-на и дав секомъ чинъ по три цифры, и на „стран. 57. рѣдъ 2. и́мающи ѣднѡквы знаменѡ-тели“ и на стран. 111. рѣдъ 3. тѡрив ѡнова „число на вѣрх а“ и по́долоъ рѣдъ 9. и скачаѡ „ѡт вѣрх на вѣрх, и на стран. 112. рѣдъ 21. „притѡрив и недѣли те, и на стран. 113 рѣдъ „8. „пѡсле и́зквѡдѡвъ и́з ѿѡл.“ и дрѹги мно́ги та́кѡва примѣри мо́же се́кой да ви́ди въ неѡ. Но ѡз не мо́жехъ да се со́гласимъ да по́лбжимъ часть слѡва въ и́зѡкатъ, ко́м то нитѡ въ простолю́дно то произно́шеніе се оупотреблява на сегѡшно то вре́ме, нитѡ дрѹгъ не́кой списѡтель ѿ ѣ оупотребѡлъ. Прича́стіе то да и́маме въ и́зѡкатъ, ѡко не въ гла-го́лемыатъ, понѡ въ пи́шемыатъ, се́кой знаѡ ко́лко ѣ доврѡ и потре́вно. Но ѡко послѣдѡватъ и дрѹ-ги не́кои по́выши ѡтъ ме́не тоѡ Хри́ста́киѡвъ примѣръ, и привнесѡтъ тоѡвѡ подража́телно и притѡврѡено причѡстіе въ своѡ те списѡніа и въ

грамматика та) не изложихъ за двѣ причини: първо, защото настоящее мое състояние не допущаба ми да се простиралъ помного, а второ, защото взаимноубчително то оучение предиде предъ грамматика та, и разумѣвасе защо тамо получаватъ неокончателни те доболно понатѣ за писмената, и за раздѣленіето

грамматиките (каквото що сочинѣва современно и словесный курс Анастасъ Стоѣнскичъ една грамматика да издаде скоро на Българскитъ ѣзыкъ) може по времени да се опредѣли и приложи и тамъ часть грамматическа въ грамматиките, и да остане за послѣдородны те. Колкото за причастіа та що произходатъ отъ чисти Славенски глаголи, каквото и нѣхъ що е употребявалъ Христати въ Ариметиката си, като окончавajúщъ-ща, начинаjúщъ, стоѣщъ, скачющъ, и на а, полагаа, собираа, претвораа, и дрѣги такива, джево е да ги употребяваме. И азъ бжекавамъ защо, макаръ и да не положиа тамъ часть въ грамматиката си, ще да ги употребявамъ секаде, дѣкато е нѣжда негли бы, и дрѣги некои подражали нашиатъ сещъ Христати примѣръ, и вовело бы се по време и причастіето правило въ пишешыатъ ѣзыкъ, негли и въ глаголемыатъ, за да избегнеме отъ неприятността, и отъ многообикателно то писванѣ и говорѣнѣ.

и мѣзъ, и за просодїята (гласоударенїе то), и за дрѹги потребности що се касатъ до тѣхъ частъ грамматическа. И при томъ и пракписанїето на - Българскїа ѳзїкѣ видесе да ѣ бесмѣ кратко и мало, що то можатъ неокончаниите почти съ едно токмо обикновенїе и оупотребаенїе на-склоненїа та, да наѹчатъ да пракписатъ. За то и ѳзложїхъ токмо коренните рѣчи щосе пишатъ съ ѱ, и дрѹги понѹждани прѣбнаца. За ѳстыте двѣ причины оставїхъ и сочиненїето (конечната частъ грамматическа, Сѳнтазїсъ) понеже настоѣщата грамматїка не обѣщавѣ совершена грамматїка, но токмо едно ѹпытъ на Българската грамматїка. И ако прїиме добръ оупрѣхъ, може ктѹри пѹть и да се допѣли и поправи. Грамматически те рѣчи оставїхъ какѹто що са къ Славенскїе те грамматїки вѣсъ да ги прекодимъ и толкѹкамъ на прѣсто (какѹто що мѣсатъ некои), за многи благослѣбны причины. Заѹдѣ, какѹдѣ, ѳай за коѣ причина да променимъ падѣжъ, ѳай склоненїе, ѳай нарѣчїе, ѳай мѣстонменїе; и проч.

Въ прочемъ азъ ѳмахъ неизбежна должностъ да се потрѹдимъ по възможности моѣ да ѳзабжїмъ настоѣщи те грамматически

правила, събравъ отъ различни нѣкы и бѣт-
 хи Славѣнски грамматики, за да могатъ на-
 ши те единопаемѣнни да разумѣютъ перко
 на скѣютъ природный ѣзыкъ що ѣ граммат-
 тика, и да се опознаютъ и содръжатъ съ мѣ-
 зы те, каккѣ то що правятъ сѣчки те народи
 на сегашно то време. И побѣмъ да постѣпѣ-
 ватъ во изѣченіе и на-чѣжди ѣзыцы, коѣто
 тогѣка лесно се научѣватъ, когѣто разпознае
 нѣкой перко на скѣютъ ѣзыкъ правилата,
 сир. ѣнова хѣдѣжество, съ коѣто се лесно и
 ѣсновѣтелно оѣчи сѣкой ѣзыкъ. И кѣ, ѣ лю-
 бѣзній единопаемѣнни Бѣогари, прѣимѣте мѣ-
 лый сѣй мѣой трѣдъ со оѣсѣрдѣемъ, и подра-
 жѣйте дрѣги те народи къ науки те. За да
 ѣводрѣте и мѣѣ то, и на-дрѣги те наши ѣди-
 нопаемѣнни сочинѣтели и списѣтели оѣсѣрдѣе,
 да се прѣостре и на дрѣги полѣзны и потрѣв-
 ны за нашѣятъ рѣдъ списѣній и прѣкѣды.
 Стѣга вѣке да се ѣвноси наше то ѣме Бѣо-
 гарско съ кѣлѣко поношѣніе посѣчки те народи.
 Каккѣто що гѣкѣри и сочинѣтели на-житѣ-
 то на-скѣтѣго Ялѣксѣа чѣловѣка Бѣжѣа, къ
 прѣдѣслобѣе то. „Сѣчки народи Славѣнскаго
 „потѣметка, днѣсь къ цѣла ѣвропа и къ слѣ-
 „во и къ дѣло са слакни, кролѣ вѣсъ Бѣо-
 „гаровъ, коѣто сте со вѣе назѣдъ ѣстанѣан.“

Не ѣ ли койстинниѸ великѸ стѸдѸ нѸмѸ да о-
 станеме нѣ нѸй назѸдѸ; нѣ ѸтѸ дрѸга нѣкол
 возвранѣтеана причѣна, но тѸкмо ѸтѸ нѸше
 то нелюбовѸченѣе. ВѸ токѸ йсто то владѣнѣе,
 й пѸдѸ токѸ йго живѣмтѸ й Грѣцы те, зацѸ
 да не придовѣкаме й нѣе токѸ оѸченѣе на
 скѸнатѸ природный йзѸкѸ вѸ нѸше то си Ѹ-
 тѣчество, коѣ то придовѣкатѸ Ѹнѣ; кой ни
 возвранѣка; до кога забавѸженѣе! До кога
 некъжестко! До кога сѸнѸ гавѸбѸкѣй! СтѸ-
 га тѸакока спавѸнѣе, що ѣ спавѸла нѸша та
 Болгарѣа докѸбани вѣкоке. СѸвѸдѣтесе понѣ
 ѸтѸ тѸка на тѸмѸ. ПодражѸй те всѣ добрый
 прилѣкѸ на-тѣа родолѸбцы що настоѸватѸ
 за проскѣщенѣе то скѸнѸѸ ѣдинопаемѣнныхѸ,
 й прилѣжѸкатѸ за напечатанѣе то на-потрѣв-
 ни те кнѣги, сѸ кой то трѣвѸва да вѸде на-
 чѸло то. Тѣхно то намѣренѣе не ѣ да се оѸ-
 стрѸн тѸкмо ѣднѸ оѸчѸлѸнѣе, й да се внесе
 оѸченѣе то тѸкмо вѸ нѣхно то Ѹтѣчество, но
 йматѸ велико любовѸдѣе да се распрѸстре й
 по сѣчка та Болгарѣа токѸ добрѸ дѣло. За-
 то й йздѸватѸ на скѣтѸ пѣрко взаимноѸчѣ-
 теаны те тѸванцы, кой то оѸпотревалѣка днѣсь
 сѣчка почтѣ Ѣвропа, й сѣчка Грѣцѣа, потѸмѸ
 й настоѸща та, граммѸтѣка, Ѹ сѣдокатеано
 й дрѸги потрѣвны кнѣги. БѸйстинниѸ нѣхна-

ТА ПАМЯТЬ ШЕ ДА ОСТАНЕ ВЕЗСМЕРТНА КЪ НА-
ШИ ТЕ ПОСЛАДОРОДНЫ, ЗАЩОТО ВЪКАТЪ БИ-
НОБНИ И ПРЕВОДИТЕЛИ НА-ТОКА ДОБРО И СКА-
ТО ДЪЛО.

ЗДРАВСТВУЙТЕ.

1834. Августъ 20.

Граммати́ка Болгарска.

ЧАСТЬ ПЕРВАА.

За еѣтѣмологїа та илїи хѣдожнослѣ-
вїе то.

ВСТУПЛЕНІЕ.

Еѣтѣмологїа еѣсть наука, коа то ны оуѣчи
да познаваме разлїчїа та на-рѣчїи те, и еднѣ
отъ дрѣга право да ги раздѣлаваме, и се-
ком на скоа та и часть съ разсѣжденїе да
отнѣсиме.

Глава Первая

За части те на-слово то.

Части на-слово то въ Олабеноболгарскїатъ
иъзыкъ са ѣсмь.

СКЛАНАЕМЫ.

ИМѢ,
ЧЛѢНЪ,
ЛУКСТОИМѢНІЕ,
ГЛАГОЛЪ.

НЕСКЛАНАЕМЫ.

НАРѢЧІЕ,
ПРЕДОБЪГЪ,
СОЮЗЪ,
МЕЖДЪМѢТІЕ.

З а ѿ м е т о .

Послѣдѣватъ на ѿмето пѣть. Рѡдъ, вѣдъ,
начертаніе, число, и падѣжь.

рѡдове са три. { мѣжески, челоуѣкъ (дѡврѣ)
 { жѣнски, женѡ — (дѡврѡ)
 { срѣденъ, дѣтѣ — (дѡврѡ)

вѣди двѡ. { первообразенъ дрѣво.
 { произвѡденъ дрекѡнъ (дѡрбенъ).

начерт. двѣ. { прѡсто славенъ.
 { сложенно прославенъ.

число двѣ. { ѡдѣнственнѡ челоуѣкъ.
 { мнѡжественнѡ челоуѣцы.

ПАДѢЖИ ПѢТЬ. { ИМЕНІТЕЛЕНЪ.
 РОДІТЕЛЕНЪ.
 ДАТЕЛЕНЪ.
 БИНИТЕЛЕНЪ.
 ЗБАТЕЛЕНЪ.

З а ч а е н а т з .

Послѣдѣватъ на чаенатъ рѣдъ, число, и падѣжъ.

Число единственно.

муж.	жен.	сред.
ИМЕНІТЕЛЕНЪ: о	та	то.
РОДІТЕЛЕНЪ: а и- ли атъ.	—	—
ДАТЕЛЕНЪ: атъ.	—	—
БИНИТЕЛЕНЪ: атъ.	—	—

Число множественно.

{ ИМЕНІТ. ТЕ. . . { ТЕ (а) . . { ТА (в)

Тако и въ сичките падѣжи, каквѣ то са и въ единственното число жѣнскій, и срѣдній рѣдъ.

(а) Членъ те, въ жѣнскіатъ рѣдъ, некои го пишатъ съсъ ѣ тѣ, да различествѣва ѳтъ мѣжескіатъ рѣдъ, но понѣже не сѣ чѣе ѣ въ нарѣдно то про-

За склонѣніе то на-именá та.

Славенобългарска та граммати́ка има че-
тыри то́кмо склонѣніá.

Склонѣніе пѣрвое.

На пѣркото склонѣніе се клóнатъ сички те
именá мѣжески и жѣнски, кой то се ðкончáватъ
на а, и ѡ.

П р и м ѣ р и.

на-пѣркото склонѣніе.

Пѣркый.

Числó ðдѣйстви́енно.

и.	Боебóда та.	и.	Водà та.
р.	на-боебóда та.	р.	на-водà та.

изношѣніе, азъ го ðставихъ и оупотреблв́ахъ
какво́ то се произи́си. Та́ко го ѣ оупотребла-
ва́лъ и Христáки Пáвловичъ. А Пѣтръ Х. Бѣро-
вичъ ѣ оупотребилъ и въ трѣте рóдове тѣ. А
К. Анастáсъ Стоáновичъ ти, какво́ то се вѣди
въ цвѣтообрáніе то мѣ, на стран. 1. істóрія ѡ.
„Въ пáтылатъ день (т. е. направилъ Богъ) жи-
„вѣтнити, и фарковáтити: сирѣчь рѣбыти и
„птицы ти. Въ шѣстылатъ сички ти земнѣнни
„живѣтни.“

(Б) Назначи́ защо́ членъ та въ прилагáтелни те
именá срѣднаго рóда рáвенъ ѣ съ мѣжескіатъ и
жѣнскіатъ, н. п. дѣцáта, добрі́те дѣцà, а нѣ
добрѣ́та дѣцà.

д. на боебѡда та.	д. на бодѡ та.
б. боебѡда та.	б. бодѡ та.
з. боебѡдо.	з. бодѡ.

Число множественно.

н. боебѡды те,	н. боды те,
р. на-боебѡды те,	р. на-боды те,
д. на боебѡды те,	д. на боды те,
б. боебѡды те,	б. боды те,
з. боебѡды.	з. боды.

Прилѡкъ второй.

Число единственно.

н. землѡ та,	пѡстына та,
р. на-землѡ та,	на-пѡстына та,
д. на землѡ та,	на пѡстына та,
б. землѡ та,	пѡстына та,
з. землѡ.	пѡстыне.

Число множественно.

н. землѡ те,	пѡстыни те,
р. на-землѡ те,	на-пѡстыни те,
д. на землѡ те,	на пѡстыни те,
б. землѡ те,	пѡстыни те,
з. землѡ.	пѡстыни.

Прилѣръз третій.

Число ёдинственнo.

и.	Стїхїа та,	СѸдїл та,
р.	на-стїхїа та,	на-сѸдїл та,
д.	на стїхїа та,	на сѸдїл та,
к.	стїхїа та,	сѸдїл та,
з.	стїхїе.	сѸдїе.

Число множественнo.

и.	Стїхїи те,	СѸдїи те,
р.	на-стїхїи те,	на-сѸдїи те,
д.	на стїхїи те,	на сѸдїи те,
к.	стїхїи те,	сѸдїи те,
з.	стїхїи.	сѸдїи.

1. По пёркыатъ прилѣръз се клóнатъ сѸгà, велмóжа, владыка, сатанà, пàпа, пїáни-ца, познáнница, юноша, чичà, стрика, (и кáр-барски те пашà, вашà,) и дрѸги таккыа.

„Тако и, рыба, баба, жава, колыба, глава, трава, грика, коприва, нога, дѸга, ваага, таага, вѸда, рѸда, жажда, йгода, кожа, мрежа, грыжа, госпoжа, коза, риза, рѸка, рѸка, мѸка, мотыка, пилà, метал, жиал, мoгиал, зима, мома, йма, баасама, жена, лѸна, рана, година, айпа, рѸпа, кáрпа, гора, ко-ра, мѸра, сѸкыра, росà, косà, клюса, закѸса.

патà, (кратà, үстà, който са үпотребителни и еди́нственно и мно́жественно, оти́нчатсе и на трéто то склонéние) лопàта, влaxà, снaxà, мшxà, пàзшxà, бвцà, птйца, лисйца, лàстобенца, лшчà, тшча, дшшà, гшша, сшша, черéша, пйща, кшща, лéща, клачйща.

„Тàко и отъ онѣа нѣкои цосè окончáватъ въ Славѣнско то на ъ, à по прòсто на а. н. п. цѣрковь цѣркка, свекрòвъ свекрѣа, дщѣрь дщѣрка, (иай дщѣра) кòкошь кòкòшка, сѣнь сѣнка вàснь вàсна, нѣгли (вѣкимъ) и дрѣги нѣкои такѣа.

„Тàко и, вѣка, вòтшà, маймѣна (който по нѣкои местà се произнòсатъ мѣжески рòдъ, вѣкъ, вòтшъ, маймѣнъ, и тогѣа принадлежáтъ вторòмъ склонéнию) нѣгли и дрѣги нѣкои цò измѣнáватъ рòдове те.

„Отъ кшща, мно́жественно кшши споретъ прàкило то, à кшщà по местà непра́кило.

„Момà зкàтельнѣатъ йма мòме, à не мòмо. Нѣгли и дрѣго нѣкое.

„Отъ ршкà и ногà, мно́жественно ршце, нòзе, отъ двòйственнò то числò Славѣнско, à не ршки, нòги, но прàкило мòжатъ и такà дасè клòнатъ.

„Такà и сйчки те сòбственни йменà, цосè окончáватъ на нечйсто а, н. п. йшда, лшкà,

ѡомà, мѣна, сосàна, ѡлена, барбарà, роксандра,
богорòдница, мàр.в.а, кой то не прѣиматъ членъ.

„Дрѣжина, тòкло въ ѡдѣнственното чи-
слò ѣ ѡпотребѣтелно, за мнòжественъ ѡвãче
рãзѣмъ (като що быкаме, ѣмамъ си вѣрны
дрѣжина, то ѣсть дрѣгаре), ѣ прѣйма членатъ
та на-женскѣа рòдъ. н. п. дрѣжина та ми ѡ-
тидòха, такòва ѣ ѣ, вратà та ми (такѣва са
нѣган ѣ тѣа прилагãтелни малцѣина, мнòзѣина)
назначѣ ѡвãче, защо дрѣжина ѣ вратà, когã-
тòсе произнòсатъ съ прилагãтелните ѣмена,
ѡстãватъ ѡдѣнственныатъ членъ та на-жен-
скѣа рòдъ, ѣ прѣиматъ мнòжественныатъ те
на-мѣженскѣа прãбиано, каккòто що ѣмъ знã-
чи ѣ рãзѣмо, н. п. вѣрни те ми дрѣжина, лю-
вѣзни те ми вратѣа (вратà) коè то бы было
пòправо, ãко бысе рекаò вѣрна та ми дрѣжи-
на, любѣзна та ми вратѣа (като що свндѣ-
телствѣва ѣ старà та пѣсь, колò то гòбори ѡ-
дѣнственно „дрѣжино вѣрна згòборна“) защо
то Слакѣнски се произнòси, вратѣа, ѡдѣнствен-
но такà, любѣзнаа моò вратѣа, за мнòже-
ственъ рãзѣмъ, ã мнòжественно, любѣзнѣи мои
вратѣе, ѣ глãсъ ѣ рãзѣмъ мнòжественъ.

2. По втòрыатъ прилѣръъ се каòнатъ вãна,
дѣна, сãвва, вѣра (коèто се гòбори по прò-
сто ѣ вѣра) вòла, вронà, скниà (коèто ѣма

звѣтєльнѣатъ на нѣо, скѣнѣо, споретъ пѣрвы-
атъ примѣръ, а нѣ скѣне споретъ втѣорѣатъ).

„Тако ѣ ваагостѣна, гордѣна, мѣлаосты-
на, свѣтѣна, (коѣ то ѡкончѣнѣе на ѣна, не ѣ
ѣко оупотрѣвѣтелно вѣ прѣстѣатъ ѣзѣкѣ, а
вѣлѣсто нѣго вѣ нѣкои ѣменѣ се оупотрѣвлѣ-
ва ѡкончѣнѣе то на ѣ, ваагостѣ, гордѣстѣ,
свѣтѣстѣ).

„Тако ѣ вогѣна, Ваахѣна, Грекѣна, Вна-
гѣна, Сервкѣна, рабѣна, ѣ дрѣги такѣва.

3. По трѣтѣатъ примѣръ се каѡнатъ ѣстро-
нѡмѣа, Геогрѣфѣа, канцѣларѣа, скѣнѣа, фѣлѡсѡ-
фѣа, ѣ дрѣги такѣва.

„Така ѣ сѣчки те сѡвѣтвеннѣ цѡсѣ ѡкон-
чѣватъ на чѣсто, захаѣрѣа, ѣсаѣа, ѣеремѣа, ма-
рѣа, софѣа, Боагарѣа, Германѣа, Ѣталѣа, Россѣа,
Сервѣа (коѣ то не прѣѣматъ чѣлѣнѣ).

„Така ѣ, вѣтѣа, мѡанѣа, скорпѣа, шѣа,
змѣа (коѣ то по мѣста се гѡвѡри замѣ непрѣ-
во, ѣлѣ сокращѣно ѡтъ змѣа змѣа, ѣ прило-
жѣно а замѣ).

На пѣрѡто скаѡнѣнѣе принадлежатъ ѣ сѣѣ-
дѣющѣ те ѣменѣа, коѣ то са тѡкѡо вѣ мнѡ-
жѣствѣнно то числѡ оупотрѣвѣтелнѣ, гѣщи, грѣ-
ди, (грѣди, ѣлѣ пѣрѣи Славѣнскѣ) гѣсѣа, кѣѣ-
щи, мѡщи, нѡщѣи, нѡжицы, сѣни, (ѣлѣ шѣй-
нѣ) сѣжды. ѣ вѡрѣнѣцы ѣ ѣсѣа, по нѣкои мѣ-

ста се оупотребаваатъ и единственно вое-
ница, йсаа.

На това склонение принадлежатъ и о́ниа
нарицателни имена, шосѣ скончатъ къ Сла-
вѣнеко то на ей, и ѣи, а по прѣсто на а, иай
на ѡ, и значатъ нѣкое достѣнство, н. п.
архїерѣа, іерѣа, фарїссѣа, саддѣкѣа, (Назорей
не може да се рече Назорѣа) злодѣа, прелюво-
дѣа, чародѣа, влѣсто архїерей, іерей, фарїс-
сей, саддѣкей, злодѣи, прелюводѣи, чародѣи,
и прїиматъ чаенатъ на-женскїа рѣдъ, ако и
да са со вѣлмъ мѣжески, н. п. когато дой-
дѣ архїерѣата (коѣ то дѣмаме и, владѣката)
да сѣужи лїтѣргїа. Когато дойдѣ іерѣата
(коѣ то дѣмаме попо) да вѣнча. Когато се
похвали фарїссѣата (коѣто ѣ попрако ако вѣ-
се дѣмало и писѣвало, когато се похвали фа-
рїссей) и, злодѣата не мѣсли що ще да го
срѣтне, но безъ размышленіе ѣтика на своѣ то
злодѣаніе. И, въ старыатъ законъ повѣваха
съ камѣне прелюводѣата, сичките тїа спо-
ретъ примѣратъ на боебѣдата и сѣдїѣта,
ако и да са о́ни ѣвщи рѣдъ, сїр. можатъ да
са и женски и мѣжески, н. п. тѣи и тѣа кое-
бѣда, тѣи и тѣа сѣдїѣ, архїерей, фарїссей,
и іерей, не можатъ никогашъ да вѣдатъ
женски рѣдъ. и злодѣи, и прелюводѣи и дрѣ-

ги те, прѣкатъ жѣнски те злодѣйца или зло-
 дѣйка, прелюводѣйца или прелюводѣйка, и
 прочаа. Тѣа ѡбаче мѡжатъ пѡпракнано да
 се каѡнатъ на втѡро то скалонѣнѣ като сѡв-
 сткени те и менѡ безчлѣнно, сир. като мат.ѡѣй, ѣ-
 ро.ѡѣй, мардохѣй, и прочаа. Не представалѣбатъ
 ѡбаче токѡ и злѣненѣ когѡто са безъ члѣнъ, коѣ-
 то представалѣбатъ когѡто са съ члѣнатъ (какѡвъ
 вѣлъ да вѣлъ) н. п. дрѣгъ рѡзѣмъ представалѣ-
 ба токѡ, *ἦλθεν ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ, ὁ ἱερεὺς, καὶ,
 ὁ φαρισαῖος, καὶ, ὁ καιϋρογος* и прочаа, а
 дрѣгъ, *ἦλθεν ἔ ἀρχιερεὺς, καὶ, ἔ ἱερεὺς,
 καὶ, ἔ φαρισαῖος, καὶ, ἔ καιϋρογος*, и проч. за
 токѡ ѣ нѣждно да прѣиматъ ѡдѣнъ члѣнъ,
 коѣ то мѡже да ни ѡпредѣлѣва рѡзѣматъ, и
 да представалѣва ѡновѡ що мѣслиме, та илѣ
 жѣнски илѣ мѣжески вѣлъ, не трѣвѣва да мѡ-
 риме, защѡто ако вѣхмесе смѣшавѣли за тѡа
 члѣнъ че ѣ жѣнски а нѣ мѣжески рѡдъ, трѣвѣ-
 вѣше прѣвѣдно да се смѣтиме пѡнапредъ за
 владѣка та, за коевѡда та, за пашѡта, за сѣ-
 дѣа та, за вѡщѡ та, и за дрѣги такиѣва (коѣ-
 то, сокѣмъ що сѡ мѣжески, не тѡкмо, що
 прѣиматъ жѣнскѣатъ члѣнъ, но понѣкои мѣ-
 стѡ въ Болгарѣа та сопрѡгѣватѣе и съ прила-
 гѡтеани на-жѣнскѣа рѡдъ, като н. п. що го-
 вѡратъ, Тѣрноѡска та вѡйвѡда, Вѣдинска та

паша, дѣвченската бладѣлка, коѣто ѣ кесма
 протѣвно на грамматиически те прѣвила) та
 послѣ за архіереата, фарисеата, злодѣката, и
 за дрѣги такыѣ. ѡщо да речеме за сѣк-
 дѣющите те; тѣм, советамъ шоса и ѡни мѣже-
 ски, прѣиматъ членатъ на срдниа рѣдъ, краи-
 ца та, градица та, пѣтица та, трапица та,
 и проч. ѡ не видиме ли ѡще защо па на
 протѣкъ тоѣа, прилагателните на-срдниа рѣдъ
 коѣто се сопрѣгѣатъ со свществѣтели си,
 прѣиматъ членатъ на-мѣжескѣа рѣдъ, като н.
 п. высѣки те дребесѣа, кратките дѣца, и въ
 числит. четири те, петъ те чѣвства тѣлесни,
 кѣкето высѣки та дребесѣа, кратки та дѣца;
 тѣм са сѣ протѣвни на грамматиически те прѣ-
 вила, но що мѣжеме да чиниме коѣто ѣ и-
 зѣко ни въ неизвѣстни времена самъ прѣлазъ
 такѣка неправнѣности, коѣто не прѣиматъ и-
 правлѣнѣе, или ако прѣиматъ исправлѣнѣе въ грам-
 матѣка та, тѣм тоѣѣка не ще да вѣде кеке грам-
 матѣка на-Бѣагарскѣа изѣкъ, но грамматиѣка
 на-нобоизмѣсленъ и неѣпотреѣѣемъ изѣкъ.

Склонѣнѣе втѣрое.

На втѣро то склонѣнѣе се склонѣкатъ сѣч-
 ки те именѣа на мѣжескѣа рѣдъ, шосѣ ѡкончѣ-
 катъ на з, ѣ, и, и о.

П р и м ѣ р и.

на-второто склоненіе.

П е р в ы й.

Число единственно.

и.	Ѡпѡстола,	Потѡко,
р.	на-Ѡпѡстола, (1) (*)	на-потѡкатъ,
д.	на Ѡпѡстолатъ,	на потѡкатъ,
б.	Ѡпѡстолатъ-ола,	потѡкатъ,
з.	Ѡпѡстолае.	потѡче.

Число множественно.

и.	Ѡпѡстоли те,	Потѡцы те,
р.	на-Ѡпѡстоли те,	на-потѡцы те,
д.	на Ѡпѡстоли те,	на потѡцы те,
б.	Ѡпѡстоли те,	потѡцы те,
з.	Ѡпѡстоли.	потѡцы.

(*) Потрѣбни те примѣчаніа (назначеніа) щосе ѡзѡскаваха да се полбжатъ неизбѣжно въ таа грамматика сѣкое на приличното си мѣсто, не положихасе на редѣтъ за двѣ причини, пѣрво да не смѣщаватъ зрѣніе то ѡ ѡумѣтъ на-новоначѣли те, а второ, понеже са много, щѣха да произведѣтъ голѣмо безчїніе въ чїнныятъ редъ грамматически, ѡ за това се положиха на крайнатъ съ приличните нѣмера, кой то свѣдѣча да ги глѣда тамо.

Примѣръ второй.

Число единственно.

и.	Стáрецо,	Дóмо,
р.	на-стáрца-реца,	на-дóматъ,
д.	на стáрецатъ,	на дóматъ,
б.	стáрецатъ,	дóматъ,
з.	стáрче.	дóме.

Число множественно.

и.	Стáрцы те,	Дóмоке те,
р.	на-стáрцы те,	на-дóмоке те,
д.	на стáрцы те,	на дóмоке те,
б.	стáрцы те,	дóмоке те,
з.	стáрцы.	дóмоке.

Примѣръ третій.

Число единственно.

и.	Кра́ю,	Григóрїи,
р.	на-кра́ятъ,	на-григóрїа,
д.	на кра́ятъ,	на григóрїа-григóрїю.
б.	кра́ятъ,	григóрїа,
з.	кра́ю.	григóрїе.

Число множественно.

и.	Кра́юке те, =	(Кра́ища та) (2)
р.	на-кра́юке те, =	— —

д.	на крайове те,	=	—	—
б.	крайове те,	=	—	—
з.	крайове.		(краица).	

Число единственно.

и.	мат.ѳ.ей,	мърко,
р.	на-мат.ѳ.еа,	на-мърка,
д.	на мат.ѳ.еа-мат.ѳ.ею.	на мърка-мъркѹ.
б.	мат.ѳ.еа,	мърка,
з.	мат.ѳ.ее.	мърко.

1. По първиятъ примѣръ се каѳнатъ аггелъ, дѣволъ, рѣзѹмъ, шаранъ, (шафранъ единств. тѳкмо) рѣторъ, потѣръ, ѳвръжъ, собѳръ, потѳпъ пѳасъ, сокѣтъ, кѣѳтъ, и дрѹги такиѳа.

„И собствени те Бѳгъ, Госпѳдъ, Рѣмъ, Океанъ, ѳлѳѳръ, ѳѳѳнъ, Дѹнакъ, ѳгѣпетъ, Нѣлъ, и дрѹги такиѳа (единствено тѳкмо и безчлѣнно.

„Таѳо и оѹчѣтель оѹчѣтели, мѹчѣтель, ѳзѳѳѣтель, мѹтѳръ, крѳстѣль, и дрѹги такиѳа.

„Таѳо и прорѳкъ, мѹченикъ, свѳщенникъ, четвѳртѳкъ, пѳтѳкъ, (пѳѳѳкъ единств. тѳкмо) ѳѳлакъ, пѳѳлакъ, оѹрѳкъ, дѳнокъ, вѳлакъ, рѳкъ, (множеств. рѳцы, а нѣ рѳки, кѳтѳ ѳѳѳ оѹпотреѳѳѳа по нѣкои мѣѳтѳ непрѳѳо).

„БѢКЪ ВѢКИ НЕПРАВИЛНО (И ТРЕВЪКАШЕ ИЛИ ОТЪ ВѢКА ДА СЕ ПРОИЗВЕДЕ МНОЖЕСТВ. ЧИСЛО ВѢКИ, ИЛИ ДА СЕ РЕЧЕ ВѢКЪ ВѢКОВЕ, КАТО ЛѢКЪ ЛѢКОВЕ, А НЕ ВѢКИ КАТО РАКИ, ЗАЩОТО НЕМА ПРИМѢРЪ ЗА НЕГО).

„Тако и кожѣхъ кожѣси, пастѣхъ пастѣси, метѣхъ метѣси, патриархъ-рси, іерархъ-рси, попрагъ попрази, коздѣхъ, задѣхъ, пердѣхъ, женихъ (негли и дрѣги некои) не са оупотребителни въ множественно то число.

„Така и близнецъ близнецы, жрецъ жрецы, швецъ швецы (негли и дрѣги некои такака на ецъ).

2. По кторьятъ примѣръ се кабанатъ творецъ, пѣвецъ, конецъ, колецъ, ловецъ, четецъ, (четцы, ако и да стои въ Олавѣнско то чтецы отъ чтецъ, може обаче и така да се оупотреблава), скатецъ, юнецъ, телецъ, зѣлецъ (което се говори полкста и, зѣлецъ зѣлцы, като облакъ облацы) перкенецъ, младенецъ, братанецъ (което се говори по Олавѣнски братаничъ) сестринецъ, самодѣржецъ, и дрѣги такака.

„Тако и онѣа шосѣ не дкончаватъ на ецъ, а принадлежатъ на тоа примѣръ, котѣлъ котѣи, петѣлъ-тѣи, дрѣлъ-рѣи, копѣнъ-пнѣи, рѣженъ-жнѣи, свѣрдѣлъ свѣрдѣи (или свѣрдѣи), шѣр-

коляц шѣркаи (иѣи шрѣкаи), лѣкоть-кти, нѣготь-гкти, лѣкз лѣи, шрѣмз-рми, рѣкз рѣи, кокѣрз-врѣи, и дрѣги такиѣка. (ѡвѣсз тѣкмо ѣдинствѣ).

„Тако и сѣчки те ѣдинослабѣни, бѣлаз во-
 лѣбе, ѡдрз ѡдрѣбе, градз градѣбе, ѣдз ѣдо-
 бе, стѣлаз стѣлобе, скѣтз скѣтобе, вратз врат-
 тобе, нѣсз нѣсобе, лѣстз лѣстобе, трѣпз трѣ-
 побе, каѣнз каѣнобе, маѣнз маѣнобе, чаѣнз
 чаѣнобе, вѣгз вѣгобе (погѣнски) вѣргз вѣрго-
 бе, (иѣи вѣзи) прѣгз прѣгобе, рѣгз рѣгобе,
 сѣнз сѣнобе (коѣ то вѣз зкѣтеѣ. ѣдинствѣ. ѣ
 оупотреѣитеѣно и сѣне, и сѣнко), вѣргз вѣр-
 гобе, нѣжз нѣжобе, ѣжз ѣжобе, вѣрѣхз вѣрѣхо-
 бе, грѣхз грѣхобе, дѣхз дѣхобе, прѣхз прѣхо-
 бе, пѣхз (то ѣсть пердѣхз, ѣдинствѣнно тѣк-
 мо) паѣхз (мѣшз голѣмз) паѣхобе, грѣшз
 грѣшобе, кѣшз кѣшобе, вѣшз (не ѣ оупотре-
 бѣтеѣно мнѣжестѣнно) лѣкз лѣкобе, ѡскѣнѣ
 пѣрѣтъ пѣрѣти (иѣи прѣстз прѣсти по прѣсто)
 нѣган и дрѣги нѣкои такиѣка. Назначѣи, заѣдѣ
 ѡтз тѣѣ нѣкои вѣз мнѣжестѣнно то числѣ и-
 матз двѣѡко ѡкончѣнѣе кѣтѣ градѣбе и гра-
 дѣица, трѣпобе и трѣпица, ѣ пѣтз (тѣкмо
 пѣтица мнѣж. (нѣган и дрѣги нѣкои. Назна-
 чѣи и тоѣѣ, заѣдѣ вѣз нѣкои именѣ ѡтз тѣѣ,
 вѣз мнѣжестѣнно то числѣ нѣкои снѣматз ѡк-

сѣи те на по́долныатъ слѣгъ, като щосѣ слѣ-
дѣющѣи те, ѿдръ ѿдрѣке ѿдрѣке, столѣке, ло-
стѣке, ножѣке, грошѣке (а дрѣгѣи нѣкои говѣратъ,
ножѣке, грошѣке, кошѣке) нѣгли ѣ къ дрѣгѣи нѣкои.

„На втѣорыатъ (ѣ на пѣрвыатъ) прилѣръз
принадлежѣтъ ѣ слѣдѣющѣи те непѣрѣкнани, мѣжъ
мѣжѣе (ѣли мѣжѣ, ѣли мѣжѣ) трѣнъ тѣр-
нѣ (ѿтъ тѣрнѣе сокращѣнно, ѣ сосъ члѣнъ тѣр-
нѣ то, като вѣлѣе то вѣлѣ то ѣдинственнѣ)
листвъ, листѣе ѣли, листѣе, ѣли листѣе (коѣ-
то ѣ ѣпотрѣвѣтелно, ѣ, листѣ, множ. листѣи,
ѣ зрѣ къ трѣто то) стрѣжъ стрѣжѣе ѣли стрѣ-
жѣе, прѣтъ прѣтѣе (ѣли прѣтѣе) колъ колъе
(ѣли колъе) мѣшъ мѣшѣе (ѣли склонен.) мѣ-
шѣе) ѣли мѣшѣе, ѣли мѣшки (ѿтъ мѣшка,
коѣ то се ѿтноси на пѣрво то склонѣнѣе къ жѣн-
скѣатъ рѣдъ). ѣ вѣратъ вѣрѣа (ѣли вѣрѣа)
ѣли вѣрѣе.

„Тако ѣ ѿтъ ѣнѣа нѣкои щосѣ ѣкончѣватъ
на ѣ, царѣ царѣе (ѣли царѣе, ѿтъ коѣ то ѣ
произшѣдъ царѣ сокращѣнно, ѣ по нѣкои тѣк-
ло мѣстѣ ѣ ѣпотрѣвѣтелно) пѣстырь пѣсты-
ри, ѣли пѣстырѣе (ѣли пѣстырѣе по прѣсто)
монастырь монастыри, ѣли монастырѣе, кнѣзь
кнѣзѣе, ѣли кнѣзи, зѣтъ зѣтѣе (ѣли зѣтѣ-
е) ѣгнь ѣгнѣе, дѣждъ дѣждѣе (ѣли дѣж-
дѣе) фѣль (слѣнъ) фѣльѣе, гѣлѣвь гѣлѣвѣе

(ИЛИ ГЛАЖВЪ ГЛАЖВЪЕ) КАМЕНЬ КАМЕНИЕ (ИЛИ КАМЕНЬЕ) КОРЕНЬ КОРЕНИЕ (ИЛИ КОРЕНЬЕ) А ПЛАМЕНЬ ПЛАМЕНИ, МАЛО Ё ОУПОТРЕБИТЕЛНО МНОЖЕСТВЕННО.

„Такиѡа са и слѣдѡщи те кокошаръ (или кокошкаръ) скинаръ, говедаръ, конаръ, колокаръ, ѡвчаръ, телчаръ, иѡвкаръ, черешаръ, крѡшаръ, сибаръ, гроздаръ, кацаръ, лозаръ, пѡдаръ, краставичаръ, боденичаръ, грѡнчаръ, и дрѡги такиѡа, кой то мѡжатъ да иматъ двоѡко ѡкончаніе въ множественно то число, сир. кокошари и кокошаре, скинари и скинаре, говедари и говедаре, и проч. (като Бѡлгари и бѡлгаре, и проч.).

„Назначѡ ко ѡвще, защѡ Бѡгъ, Господь, Дѡхъ свѡтѡй, свѡтѡа Трѡица, свѡтѡа Богородица, и сѡчки те сѡветкени имена никогаши не прѡиматъ членъ, но склонѡватсе като по Славѡнски, съ това тѡкмо разлѡчѡе, щото родителный има частица на, н. п. именителенъ Бѡгъ, Господь, Дѡхъ свѡтѡй, свѡтѡа Трѡица, свѡтѡа Богородица, иѡаннъ, пѡтръ пѡвелеъ, григорѡй. Родителенъ на-бѡга, на-гѡспода, на-дѡха свѡтѡго, на-свѡтѡа трѡица, на-свѡтѡа богородица, на-иѡанна, на-пѡтра, на-пѡлаа, на-григорѡа. Дѡтеленъ (непрелѡбно като родителныатъ по прѡсто, или) бѡгъ, гѡ-

ниѣхъ нѣкогашѣхъ прїиматѣхъ членѣхъ, а нѣкогашѣхъ нѣ, зашѣто мѣжемѣ да речѣмѣ и, когá то преминахѣмѣ, нїе, Дѣнако бѣшѣсе разигралѣхъ, и Дѣнакѣхъ, бѣшѣсе разигралѣхъ, и вѣ винителенѣхъ падѣжѣ тáко, когáто преминахѣмѣ Дѣнакатѣхъ, и Дѣнакѣхъ, и, Океáно ѣ ѣдно прострáнно мѣре, и, Океáнѣхъ ѣ, кой то илїи сосѣхъ членѣхъ, илїи безѣхъ членѣхъ се произнѣсатѣхъ, всегда иштѣматѣхъ ѡпредѣленѣхъ разѣмѣхъ иштѣматѣхъ, но не мѣжемѣ по тѣмъ прилѣбѣрѣхъ да речѣмѣ и, Римѣо ѣ ѣдинѣхъ старѣхъ голѣмѣхъ градѣхъ, илїи Вїѣнна та се кѣрка по Тѣрски Бѣчѣ, илїи Олакѣро ѣ ѣдна высѣка гора, но Римѣхъ ѣ, Вїѣнна се кѣрка, Олакѣрѣхъ ѣ, и токѣ кѣрка нѣгли, зашѣто тѣмъ по болѣшей чáсти ѡпредѣлѣкатѣхъ се сосѣхъ нарицáтелни те именá, Римѣхъ Вїѣнна сосѣхъ градѣхъ, Океáнѣхъ сосѣхъ мѣре, Дѣнакѣхъ сосѣхъ рѣкѣ, Олакѣрѣхъ сосѣхъ гора, Пáтмосѣхъ сосѣхъ ѡстровѣхъ, и проч. илїи нѣче же мѣжеха да прїиматѣхъ нѣгли, сїички те членѣхъ. Тáко ислѣдѣющїи те прилагáтелни (илїи причáстїа) вѣ ѣдинственнѣо те числѣ ѡ насрѣднїа рѣдѣхъ не прїиматѣхъ прѣстїатѣхъ членѣхъ, но Олакѣнски се произнѣсатѣхъ безѣ оуслѣченїе, коѣто илїи иштѣ та сїла на-членатѣхъ. Н. п. слѣдѣющѣе, предидѣщѣе, вѣдѣщѣе, прѣшѣдѣщѣе, настѣщѣе, градѣщѣе, зашѣто, не мѣжемѣ да речѣмѣ добрѣ, слѣдѣющѣе то, предидѣ-

ще то, вѣдѣше то ѿ проч. а вк множественно то число ѿ вк трѣте рѣды гокѣриме добре, сѣдѣшюши те, ѿ проч. тако ѿ вк ѣдинственно то число на-мѣжескѣа ѿ жѣнскѣа рѣдз, сѣдѣшющѣи ѿли - шѣо, сѣдѣшюща та, настоѣщѣи ѿли - шѣо, настоѣща та, ѿ проч.

„Тѣка принадлежи да речеме ѿ за сѣдѣшюшѣте дѣтелны падѣжи, кой то ще да оупотребаѣваме чѣсто по Галаѣнски. Катѣ, така вѣка по вѣлашей чѣсти, *ἔτω γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον*, по крайнѣи мѣрѣ *τῆλαχιστον*, по тѣмошнемѣ ѣвѣчаю, *κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς τόπης*, по вѣли тѣоѣи да вѣде, *κατὰ τὸ θέλημα σου να γένῃ*. ѿ вк дрѣги така сѣдѣчан.

3. По трѣтѣатз примѣрз се склонѣватз гнѣи гнѣиоке, рѣи рѣиоке, знѣи знѣиоке, лѣи лѣиоке (коѣ то се гокѣри по мѣста ѿ, лѣи тѣ жен. род.) змѣи змѣиоке. (рѣи, ѿ ѿней, ѿ покѣи, ѿ жрѣвѣи, нѣгли ѿ дрѣги нѣкои, тѣкмо, ѣдинственно са оупотребѣтелни). а ѿрои, порѣи, привѣи, покѣи, сѣдѣчан, оулеи, лѣшай, множественно ѿрон, порѣи, привѣи, покѣи, сѣдѣчан, оулен лѣшан. Галаѣи ѿли сѣлѣи ѿли сѣлѣиѣче, множ. сѣлѣи, ѿли сѣлѣиѣчета (коѣ то по нѣкои мѣста се дѣма ѿ сѣлѣакз сѣлѣацѣи).

д. на радость тѣ,	на полѣ то,
к. радость тѣ,	полѣ то,
з. радосте.	полѣ.

Число множественно.

и. Радости те,	Полѣта та, (4)
р. на-радости те,	на - полѣта та,
д. на радости те,	на полѣта та,
к. радости те,	полѣта та,
з. радости.	полѣта.

Примѣръ второй.

Число единственно.

и. Лицѣ то,	Брѣтнице то,
р. на-лицѣ то,	на-брѣтнице то,
д. на лицѣ то,	на брѣтнице то,
к. лицѣ то,	брѣтнице то,
з. лицѣ.	брѣтнице.

Число множественно.

и. Лицѣ та,	Брѣтница та,
р. на-лицѣ та,	на-брѣтница та,
д. на лицѣ та,	на брѣтница та,
к. лицѣ та,	брѣтница та,
з. лицѣ	брѣтница

Примѣръ третій.

Число единственно.

и.	Зна́меніе то,	И́денѣ то, (5)
р.	на-зна́меніе то,	на-и́денѣ то,
д.	на зна́меніе то,	на и́денѣ то,
б.	зна́меніе то,	и́денѣ то,
з.	зна́меніе.	и́денѣ.

Число множественно.

и.	Зна́меніа та,	И́денѣта та,
р.	на-зна́меніа та,	на-и́денѣта та,
д.	на зна́меніа та,	на и́денѣта та,
б.	зна́меніа та,	и́денѣта та,
з.	зна́меніа,	и́денѣта.

Примѣръ четвертый.

Число единственно.

и.	Ѣстество то,	Дѣрво то-или́ древо то,
р.	на-Ѣстество то,	на-дѣрво то, на — —
д.	на Ѣстество то,	на дѣрво то, на — —
б.	Ѣстество то,	дѣрво то, — —
з.	Ѣстество.	дѣрво. древо.

Число множественно.

и.	Ѣстества та,	дѣрва та-или́ дресва́ та,
р.	на-Ѣстества та,	на-дѣрва́ та. на — —

д.	на бѣстество̀та,	на дѣрво̀та,	на	—	—
в.	бѣстество̀та,	дѣрво̀та,		—	—
з.	бѣстество̀.	дѣрво̀			древеса̀.

1. По пѣрвыятѣ прилѣжь се склона̀ватѣ мѣло̀сть, крѣто̀сть, влѣго̀сть, скѣто̀сть, го̀рестѣ, коры̀сть, волѣзнь (ко̀е то се говѣри по прѣсто̀ во̀лестѣ) ко̀сть, лѣсть, ѡ̀сь, жалѣсть, мла̀до̀сть, ста̀ро̀сть, хѣво̀сть, чѐсть, влѣсть, мѣсакъ, лѣторасакъ, вѐшь, пѣшь, но̀шь, дѣвь, даань, рѣшь, про̀лѣть, ѣсень, стѣдь, крѣвь, множ. крѣви (и́ли крѣвь кѣрви). Пѣреть, и́ пѣмать (пѣмать) и́ люво̀вь, и́ за̀рахъ, то̀кло̀ ѐди́нственнѣ са̀ о̀употревѝтели, нѐгли и́ дрѣ̀ги нѐкои.

„Прѣсто̀ то̀ ѡ̀выкно̀вѣнѣ мно̀го и́мена̀ ѣ променѝло̀ ѡ̀тъ то̀ва̀ скло̀нѣнѣ, сир. ѡ̀тъ ѣ на а, и́ скло̀на̀ка̀ ги по прилѣжь на-пѣрво̀ то̀ скло̀нѣнѣ н. п. цѣрко̀вь говѣри цѣрка̀, (и́ли чѐрка̀, и́ли ца̀рка̀) свекрѣвь свекѣрка̀, ма̀терь ма̀йка, вѣснь вѣсна̀ (и́ли вѣсна̀) сѣнь сѣнка̀ (и́ли сѣнка̀) во̀шь вѣшка̀, ко̀кошь ко̀кошка̀, дѣвь дѣвка̀, (и́ли дѣва̀), нѐгли и́ дрѣ̀ги нѐкои. Я́ на прѣтѣвѣ ѡ̀тъ пѣрво̀ то̀ скло̀нѣнѣ ѡ̀тъ а на ѣ н. п. ѡ̀тъ свѣщѣ свѣщѣвь, нѐгли и́ дрѣ̀ги нѐкои.

„Тѣ̀ка̀ принадлежа̀тъ и́ нѐкоѝ со̀мнѝтелѝ без̀ ро̀довѐ те. Ка̀кто̀ н. п. ка̀лѣ, пѣпелѣ, ва̀рѣ,

праща, вечеря, защото по един лукета се произносаат женски родъ, а по други мъжески. н. п. каля та и калъ (най калятъ споретъ по лукетниятъ членъ) пепеля та и пепелъ, каря та и баръ, праша та и прахъ, вечеря та и вечеръ, негли и други некои, а потъ та секаде женски родъ.

„Тако и средни те мѣле, телѣ, шѣле, пиле, море, ѿре, магаре, ждревѣ, сѣме, браѣ, момчѣ, момичѣ, кничѣ, кѣчѣ, ѡтрочѣ, птичѣ (фтичѣ) качѣ, царчѣ, грѣчѣ, врачѣ, скорчѣ, (и барк. парчѣ) светчѣ, гобѣчѣ, прѣстенчѣ, и Гърчѣ, Болгарчѣ, Орѣчѣ, Тѣрчѣ, Швейчѣ, Шренѣичѣ, кой то са кѣпно и оумалителни и ѿзычески.

„Тако и сѣдѣщици те, що то ѿматъ множественно то число различно ѡтъ предидѣщици те, време времена, време времена, племе племена, ѿме ѿмена, а не времета, времета, племета, ѿмета, негли и други некои такива.

2. По творятъ прилѣръз се склонѣватъ, сѣрдце, (сѣрце) ѿице, солнце (саѣнце) и други.

„И оумалителни те слокцѣ, криацѣ, колцѣ, перцѣ, сѣацѣ, дрѣвцѣ, пиленцѣ, телѣнцѣ, ждревѣнцѣ, ѿгненцѣ, ѿренцѣ, детѣнцѣ, и други такива.

„Тако и сокрѣнище, поприще, сѣмнище, благѣнище, торжище, блакѣтианище, оучианище, сѣдианище, мѣчианище, ѡгнище, пладнище, ле- нище, вѣнище, и оуничжиатели те, женище, детище, рачище, носище, глакище, ножище (ѡтѣ ножи) ножище (ѡтѣ нога, като книжи- ще ѡтѣ книги), тѣанище и дрѣги.

3. По третѣятѣ прилѣръз се склонѣватѣ ко- пиѣ, крещѣниѣ, вознесѣниѣ, оуспѣниѣ, богоблѣниѣ, срѣтѣниѣ, благокѣщенѣ, прощѣниѣ, прошѣниѣ, люблѣниѣ, стоѣниѣ, ѡденѣниѣ, ходѣниѣ, спакѣниѣ, ѡтѣ кой то прѣсто то ѡвыкновѣниѣ произнѣси некѡи сокращѣниѣ на ѣ, блѣсто ѣ. н. п. лю- блѣниѣ любѣнѣ. Стоѣниѣ стоѣнѣ, вѣганѣ ве- ганѣ, полѣниѣ полѣнѣ, (а ѡтѣ пѣниѣ пѣниѣ по мѣста) ѡденѣниѣ ѡденѣнѣ, пиѣниѣ пиѣнѣ, питѣиѣ пи- тѣнѣ, (като що говѡримѣ ѡстѣ и питѣнѣ, ѡтѣ ѡстѣиѣ и питѣиѣ) ходѣниѣ ходѣнѣ, спѣниѣ (или спакѣниѣ) спѣнѣ или спакѣнѣ, а грѡздѣиѣ грѡз- де (или грѡздѣнѣ прѣкиано).

4. По четвѣртѣятѣ прилѣръз се склонѣватѣ вожестѣѡ, рождѣстѣѡ, торжѣстѣѡ, сѣробѣстѣѡ, госпѡдѣстѣѡ, содрѣжѣстѣѡ, челѡвѣчѣстѣѡ, мѣже- стѣѡ, старѣишинѣстѣѡ, владѣчѣстѣѡ, царѣстѣѡ, мѣчиѣстѣѡ, домѡстройѣстѣѡ, ѡтѣчѣстѣѡ, прѣмѡводѣиѣстѣѡ, вѣиѣстѣѡ, ѡскѣстѣѡ, вѡбѣстѣѡ,

ровество, кълмество, повратимство, мъжичество, и дрѹги.

„Тако и крило, ваюдо, число, чрево, вѹрдо, ваато, жало, жито, мѣсто, тѣсто, монисто, точило, гнѣздо, зѣрно, ревро, село, чело, решето, а кармило, и злато, и сребро, токмо бѣдинственно са оупотревителни, негли и дрѹги некои.

„Тако и сабѣдѹщи те, кой то мѹжатъ да иматъ по двѣ окончанія въ множественното число, н. п. тѣло тѣла и тѣлесѹ, слово слова и словеса, нево нева и невеса, чѹдо чѹда и чѹдеса, (а отъ коло токмо колеса, а не и кола, защото кола значи по прѹсто колесница, или колело колела по мѣста).

„Тако и сабѣдѹщи те неправилни око очи, оѹхо оѹши, а не ока оѹха, (сак. и бчесѹ оѹшеса прѹкатъ, като слово словеса) рамо рамена а не рама, перо перѹа (и перѹа по мѣста) листо листа (което е прешло въ среденъ родъ отъ листъ мъж. родъ) негли и дрѹги некои такива.

„На това склонѣние принадлежатъ и сабѣдѹщи те, кой то са токмо въ множественното число оупотревителни, оѹста, врата, кола, негли и дрѹги некои. Назначи обаче защо по некои мѣста и бѣдинственно се оупотре-

вѣдѣватъ тѣко, братѣ ѣдинствѣ. браты мно́же-
ственно. кола ѣдинствѣ. колы́ множ. (а по мѣ-
ста́ неправнано кола ѣдинствѣ. кола́ паки
множ.) а оу́ста, та́а ѿ та́а оу́ста ѣдинствѣ.
ѿ множ. ѿ кога́то кола ѿ братѣ се склонѣ-
ватъ ѣдинствѣ. ѿ множ. принадлежатъ пѣрко-
мѣ склонѣнїю, а оу́ста, въ ѣдинствѣ. число
пѣркомѣ, а въ множ. трѣтїемѣ.

Глава вторая.

За прилагателни те ѿмена.

Склоненїе четвертое.

На четверто то склоненїе се склонѣватъ
сїчки те прилагателни ѿмена, кой то по Славенски се ѡкончаватъ ко ѡбще на ѿ ѿ ѿ ѿ сз
различны предидѣщи вѣккы, ѿ со оу́скчѣнїемъ
на з, а по прѣсто прѣтвѣратъ послѣдна вѣ-
кѣ ѿ на о.

Примѣри.

на-четверто то склоненїе.

Число единственно.

мѣж.	жен.	сред.
н. свѣтъо, (6)	свѣта́ та,	свѣто́ то,
р. на-свѣтъѣа,	на-свѣта́ та,	на-свѣто́ то,

- Д. НА СКАТІАТЪ, НА СКАТАТА, НА СКАТОТО,
 Б. СКАТІАТЪ, СКАТАТА, СКАТОТО,
 В. СКАТІИ. СКАТАА. СКАТОЕ.

Ч И С Л О М Н О Ж Е С Т В Е Н Н О .

- И. СКАТІТЕ, СКАТІТЕ, СКАТІТЕ,
 Р. НА-СКАТІТЕ, НА-СКАТІТЕ, НА-СКАТІТЕ,
 Д. НА СКАТІТЕ, НА СКАТІТЕ, НА СКАТІТЕ,
 Б. СКАТІТЕ, СКАТІТЕ, СКАТІТЕ,
 В. СКАТІИ. СКАТІА. СКАТАА.

О ОУСЪКЧЕНІЕМЪ.

В Д И Н С Т В Е Н Н О .

- И. СКАТЪ ИЛИ СКАТІ, СКАТА-СКАТА, СКАТО-СКАТО,
 Р. НА-СКАТЪ-СКАТІ, НА-СКАТА-СКАТА НА - СКАТО-
 ТА, СКАТО,
 Д. НА СКАТЪ-СКАТІ, НА СКАТА-СКАТА НА СКАТО-
 ТА, СКАТО,
 Б. СКАТЪ-СКАТІ, СКАТА-СКАТА, СКАТО-СКАТО,
 В. СКАТІИ-СКАТІ. СКАТАА-СКАТА. СКАТОЕ-СКАТО.

М Н О Ж Е С Т В Е Н Н О .

- И. СКАТИ-СКАТІ, СКАТИ-СКАТІ, СКАТИ-СКАТІ,
 Р. НА-СКАТИ-СКАТІ НА-СКАТИ-СКАТІ НА - СКАТИ-
 ТІ, ТІ, СКАТІ,
 Д. НА СКАТИ-СКАТІ НА СКАТИ-СКАТІ НА СКАТИ-
 ТІ, ТІ, СКАТІ,

в. СВѢТЫ-СКЕТЫ, СВѢТЫ-СКЕТЫ, СВѢТИ-СКЕТИ,
 з. СВѢТИН-СКЕТИ, СВѢТЫА-СКЕТЫ, СВѢТАА - СКЕ-
 ТИ.

„Така се скаонѣватъ силный, мирный, слѣ-
 пый, старый, маады, трѣдны, болны, гор-
 ды, твѣрды, празды, толсты, достой-
 ны, прѣсны, тѣсны, черкены, желты, чер-
 ны, вѣлы (а сини и земается отъ тѣка,
 зашто въ оуѣченіе то се пише со съ в н. п.
 синь, синя, синько, като що говориме синя та
 воа, иаи синько то цкѣтье цактеше.) Голѣ-
 мы, девѣаы, гоаы, воы, и дрѣги.

Тако и на ии, като вааги, оуѣоги, дра-
 ги, дрѣги, наги, доаги, многи (7) вожи, в-
 ражи, ржи, кротки, крѣпки, келики, ма-
 ки, тѣжки, гаѣвоки, тѣнки, царски, Бол-
 гарски, Олаѣенски, Сѣрвски, Грѣчески, Тѣр-
 ски, людски, кѣчешки, и оуѣмааитеаи те ни-
 сечки ии сечокъ, кысоки кысочокъ, малѣчки
 малѣчокъ, хѣвакѣчки хѣвакѣчокъ, тѣнѣчки тѣ-
 нечокъ, (и дрѣги такаа много.) Окчи,
 лѣкчи, лѣши, (коѣто се говори по мѣста и
 лѣшакы, и со оуѣченіемъ лѣшакъ, а лѣшакъ
 по мѣста влѣсто волнакъ) нищи, сѣхи, гаѣ-
 хи, кѣтхи, тѣхи, лихи, и дрѣги такаа.

„Тако и оииа що са неправѣани въ Ола-
 кенс. зашто праватъ родитеаыатъ падежь

на љ, а не на л. Н. п. гóрній гóрнаго, дóл-
нїй дóланаго, внѣшній внѣшнаго, и прóчаа,
кой то прóсто то óвыкновеніе не различава óтз
пѣрки те що сѣ óкончаваѣтз на љи, но прáкиано
сички те приу̀подова́ва на ѣдинз примѣрз,
а нѣкои óтз нѣхз различно произноси, н. п.
внѣшній, гóбори бóнкашній, внѣтренній вѣ-
тренній илѣ внѣтренній, и прóчаа. (8)

„По тóа примѣрз се склонаваѣтз и раз-
сѣдѣтели те (сравнѣтели те) и превосходѣ-
тели те именá, кой то се различаваѣтз óтз
положитѣлни те тóкмо со са́бѣдѣющи те частї-
цы пò, и на́й. Н. п. дѣвѣльїй-дѣвѣльїю, пòдѣ-
вѣльїю, на́йдѣвѣльїю, вѣльїю пòвѣльїю, на́йвѣльїю.
Тáко и со оу̀сѣченїемз, вѣлз, пòвѣлз, на́й
вѣлз (9) мóжеме óвáче нѣкогашз да ўпотре-
ва́ваме и чїсти те Слабѣнски превосходѣте-
ли, н. п. пѣрѣѣшїй, влѣсто на́й пѣрвїй, влѣ-
сочáйшїй, влѣ. на́й высóкїй, и прóчаа.

„Тѣка принадлежáтз и óтѣчествени те и
прѣтжáтели те прилагáтели. Н. п. Петрòвз,
Пáкловз, Попòвз, О́моновз, кой то не сá дрѣ-
го нїщю, тóкмо оу̀сѣчени óтз сокєршени те
прилагáтели прѣтжáтели. Н. п. Петрòвїй
Петрòвз, Пáкловїй Пáкловз, Попòвїй Попòвз,
и прóчаа. И́ имáтз различїе тóкмо по то-
вá, зацòто тá прїимáтз члєнз и когáто се

оусичатъ, н. п. ѡтъ Петрѡкѣй-Петрѡкѣю, ѿ со оусѣченїемъ Петрѡкъ Петрѡко кѡнѣ. Пѣвловѣй-Пѣвловѣю, ѿ Пѣвловъ Пѣвлово, тако ѿ Стоѡновъ-Стоѡново, ѿ Іовѡновъ-Іовѡново, ѿ проч. ѿ кѡво то ѡпредѣлка рѣзѣматъ, Петрѡкѣю ѿ Пѣвловѣю безъ оусѣченїемъ, тѡвоко ѿ Петрѡко ѿ Пѣвлово (кѡнѣ) со оусѣченїемъ. Такѣва са ѿ ѡнѣ шѡ сѣ ѡкончаватъ на екъ ѿ на инъ. Н. п. ѡтъ ѿлѣкѣй-ѿлѣкѣекъ, Геѡргѣевъ, Васїлѣевъ, Димїтрѣевъ, Матѡѣевъ, предѣчекъ, царевъ, ѡтцевъ, стрѣлецъ, ѿ проч. ѿ ѡтъ .Феѡдѡра - .Феѡдѡринъ, ѿнна-ѿннинъ, барбарѡ-барбаринъ, сестрѡ-сестринъ, тѣта тѣтинъ (прѣтажѣтелно, сир. ѡ τῆς θείας. ѿ тетѣнъ, коѣто по мѣстѡ сѣ говѡри ѿ лѣкѣнъ ѡ θεῖος) лѣкѣ лѣкѣнъ, стрѣна-стрѣнинъ, нѣна-нѣнинъ, бѣва-бѣвинъ, ѿ дрѣги такѣва. ѿ ѡтъ чѣчѡ трѣвѣкаше да сѣ начертѣе чѣчинъ (коѣто ѣ ѿ оупотребѣтелно по мѣстѡ) ѿ не чѣчѡкъ, бѣдѣсе да сѣ произвѡди ѡтъ чѣчѡ, като мѣрковъ ѡтъ мѣрко, тако ѿ ѡтъ владѣка владѣковъ ѿ владѣчинъ, ѿ пр. Нѣкои начертѣкатъ злоупотребѣтелно ѿ ѡтъ Петрѡкъ Петрѣвъ, Пѣвловъ Пѣвлевъ, ѿ проч.

„Тѣко ѿ жѣнскѣ тѣ, ѿ срѣднѣ тѣ по прѣмѣрѣ начертѣрто то склонѣнїе сѣ склонѣвъ н. п. Петрѡва тѣ, Пѣвлоба тѣ женѡ. множ. Петрѡ-

Пётровы те Пáбловы те жены. Пётроко то Пáблоко то дѣтѣ, и пр. Тако и Васіліева та, Мат.Феева та, и Сестрина та, Ённина та, Васіліево то, Мат.Феево то, сестрино то, Ённино то, и прѣчаа.

Примѣри.

За три те ѡкончаніа на-мужескіа рѡдз.

Число ѡдинственнo.

и. Пётроко,	Алѣксѣево,	Ённино,
р. на-Пётроватз,	на-Алѣксѣеватз,	на-Ённинатз,
д. на Пётроватз,	на Алѣксѣеватз,	на Ённинатз,
б. Пётроватз,	Алѣксѣеватз,	Ённинатз,
з. Пётровз.	Алѣксѣевз.	Ённинз.

Число множественнo.

и. Пётроки те,	Алѣксѣеви те,	Ённини те,
р. на-Пётроки те,	на-Алѣксѣеви те,	на-Ённини те,
д. на Пётроки те,	на Алѣксѣеви те,	на Ённини те,
б. Пётроки те,	Алѣксѣеви те,	Ённини те,
з. Пётроки.	Алѣксѣеви.	Ённини.

„А ѡніа шо се ѡкончаватз на ичз, тіа са по вѡлшей чáсти несклаанѣми кз Бѡгаарскіатз ѡзвѣкз. И понѣже всегдà стоатз со ѡбственни те (сир. созз ѡтѣчески те си) именà кз саѡбо то, за тѡ и много рѣдко прійматз членз,

н. п. Георгій Васілієвичъ, Васілій Георгієвичъ,
Сто́лнх Іо́кано́вичъ, Іо́кани́х Сто́лно́вичъ, и
прочаа.

„Но кога́то се са́зчи да се скло́на́ватъ, то-
га́ послѣдѣ́ватъ прилу́кратъ на-со́бственни те
и́мена, н. п.

н. Георгі́й Васи́ліе́вичъ,

р. на-Георгі́я Васи́ліе́вича,

д. на Георгі́я Васи́ліе́вича, и́ли Георгі́ю Васи́-
ліе́вичѸ,

к. Георгі́я Васи́ліе́вича,

з. Георгі́е Васи́ліе́вичъ. Та́ко и́ Іо́кани́х Сто́л-
но́вичъ, и́ Сто́лнх Іо́кано́вичъ, и́ проч. и́ къ
же́нскіа́тъ ро́дъ со всѣ́мъ не са́ оу́потреби́тел-
ни. (10)

„и́ о́ниа́ же́нски и́мена́ що се о́конча́ватъ
на ца, ка́то Па́вловица, Георгі́євица, Сто́л-
но́вица, Іо́кано́вица, Пе́тковица, та́к не зна́-
чатъ дще́рь па́влока, и́ георгі́ека, и́ сто́лно-
ка, но же́на́.

„Та́ко и́ о́ниа́ що се произво́датъ о́тъ
зе́мля́ те, ца́рства́ та, е́пархіа́ те, гради́ща та,
и́ селѣ́ та, и́ли се на́ричатъ и́звѣ́чески, скло́на́-
катсе се́кое на приа́чно то му́ скло́не́ніе, н. п.
о́тъ Росси́а рѸсси́анинъ, о́тъ и́фри́ка а́фрика́нинъ
(и́ли а́фрика́нецъ) о́тъ ѿкро́па ѿкро́па́нинъ (и́-
ли ѿпро́пецъ) о́тъ Ита́ліа́ и́тали́анинъ (и́ли

ітааліанецъ) ѡтъ Нѣмціа нѣмецъ, ѡтъ Рїмъ рїмлянннъ, ѡтъ Моска москѡвецъ, ѡтъ Венеціа венеціанецъ, ѡтъ Болгарїа бѡгариннъ, ѡтъ Сѣрвіа сѣрвиннъ, ѡтъ Влахіа влахъ, ѡтъ Бѣлградъ бѣлградецъ, гѣвровецъ, тѣрновецъ, трѣвненецъ, самокѡвецъ, кестенділецъ, кѡтланецъ, казаналчаниннъ, пазарджичаниннъ, ѡтъ кой то прѡсто то ѡвыкновѣніе по бѡшей чѣсти ѣ по Тѣрски произнѡси. н. п. сталволліа, філівелліа, ѡдренеалліа, пазарджикаліа, гѣвробалліа, казаналчкаліа, вѣкорешалліа, сѡфіалліа, самокѡбалліа, ѣ проч. (11).

Прилучъ за ѡніа що се ѡкончѡватъ на инъ.

ѢДИНСТВЕННО.

- н. Бѡгариннъ,
 р. на-бѡгарина,
 д. на бѡгаринатъ, ѣли бѡгаринѣ,
 б. бѡгаринатъ,
 з. бѡгарине.

МНОЖЕСТВЕННО.

- н. Бѡгари те, ѣли = ре те,
 р. на-бѡгари те, — = ре те,
 д. на бѡгари те, — = ре те,
 б. бѡгари те, — = ре те,
 з. бѡгари. — = ре.

Число множественно.

"Общо и на трѣте рѣдоче.

и.	Ѣднѣ те, *)	—	—	—
р.	на-Ѣднѣ те,	—	—	—
д.	на Ѣднѣ те,	—	—	—
в.	Ѣднѣ те.	—	—	—

Звѣтелный лишѣется.

л. и со оускрѣненіемъ.

и.	Ѣдинъ,			
р.	на-Ѣдного,			
д.	на Ѣдного, или Ѣдномъ,			
в.	Ѣдного, тако и Ѣднѣ, Ѣднѣ, като пѣрки те.			

множ. "Общо и на трѣте рѣдоче.

и.	Ѣднѣ,	—	—	—
р.	на-Ѣднѣ,	—	—	—
д.	на Ѣднѣ,	—	—	—
в.	Ѣднѣ.	—	—	—

*) Ѣднѣ, злоупотребително се оупотреблѣва множественно, но разѣмо мѣ ѣ за вмѣсто нѣкои. Като н. п. това, Ѣднѣ ѡтъ нѣхъ ѡтидѡха, а дрѣги ѡстанѡха, мѡже да се рече правилоно и, нѣкои ѡтъ нѣхъ, и проч.

Тако ѝ

	мѹж.	жен.	сред.
и.	Дѣ̀а та, (12)	дѣ̀ѣ те,	дѣ̀ѣ те,
р.	на-дѣ̀а та,	на-дѣ̀ѣ те,	на-дѣ̀ѣ те,
д.	на дѣ̀а та,	на дѣ̀ѣ те,	на дѣ̀ѣ те,
к.	дѣ̀а та.	дѣ̀ѣ те.	дѣ̀ѣ те.

зѣ̀а те лѣ̀нз нѣ̀ма.

жен. ѝ сред. рѣ̀дз.

и.	Трѣ̀ те = троѣ̀ца та, (13)	три тѐ,
р.	на-трѣ̀ те = троѣ̀ца та,	на-три тѐ,
д.	на трѣ̀ те = троѣ̀ца та,	на три тѐ,
к.	трѣ̀ те = троѣ̀ца та.	три тѐ.

мѹж.

ѝ на трѣ̀ те рѣ̀ди ѡ̀бщю.

и.	Чѣ̀тѣ̀борѣ̀ца та,	чѣ̀тыри тѐ,
р.	на-чѣ̀тѣ̀борѣ̀ца та,	на-чѣ̀тыри тѐ,
д.	на чѣ̀тѣ̀борѣ̀ца та,	на чѣ̀тыри тѐ,
к.	чѣ̀тѣ̀борѣ̀ца та.	чѣ̀тыри тѐ.

Тако ѝ

та̀ко ѝ

и.	Петѣ̀на та,	петѣ̀ тѐ,
р.	на-петѣ̀на та,	на-петѣ̀ тѐ,
д.	на петѣ̀на та,	на петѣ̀ тѐ,
к.	петѣ̀на та.	петѣ̀ тѐ.

Та̀ко ѝ шѣ̀стѣ̀на та, сѐдмѣ̀на та, ѡ̀смѣ̀на-та, ѝ дѐветѣ̀на та кз мѹжескѣ̀атз то̀кмо рѣ̀дз

Ѧ ДЕСЕТИНАТА НЕ МОЖЕМЕ ДА РЕЧЕМЕ. Ѧ ШЕСТЬ
 ТѢ, СЕДМЬТѢ, ѦСМЬТѢ, ДЕВЕТЬТѢ, ДЕСЕТЬТѢ Ѧ
 ДО СТО Ѧ НА ТРИТЕ РОДИ ѦВЩО, ТАКО Ѧ СТО
 ТѢ, ДВѢСТЕТЕ, ТРИСТАТА, ЧЕТЫРИТЕ СТОТИНЪ,
 ПЕТЬТѢ СТОТИНЪ, ШЕСТЬТѢ СТОТИНЪ, ДО ХИЛА
 ДА. ТАКО Ѧ ХИЛАДАТА, ДВѢТЕ ХИЛАДЫ, ДО
 СТОТѢ ХИЛАДЫ, ХИЛАДАТА ХИЛАДЫ (сир. мѢЛЛІ
 ѦНЪ) СѢЧКИТЕ ТѢСА ѦВЩИ Ѧ НА ТРИТЕ РОДИ.

За чинни те числителни.

Кои то се склонѡватъ непремѢнно по примѢ
 ратъ на-прилагателните.

мѢж.	жен.	сред.
ПѢРВИИ-Ю,	пѢРВАА-КАТА,	пѢРКОЕ-КОТО,
ВТОРИИ-Ю,	ВТОРАА-РАТА,	ВТОРОЕ-РОТО,
ТРЕТИИ-Ю,	ТРЕТИА-ТАТА,	ТРЕТІЕ-ТОТО,
ЧЕТВЕРТИИ-Ю.	ЧЕТВЕРТАА-РТА ТА.	ЧЕТВЕРТОЕ-РТО ТО.
ПАТИИ-Ю,	ПАТАА-ТАТА.	ПАТОЕ-ТОТО,
ШЕСТИИ-Ю,	ШЕСТАА-ТАТА,	ШЕСТОЕ-СТОТО,
СЕДМИИ-Ю,	СЕДМАА-ДМАТА,	СЕДМОЕ-ДМОТО,
ѦСМИИ-Ю,	ѦСМАА-СМАТА,	ѦСМОЕ-СМОТО,
ДЕВѢТЫЮ-Ю,	ДЕВѢТАА-ТАТА,	ДЕВѢТОЕ-ТОТО,
ДЕСѢТИИ-Ю,	ДЕСѢТАА-ТАТА,	ДЕСѢТОЕ-ТОТО,
ѦДНАДЕСЕТИИ-Ю,	— —	— —
ДВѢНАДЕСЕТИИ-Ю.	— —	— —

двѣдесѣтыо, трѣдесѣтыо, четыридесѣтыо,
 пѣтдесѣтыо, шестдесѣтыо, седмдесѣтыо,
 ѡсмдесѣтыо, декедесѣтыо, сотый - сотыо,
 двѣсотый-тыо, — —
 трѣстѣтныо, — —
 четыристѣтныо, пѣтстѣтныо, шестыстѣтныо,
 ѥ проч. тысящныи, ѥлѣ хѣлѣдныо, двѣхѣлѣд-
 ныо, трѣхѣлѣдныо, ѥ проч. мѣлѣбнныи-ыо,
 двѣмѣлѣбнныи-ыо пѣтмѣлѣбнныи-ыо ѥ проч.

Глава третѣя.

За склонѣнїе то на-мѣстоимѣнїа та.

Имѣстоимѣнїа та въ Болгарскїатъ ѥзыкѣ
 са разлїчны, каккѣ то ѥ въ Славѣнскїатъ, ѥ
 сѣтъ слѣдѣющїе.

ѥзъ, ты, ѡнъ, себѣ, самъ, самъ себѣ, са-
 мѣчакъ, самсамненѣчакъ, кой, кой то, нѣкой,
 нѣкойси, нїкой, секой, кой да ѣ, кой былъ, кой
 былъ да былъ, що, што, що даѣ, що вы-
 лѣ, що вылѣ да вылѣ, нѣщо, нѣщоси, нїщо,
 тѣй, тѣйзи, тѣзи, мѣй, мѣйси, твѣй, твѣй-
 си, свѣй, свѣйси, чїй, чїй то, нѣчїй, нїчїй
 нашъ, башъ, ѡный (ѥлѣ ѡнай ѥлѣ ѡнъ), ѡ
 ногѣый-оногѣкъ, нѣгоый-нѣговъ, тогѣый
 тогѣвъ, нїхный-нїхенъ, тѣхный-тѣхенъ.

Послѣдуютъ на мѣстоимѣніе то рѣдъ,
бѣдъ, начертаніе, число, падежь, лице, и
склоненіе.

Лични мѣстоименія.

на-ѡбщія рѣдъ.

Число единственно.

и.	ѡзъ ѡнъ ѡ,	(14)	ты,	—	—
р.	на-мѣне,	(15)	на-тѣбе,	на-сѣбе,	
д.	мѣне, ми,		тѣбе, ти,	сѣбе, си,	
б.	мѣне, ме,		тѣбе, те,	сѣбе се,	(16)

звѣтеленъ лишаетъ.

Число множественно.

и.	мы ѡнъ нѣе,	(17)	вы, ѡнъ кѣе,	—	—
р.	на-насъ,		на-васъ,	—	—
д.	намъ, ни,		вамъ, ви,	—	—
б.	насъ, ны,		васъ, вы,	—	—

звѣтеленъ лишаетъ.

Онъ.

	м.	ж.	ср.
и.	Онъ,	ѡна,	ѡно,
р.	на-него,	на-неа,	на-нео,
д.	на него, немъ, мъ,	на неа, нѣй, нѣ,	на него, немъ, мъ,
б.	него, го. (18)	неа, ѡ.	нео, го. 8 ^е

МНОЖЕСТВЕННО.

и.	Онѣ,	ѡнѣ,	ѡнѣ,
р.	на-нѣхъ,	на-нѣхъ,	— —
д.	на нѣхъ, нѣмъ,	на нѣхъ, нѣмъ,	— —
	нѣмъ,	нѣмъ,	
б.	нѣхъ, ги.	нѣхъ, ги.	— —

Число единственно.

	м.	ж.	ср.
и.	Онѣи, (19)	ѡнѣа,	ѡнокѣ (или ѡноба.)
р.	на-ѡнокѣба,	на-ѡнѣа,	на-ѡнокѣ,
д.	на ѡнокѣба,	на ѡнѣа,	на ѡнокѣ,
б.	ѡнокѣба.	ѡнѣа.	ѡнокѣ.

Число множественно.

и.	Онѣа,	ѡнѣа,	ѡнѣа,
р.	на-ѡнѣа,	на-ѡнѣа,	на-ѡнѣа,
д.	на ѡнѣа,	на ѡнѣа,	на ѡнѣа,
б.	ѡнѣа.	ѡнѣа.	ѡнѣа.

Самъ.

Число единственно.

	м.	ж.	ср.
и.	Самъ-мыо,	самѣ-та,	самѣ-то,
р.	на-самъ-мыа,	на-самѣ-та,	на-самѣ-то,
д.	на самъ-мыатъ,	на самѣ-та,	на самѣ-то,
б.	самъ-мыатъ.	самѣ-та.	на самѣ-то.

Число множественно.

и.	Сáми-те,	сáмы-те,	сáми-те,
р.	на-сáми-те,	на-сáмы-те,	на-сáми-те,
д.	на сáми-те,	на сáмы-те,	на сáми-те,
б.	сáмы-те.	сáмы-те.	сáми-те.

„Тако ѝ самсамичкѣй, самсамненечкѣй, непремѣнно като прилагателните въ четвъртото склоненіе.

Кой.

Число единственно.

	м.	ж.	ср
и.	Кой,	коя,	коѣ,
р.	на-кого,	на-коя,	на-коѣ,
д.	на кого, кой,	на коя,	на коѣ,
б.	кого.	коя.	коѣ.

Число множественно.

и.	Кой,	кой,	кой,
р.	на-кой,	на-кой,	на-кой,
д.	на кой,	на кой,	на кой,
б.	кой.	кой.	кой.

„Тако ѝ кой то, коя то, коѣ то, кой то, съ това точно различіе що остава то-то ѝ въ трите рода, ѝ въ двѣте числа непремѣнимо. Назначи ѝ това, защо тѣка то-то

не ѣ членъ, но частица коѣ то се оупотревлѣ-
ка въ возносителни те мѣстоимѣнїа ѿ именѣ,
като н. п. когѣто пѣта нѣкой, та ѡтгѡка-
раже, чїи; чїнто, кѡи; кѡи то, що; што то, дѣ,
ѿаи гдѣ, ѿаи дѣка; дѣто, дѣка то, какѡ:
какѡ то, кѡкакѡ; кѡкакѡ то, защо; защо
то ѿ проч. (*)

„Тако ѿ сложенни те, койдаѣ, койбыаз,
койбыздавыаз, нѣкой, цѣкойси, секѡи, ѿ проч.

(*) Слѣдѡвъ се вїди да не ѣ позналъ че въ тѡа
слѣчай тѡва то не ѣ членъ, но частица нескла-
наема. ѿ понѣже ѣ мыслилъ да ѣ членъ, за
да го сохрани прѣвиленъ ѿ въ множеств. числѡ,
тако го ѣ оупотрѣвилъ въ ѣвангелїе то си, въ
глава 21, стїхъ 12. ѡтъ матѡ. „ѿ ѿзбѡни сїч-
китѣ койте прѡдаваха, ѿ кѡпѣваха въ черкова“
вмѣсто койте прѡдаваха. Въ тѡа ѿтата гла-
ва мѡже да вїди нѣкой доволны такива при-
мѣры, ѿ дрѡги любопытны прѡбѡды, като що
ѣ прѡвѣдено ѿ въ глава 9. стїхъ 8. ѿ като вї-
дѣха нарѡды те чѡдѣхаса, ѿ прѡславиха бѡга,
когѡто даде такѡвѣ власть на человекѡцы те.
Вмѣсто, ѿ прѡславиха бѡга, кѡи то даде власть“
ѿ проч. така ѣ прѡвѣдено, негли защо въ Грѣ-
ческѡ то стои, *καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν
δόντα ἕξασίαν τοιαύτην*. Но ѿ да стои тако
въ Ѣллинскѡ то, въ прѡстыатъ Грѣчески прѡвѡдъ
стои, *ὁ ὁποῖος ἔδωκε, ἂν τὸν ὁποῖον ἔδωκε*.

„Тако ѿ моѿ си, тѣоѿ, тѣоѿ си, сѣоѿ, сѣоѿ си.

Ч і ѿ.

Ч и с л о ѿ д и н с т в е н н о .

	м.	ж.	ср.
и.	Чіѿ,	чіѿ,	чіѿ,
р.	на-чіѿ,	на-чіѿ,	на-чіѿ,
д.	на чіѿ,	на чіѿ,	на чіѿ,
в.	чіѿ.	чіѿ.	чіѿ.

Дноѿжественно чіѿ ѿ на трѣте рѣдѣ.
Тако ѿ чіѿ то, нѣчіѿ, нѣчіѿ.

Н а ш з.

Ч и с л о ѿ д и н с т в е н н о .

	м.	ж.	ср.
и.	Нашз-ѿо,	наша та,	наше то,
р.	на-нашѿа-атз,	на-наша та,	на-наше то,
д.	на нашз-ѿатз,	на наша та,	на наше то,
в.	нашз-ѿатз.	нашата.	наше то.

Ч и с л о м н о ж е с т в е н н о .

и.	Нашѿи те,	— —	— —
р.	на-нашѿи те,	— —	— —
д.	на нашѿи те,	— —	— —
в.	нашѿи те.	— —	— —

„Тако ѿ еѿшз, ѿ дрѣгѿи те тогѣво, ѿногѣво, нѣшѿво, тѣшѿво, склонѣватсе прѣкѿнѣ-

защото помага на другите глаголи да на-
тертаватъ некои времена, затова се излагатъ
първо той, като нѣденъ, а по томъ на рѣдъ
други те.

Сопраженіе.

На спомогателныятъ глаголъ **ѣсмь** (20.)

Наклоненіе извѣстное.

Время настоящее.

Число единственно.	Число множественно.
ѣсмь-самъ,	ѣсмь-смы (или смь),
ѣси-си,	ѣстѣ-сте,
ѣсть-ѣ (21),	ѣтъ-са (22).

Прешедшее несовершенное.

вѣхъ (23),	вѣхмѣ,
вѣше ты,	вѣхте,
вѣше онъ-на-но,	вѣха.

Время прешедшее.

Ч. е.	Ч. м.
вѣлъ, а̀, а̀ самъ,	вѣли смѣ,
вѣлъ, а̀, а̀ си,	вѣли стѣ,
вѣлъ, а̀, а̀ ѣ,	вѣли са.

непредѣланое совершенное.

вѣдохъ,	вѣдохмѣ,
вѣдѣ ты,	вѣдохте,
вѣдѣ онъ, на, но.	вѣдоха.

ВРЕМЯ ВЪДУЩЕЕ.
МНОГОКРАТНОЕ.

Ч.	в.	Ч.	м.
{	ще (24) самъ (25),	ще смѣ,	
	ще си,	ще стѣ,	
	ще ѣ,	ще сѧ.	

ВЪДУЩЕЕ ЕДИНOKPАТНОЕ.

{	ще вѣдемъ-вѣдемъ (26),	ще вѣдѣмѣ-вѣдѣмѣ,
	ще вѣдешъ-вѣдешъ,	ще вѣдете-вѣдете,
	ще вѣде-вѣде,	ще вѣдѧтъ-вѣдѧтъ.

Наклоненіе повелительное.

ВРЕМЯ НАСТОЯЩЕЕ.

{	нѣка самъ,	-нѣка смѣ,
	вѣбай - нѣка си,	вѣбайте-нѣка стѣ,
	да вѣба- нѣка ѣ,	да вѣбаѧтъ-нѣка сѧ.

ВЪДУЩЕЕ.

{	вѣди-вѣди,	вѣдѣте-вѣдѣте,
	да вѣде,	да вѣдѧтъ-вѣдѧтъ.

Наклоненіе сослагательное.

ВРЕМЯ НАСТОЯЩЕЕ.

{	ѧко самъ, ѧ, ѧко да самъ,	ѧко смѣ-ѧко да смѣ,
	ѧко си, — — —	ѧко стѣ, — —
	ѧко ѣ, — — —	ѧко сѧ. — —

Наклоненіе неопредѣленное.

БЫТИ (оупотребит. токмо, мѳже быти.)

Преходящее и прешедшее.

Ч.	Б.	Ч.	М.
{	ако вѣхъ,	ако вѣхмѣ,	
	ако вѣше ты,	ако вѣхте,	
	ако вѣше ѡнъ, на, но,	ако вѣха.	

Давнопрошедшее.

{	ако самъ възъ, лъ, лѡ,	ако сме възъ,
	ако си възъ, лъ, лѡ,	ако сте възъ,
	ако ѣ възъ, лъ, лѡ.	ако са възъ.

„Тѣка може да причисли некой, и, ако вѣхъ възъ, и, ако възъ възъ.

Бѣдущее.

{	ако вѣдемъ-вѣдемъ,	ако вѣдѣме-вѣдѣме,
	ако вѣдешъ-вѣдешъ,	ако вѣдете —
	ако вѣде-вѣде.	ако вѣдатъ —

Друго бѣд.

{	ако щемъ вѣ,	ако щѣме вѣ,
	ако щешъ вѣ,	ако щѣте вѣ,
	ако щѣ вѣ.	ако щатъ вѣ.

Причастіе (75.)

Общо на сѣчки те родове.

Бѣдѣки (по Сѣрвски) или бѣдѣчи (по Рѣски.)

„Другите глаголи сѣчки те са почти правани въ Болгарскіятъ ѣзыкъ, и отиоцатъ въ четѣри токло разайчи сопряженіа, на

амъ, емъ, имъ, ѣмъ, н. п. дѣламъ, вѣемъ,
хѣдимъ, бѣнамъ (*) на-коі то кторо то лицѣ
бесма прѣвнано ѣ лѣсно се начертѣка ѣко про-
мѣнишъ мъ ѡтъ пѣрво то лицѣ на шъ, н.
п. дѣкамъ, дѣкашъ, вѣемъ, вѣешъ, хѣдимъ,
хѣдишъ, тѣко ѣ трѣто то се начертѣка ѣко ѣ-
зостѣвишъ тѣкло мъ ѡтъ пѣрво то лицѣ, н.
п. дѣкамъ-дѣка, вѣемъ-вѣе, хѣдимъ-хѣди, бѣ-
намъ-бѣна, (28) ѣ прочѣа.

Примѣръ первый.

Сопраженіе первое.

За сѣчките ѡніа глагола ще се ѡкончѣ-
ватъ на амъ, на-коі то кторо то лицѣ начер-
тѣка на амъ, ѣ трѣто то на а.

Залогъ дѣйствителный.

Наклоненіе ѣзакителное.

Время настоящее.

ед.	{	дѣмамъ,	{	кдѣгамъ (29),
		дѣмашъ,		кдѣгашъ,
		дѣма.		кдѣга.

(*) Тѣко ѣ Сѣрвинъ Вѣкъ Стефановичъ въ своѣта
Сѣрска Грамматика, ѣздѣннаѣ ѡу Вѣнна въ
1814. лѣто. Тѣкло трѣ сопрѣженіѣ ѣма на амъ,
емъ, имъ, карамъ, ѣремъ, творимъ.

МН.	{	ДѸмѸмѸ,	{	БДІГѸмѸ,
		ДѸмѸмѸтѸ,		БДІГѸмѸтѸ,
		ДѸмѸмѸтѸз.		БДІГѸмѸтѸз.

БРЕМѸ ПРѸХОДАЩЕЕ.

ЕД.	{	ДѸмѸмѸз,	{	БДІГѸмѸз,
		ДѸмѸмѸше тѸ,		БДІГѸмѸше тѸ,
		ДѸмѸмѸше ѿнѸ, нѸ, нѸ.		БДІГѸмѸше ѿнѸ, нѸ, нѸ.

МН.	{	ДѸмѸмѸмѸ,	{	БДІГѸмѸмѸ,
		ДѸмѸмѸтѸтѸ,		БДІГѸмѸтѸтѸ,
		ДѸмѸмѸмѸ.		БДІГѸмѸмѸ.

ПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	ДѸмѸмѸлѸ, лѸ, лѸ (30)	{	БДІГѸмѸлѸ, лѸ, лѸ
		самѸз,		самѸз,
		ДѸмѸмѸлѸ, лѸ, лѸ сн,		БДІГѸмѸлѸ, лѸ, лѸ сн,
		ДѸмѸмѸлѸ, лѸ, лѸ ѿ.		БДІГѸмѸлѸ, лѸ, лѸ ѿ.

МН.	{	ДѸмѸмѸлн смѸ,	{	БДІГѸмѸлн смѸ,
		ДѸмѸмѸлн стѸ,		БДІГѸмѸлн стѸ,
		ДѸмѸмѸлн сѸ.		БДІГѸмѸлн сѸ.

ДАВНОПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	ДѸмѸмѸлѸ, лѸ, лѸ, БѸХѸ,	{	БДІГѸмѸлѸ, лѸ, лѸ, БѸХѸ,
		ДѸмѸмѸлѸ, лѸ, лѸ БѸШЕ		БДІГѸмѸлѸ, лѸ, лѸ, БѸШЕ
		тѸ,		тѸ,
		ДѸмѸмѸлѸ, лѸ, лѸ БѸШЕ		БДІГѸмѸлѸ, лѸ, лѸ БѸШЕ
		ѿнѸ, нѸ, нѸ.		ѿнѸ, нѸ, нѸ.

мн.	{ ДѸмáли бѣхмѣ, ДѸмáли бѣхтѣ, ДѸмáли бѣха. }	{ бдигáли бѣхмѣ, бдигáли бѣхтѣ, бдигáли бѣха. }
-----	---	--

Непредѣланое первое (оучащáтельное.)

ед.	{ ДѸмáхъ (31), ДѸмà ты, ДѸмà ѡнъ, нà, нò. }	{ бдигáхъ, бдигà ты, бдигà ѡнъ, нà, нò. }		
			{ ДѸмáхмѣ, ДѸмáхтѣ, ДѸмáха. }	{ бдигáхмѣ, бдигáхтѣ, бдигáха. }

Непредѣланое второе (ѣднокрáтное.)

ѡд.	{ прѡдѸмáхъ (32), прѡдѸмà ты, прѡдѸмà ѡнъ, нà, нò. }	{ бдигнáхъ, бдигнà ты, бдигнà ѡнъ, нà, нò. }
-----	--	---

Непредѣланое третѣе.

ед.	{ прѡдѸмáаъ, аа, ао салъ, прѡдѸмáаъ, аа, ао си. прѡдѸмáаъ, аа, ао ѣ. }	{ бдигнáаъ, аа, ао салъ, бдигнáаъ, аа, ао си. бдигнáаъ, аа, ао ѣ. }		
			{ прѡдѸмáали смѣ, прѡдѸмáали стѣ, прѡдѸмáали са. }	{ бдигнáали смѣ, бдигнáали стѣ, бдигнáали са. }

БУДУЩЕЕ ТРЕТІЕ (МНОГОКРАТНОЕ.)

ЕД.	{	ДУМА ШЕМЪ (33),	{	БДИГА ШЕМЪ,
		ДУМА ШЕШЪ,		БДИГА ШЕШЪ,
		ДУМА ШЕ.		БДИГА ШЕ.

МН.	{	ДУМА ШЕМЕ,	{	БДИГА ШЕМЕ,
		ДУМА ШЕТЕ,		БДИГА ШЕТЕ,
		ДУМА ШАТЪ.		БДИГА ШАТЪ.

БУДУЩЕЕ ЧЕТВЕРТОЕ (ЕДИНОВРЕМЕННОЕ.)

ЕД.	{	ПРОДУМА ШЕМЪ,	{	БДИГНА ШЕМЪ,
		ПРОДУМА ШЕШЪ,		БДИГНА ШЕШЪ,
		ПРОДУМА ШЕ.		БДИГНА ШЕ.

МН.	{	ПРОДУМА ШЕМЕ,	{	БДИГНА ШЕМЕ,
		ПРОДУМА ШЕТЕ,		БДИГНА ШЕТЕ,
		ПРОДУМА ШАТЪ.		БДИГНА ШАТЪ (34) и (35.)

НАКЛОНЕНІЕ ПОВЕЛИТЕЛЬНОЕ,

ВРЕМЯ НАСТОЯЩЕЕ.

ЕД.	{	ДУМАЙ,	{	БДИГАЙ,
		ДА ДУМА.		ДА БДИГА.

МН.	{	ДУМАЙТЕ,	{	БДИГАЙТЕ,
		ДА ДУМАТЪ.		ДА БДИГАТЪ.

ВРЕМЯ НЕПРЕДЪЛНОЕ.

ЕД.	{	ПРОДУМАЙ,	{	БДИГНИ (36),
		ДА ПРОДУМА.		ДА БДИГНЕ,

мн. { продѣмайте, { вдигнѣте,
 { да продѣматъ. { да вдигнатъ.

Наклоненіе желательное (или сослагательное) и подчинительное (37.)

Время непредѣланое.

вд.	{ дано продѣмахъ, { дано продѣмаше ты, { дано продѣмаше онъ, на, нѣ.	{ дано вдигнешъ, { дано вдигнеше ты, { дано вдигнеше онъ, на, нѣ.			
			мн.	{ дано продѣмахме, { дано продѣмахте, { дано продѣмаха.	{ дано вдигнемъ, { дано вдигнете, { дано вдигнеха.

„Тако и въ подчинительномъ, ако продѣмахъ, ако вдигнешъ непремѣнно.

По той примѣръ се начертáватъ зѣмамъ (или зѣмамъ) дѣламъ, познáвамъ, плóвамъ, писѣвамъ, линѣвамъ, разѣмѣвамъ, лѣгамъ, процѣвамъ, кáзѣвамъ, вѣнчáвамъ, ѳтвáрамъ, затвáрамъ, скѣршѣвамъ, нарѣдѣвамъ, послѣдѣвамъ, ѳстѣдѣвамъ, ѳстáвамъ (или ѳстáнѣвамъ) помáзѣвамъ, собѣрамъ, извѣрамъ, забѣрамъ, провѣрамъ, пребѣрамъ, развѣрамъ, ѳтвѣрамъ, привѣрамъ, тáко и ѳтъ чѣсти те Олакѣнски нѣкои, кой то мѣжатъ да ѣматъ двѣи-

но окончаніе въ простыятъ ѡзыкъ, н. п. ѡтъ раздровалю раздроваѡкамъ илѣ раздрѡвѡкамъ, прелѣкнѡлю прелѣкнѡкамъ, илѣ промѣнѡкамъ, раздѣлалю раздѣлаѡкамъ, склоналю склонаѡкамъ илѣ склаѡнѡкамъ, ѡскорвалю ѡскорваѡкамъ илѣ ѡскѡрѡвѡкамъ, ѡбѡвалю ѡбѡваѡкамъ илѣ ѡбѡвѡвѡкамъ, ѡзловалю ѡзловаѡкамъ илѣ ѡзѡвѡвѡкамъ, и дрѡги такиѡа многое множе-ство. Изѡбаждатсе ѡтъ тѡѡка, знѡмъ и ѡмъ, кой то се ѡтнѡсатъ на вѡро то сопрѡженіе, за-що то вѡро то и трѣто то лице прѡкатъ на ешъ, и е, знѡмъ, знѡешъ, знѡе, ѡмъ, ѡдѣешъ, ѡдѣ, затоѡа се дѡматъ и, знѡемъ, ѡдѣмъ, за-радѣ вѡро то и трѣто то лице.

„Тако и срѣдните, си, кой то несѡ оупо-треѡителни въ страдѡтелныятъ залѡгъ, н. п. лѡтѡвамъ, зилѡвамъ, знѡмъ, вѡвамъ, вѡ-галъ, почѡвамъ, оумѡрамъ, вѡскрѣснѡвамъ, стѡвамъ, пѡдамъ, сѡднѡвамъ, и дрѡги такиѡ-ѡа що принадлежатъ здѣ (38.)

Залогъ страдѡтельный.

Страдѡтелните глаголи (въ Бѡлгарскѣятъ ѡзыкъ) начертѡватсе непрѡмѣнно въ сѣчки те времена, како то и дѡистѡителните, съ то-ѡѡ тѡѡмо разлѡчѣе що ѡмъ се прѡтѡра ѡдно се (39) илѣ предъ нѡхъ илѣ по нѡхъ споретъ

потреба та. Н. п. глаголи действителни дѣ-
мамъ, вдѣгамъ, слагамъ, като прииматъ при
себе се, дѣмамсе, вдѣгамсе, слагамсе, вѣкатъ
страдателни. И затова се неизложиха особни
образи за нихъ, защото секой може да ги на-
чертака лесно безъ никаква погрѣшность ако
притѣра, каквото що рекохме, при всякое ли-
це, и число, и време се, н. п. дѣмамсе, дѣ-
маше, дѣмаше, и множ. дѣмамесе, дѣматесе,
дѣматсе, тако и въ преходѣщее, дѣмахсе, дѣ-
машесе ты, дѣмашесе онъ, на, но. дѣмахме-
се, дѣмахтесе, дѣмахасе. Тако и дѣмалъ самъ
се, и дѣмалъ вѣхъ се, (или дѣмалъ се самъ,
дѣмалъ се вѣхъ, или и предъ глаголатъ, азъ
самъ се дѣмалъ, азъ вѣхъ се дѣмалъ) по той
начинъ и дрѣгните сичките времена се начер-
таватъ. Тако и вдѣгамсе, и слагамсе, и
проч. (40)

„Такъ се начертаватъ и онѣ глаголи що
ги наричатъ Грамматикописатели те возврат-
ни (*μεσα ῥήματα*) оглѣдѣвамсе, премѣнѣвам-
се, срамѣвамсе, помѣнѣвамсе, и дрѣгитакѣ
що принадлежатъ на това сопряженіе.

„Такъ и онѣ що ги наричатъ ъвши (*ε-
πιμεσα*) расхѣждамсе, надамсе (надѣюся) и
дрѣгитакѣ.

Примѣръ второй.

Сопряженіе второе.

За сѣчки те бнѣа глаголи що сѣ обкончаватъ на емъ, на-коѣто втѣро то лицѣ се начертѣва на ешъ, а трѣто то на е.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе извѣстное.

Время настоящее.

ед.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшемъ,} \\ \text{пѣшешъ,} \\ \text{пѣше.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣемъ,} \\ \text{бѣешъ,} \\ \text{бѣе.} \end{array} \right.$
мн.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшеме,} \\ \text{пѣшете,} \\ \text{пѣшатъ.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣеме,} \\ \text{бѣете,} \\ \text{бѣатъ.} \end{array} \right.$

Время переходное.

ед.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшехъ,} \\ \text{пѣшешѣ ты,} \\ \text{пѣшешѣ ѡнъ, на, нѡ.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣехъ,} \\ \text{бѣешѣ ты,} \\ \text{бѣешѣ ѡнъ, на, нѡ.} \end{array} \right.$
мн.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшехме,} \\ \text{пѣшехте,} \\ \text{пѣшеха.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣехме,} \\ \text{бѣехте,} \\ \text{бѣеха.} \end{array} \right.$

ПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	писáаъ, аа, ао самъ,	{	вѣаъ, аа, ао самъ,
		писáаъ, аа, ао, си,		вѣаъ, аа, ао си,
		писáаъ, аа, ао, ѣ.		вѣаъ, аа, ао ѣ.

МН.	{	писáаи сме,	{	вѣаи сме,
		писáаи сте,		вѣаи сте,
		писáаи са.		вѣаи са.

ДАКНОПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	писáаъ, аа, ао бѣхъ,	{	вѣаъ, аа, ао бѣхъ,
		писáаъ, аа, ао бѣше ты,		вѣаъ, аа, ао бѣше ты,
		писáаъ, аа, ао бѣше ѡнъ, на, нò.		вѣаъ, аа, ао бѣше ѡнъ, на, нò.

МН.	{	писáаи бѣхме,	{	вѣаи бѣхме,
		писáаи бѣхте,		вѣаи бѣхте,
		писáаи бѣха.		вѣаи бѣха.

НЕПРЕДЪЛНОЕ ПЕРВОЕ.

ЕД.	{	писáхъ, (41)	{	вѣхъ,
		писá ты,		вѣ ты,
		писá ѡнъ, на, нò.		вѣ ѡнъ, на, нò.

МН.	{	писáхме,	{	вѣхме,
		писáхте,		вѣхте,
		писáха.		вѣха.

Непредѣланое второе.

ЕД.	{	написáхъ,	{	—	—	—
		написá ты,		—	—	—
		написá ѡнъ, на, нѡ.		—	—	—
МН.	{	написáхмѣ,	{	—	—	—
		написáхтѣ,		—	—	—
		написáха.		—	—	—

Непредѣланое третїе.

ЕД.	{	написáлъ, ла, ло самъ,	{	—	—	—
		написáлъ, ла, ло си,		—	—	—
		написáлъ, ла, ло ѣ.		—	—	—
МН.	{	написáли смѣ,	{	—	—	—
		написáли стѣ,		—	—	—
		написáли са.		—	—	—

Непредѣланое четвертое.

ЕД.	{	написáлъ, ла, ло бѣхъ,	{	—	—	—
		написáлъ, ла, ло бѣше ты,		—	—	—
		написáлъ, ла, ло бѣше ѡнъ, на, нѡ.		—	—	—
МН.	{	написáли бѣхмѣ,	{	—	—	—
		написáли бѣхтѣ,		—	—	—
		написáли бѣха.		—	—	—

БУДУЩЕЕ ПЕРВОЕ.

ЕД.	{	ЩЕ ПЬШЕМЪ,	{	ЩЕ БЬЕМЪ,
		ЩЕ ПЬШЕШЪ,		ЩЕ БЬЕШЪ,
		ЩЕ ПЬШЕ,		ЩЕ БЬЕ.
МН.	{	ЩЕ ПЬШЕМЕ,	{	ЩЕ БЬЕМЕ,
		ЩЕ ПЬШЕТЕ,		ЩЕ БЬЕТЕ,
		ЩЕ ПЬШАТЪ.		ЩЕ БЬАТЪ.

БУДУЩЕЕ ВТОРОЕ.

ЕД.	{	ЩЕ НАПЬШЕМЪ,	{	— — —
		ЩЕ НАПЬШЕШЪ,		— — —
		ЩЕ НАПЬШЕ.		— — —
МН.	{	ЩЕ НАПЬШЕМЕ,	{	— — —
		ЩЕ НАПЬШЕТЕ,		— — —
		ЩЕ НАПЬШАТЪ.		— — —

БУДУЩЕЕ ТРЕТІЕ.

ЕД.	{	ПИСА ЩЕМЪ,	{	ВЬ ЩЕМЪ, (42)
		ПИСА ЩЕШЪ,		ВЬ ЩЕШЪ,
		ПИСА ЩЕ.		ВЬ ЩЕ.
МН.	{	ПИСА ЩЕМЕ,	{	ВЬ ЩЕМЕ,
		ПИСА ЩЕТЕ,		ВЬ ЩЕТЕ,
		ПИСА ЩАТЪ.		ВЬ ЩАТЪ.

БУДУЩЕЕ ЧЕТВЕРТОЕ.

ЕД.	{	НАПИСА ЩЕМЪ,	{	— — —
		НАПИСА ЩЕШЪ,		— — —
		НАПИСА ЩЕ.		— — —

МН.	{	написа́ шеме,	{	—	—	—
		написа́ шете,		—	—	—
		написа́ шатъ.		—	—	—

За бѣдѣщее пѣтое и шестое писалъ выхъ,
и написалъ выхъ, зри примѣч. 35.

Наклоненіе повелительное.

Время настоящее.

ЕД.	{	пиши́,	{	бѣи́,
		да пи́ше.		да бѣ́е.
МН.	{	пише́те,	{	бѣите́,
		да пи́шатъ.		да бѣ́атъ.

Непредѣланое.

ЕД.	{	напиши́,	{	—	—	—
		да напи́ше.		—	—	—
МН.	{	напише́те,	{	—	—	—
		да напи́шатъ.		—	—	—

Наклоненіе желательное и подчинительное, и звѣса въ перько то сопряженіе.

Время непред. когда напи́шехъ, дано напи́шехъ, ако напи́шехъ, и проч. като предѣмахъ.

„Така се начертѣватъ рѣжемъ, лѣжемъ, мѣжемъ, мѣжемъ, дрѣмемъ, мѣемъ, жнемъ (и-ли жнемъ) бѣемъ, шѣемъ, спѣемъ, пѣемъ, сѣ-

челмз (то ёсть цыцамз) сѣчелмз (то ёсть концы илѣ дрѣго нещю) плаачелмз, тичелмз (тѣрчѣмз) смѣелмз (то ёсть ймамз смѣлость) грѣелмз, старѣелмз, влѣелмз, маадѣелмз, вѣлѣелмз, чернѣелмз, червенѣелмз, стрижѣелмз, водѣелмз, берѣелмз, перѣелмз, дерѣелмз, печѣелмз, течѣелмз, влечѣелмз,

Страдателный залогъ,

ИЗЛѢКСА ВЪ ПЕРВОТО СОПРАЖЕНІЕ.

„Такѣ се начертѣватъ ѣ смѣемсе, грѣемсе, мѣемсе, мѣемсе, вѣемсе, перѣемсе, вѣемсе, печѣемсе, ѣ дрѣги такѣка.

Примѣръ третій.

Сопраженіе третіе.

За сѣчки те днѣа глаголы щю се дкончѣватъ на имз, на-коѣ то вѣоро то лицѣ се начертѣва на ишз, ѣ трѣто то на и.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе ѣзвѣтелное.

Врема настошсе.

ед.	{	сѣдимз,	{	носимз,
		сѣдишз,		носишз,
		сѣди.		носи.

МН.	{	САДИМЕ,	{	НОСИМЕ,	
		САДИТЕ,			НОСИТЕ,
		САДАТЪ.			НОСАТЪ,

ПРЕХОДАЩЕЕ.

ЕД.	{	САДЕХЪ,	{	НОСЕХЪ,	
		САДЕШЕ ТЫ,			НОСЕШЕ ТЫ,
		САДЕШЕ ѿНЪ, НА, НО.			НОСЕШЕ ѿНЪ, НА, НО.
МН.	{	САДЕХМЕ,	{	НОСЕХМЕ,	
		САДЕХТЕ,			НОСЕХТЕ,
		САДЕХА.			НОСЕХА.

ПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	САДИАЪ, ЛА, ЛО САМЪ,	{	НОСИАЪ, ЛА, ЛО САМЪ,	
		САДИАЪ, ЛА, ЛО СИ.			НОСИАЪ, ЛА, ЛО СИ,
		САДИАЪ, ЛА, ЛО Ё.			НОСИАЪ, ЛА, ЛО Ё.
МН.	{	САДИЛИ СМЕ,	{	НОСИЛИ СМЕ,	
		САДИЛИ СТЕ,			НОСИЛИ СТЕ,
		САДИЛИ СА.			НОСИЛИ СА.

ДАБНОПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	САДИАЪ, ЛА, ЛО ВЕХЪ,	{	НОСИАЪ, ЛА, ЛО ВЕХЪ,	
		САДИАЪ, ЛА, ЛО ВЕШЕ			НОСИАЪ, ЛА, ЛО ВЕШЕ,
		ТЫ,			ТЫ,
	{	САДИАЪ, ЛА, ЛО ВЕШЕ,	{	НОСИАЪ, ЛА, ЛО ВЕШЕ,	
	ѿНЪ, НА, НО.			ѿНЪ, НА, НО.	

мн.	{ садѣли бѣхмѣ,	{ носѣли бѣхмѣ,
	{ садѣли бѣхтѣ,	{ носѣли бѣхтѣ,
	{ садѣли бѣха.	{ носѣли бѣха.

Н е п р е д ѣ л н о е п е р в о е .

ед.	{ садѣхъ, (34)	{ носѣхъ,
	{ садѣ ты,	{ носѣ ты,
	{ садѣ ѡнъ, на, нѡ.	{ носѣ ѡнъ, на, нѡ.

мн.	{ садѣхмѣ,	{ носѣхмѣ,
	{ садѣхтѣ,	{ носѣхтѣ,
	{ садѣха.	{ носѣха.

Н е п р е д ѣ л н о е в т о р о е .

ед.	{ насадѣхъ,	{ — —
	{ насадѣ ты,	{ — —
	{ насадѣ ѡнъ, на, нѡ.	{ — —

мн.	{ насадѣхмѣ,	{ — —
	{ насадѣхтѣ,	{ — —
	{ насадѣха.	{ — —

Н е п р е д ѣ л н о е т р е т ь е и ч е т в е р т о е , н а с а д ѣ л а з с а м ѣ з , и н а с а д ѣ л а з б ѣ х ѣ з , к а т о с а д ѣ л а з с а м ѣ z , и с а д ѣ л а з б ѣ х ѣ z п р е ш е д ш е е и д л б н о п р е ш е д ш е е , н а ч е р т а к ѡ ю т с я н е п р е м ѣ н н о .

Б у д у щ е е п е р в о е .

ед.	{ ще сѣдимъ,	{ ще носимъ,
	{ ще сѣдишъ,	{ ще носишъ,
	{ ще сѣди.	{ ще носи.

МН.	{	ЩЕ САДИМЕ,	{	ЩЕ НОСИМЕ,	
		ЩЕ САДИТЕ,			ЩЕ НОСИТЕ,
		ЩЕ САДАТЪ.			ЩЕ НОСАТЪ.

Б У Д У Щ Е Е В Т О Р О Е .

БД.	{	ЩЕ НАСАДИМЪ,	{	— —	
		ЩЕ НАСАДИШЪ,			— —
		ЩЕ НАСАДИ.			— —
МН.	{	ЩЕ НАСАДИМЕ,	{	— —	
		ЩЕ НАСАДИТЕ,			— —
		ЩЕ НАСАДАТЪ.			— —

Б У Д У Щ Е Е Т Р Е Т Ё .

БД.	{	САДИ ЩЕЛУЪ,	{	НОСИ ЩЕЛУЪ,	
		САДИ ЩЕШЪ,			НОСИ ЩЕШЪ,
		САДИ ЩЕ.			НОСИ ЩЕ.
МН.	{	САДИ ЩЕМЕ,	{	НОСИ ЩЕМЕ,	
		САДИ ЩЕТЕ,			НОСИ ЩЕТЕ,
		САДИ ЩАТЪ.			НОСИ ЩАТЪ.

Б У Д У Щ Е Е Ч Е Т В Е Р Т О Е

БД.	{	НАСАДИ ЩЕЛУЪ,	{	— —	
		НАСАДИ ЩЕШЪ,			— —
		НАСАДИ ЩЕ.			— —
МН.	{	НАСАДИ ЩЕМЕ,	{	— —	
		НАСАДИ ЩЕТЕ,			— —
		НАСАДИ ЩАТЪ.			— —

За вѣдущее пѣтое и шестое садилъ выхъ,
и насадилъ выхъ, зри прилѣч. 35

Наклоненіе повелительное.

Время настоящее.

ед.	{ садѣ, да садѣ.	{ носѣ, да носѣ.
мн.	{ садѣте, да садѣтѣ.	{ носѣте, да носѣтѣ.

Непредѣланое.

ед.	{ насадѣ, да насадѣ.	{ — — — —
мн.	{ насадѣте, да насадѣтѣ.	{ — — — —

Наклоненіе желательное и подчинительное, и змѣна въ перко то сопряженіе.

Время непредѣланое.

ед.	{ дано насадѣхъ, дано насадѣше ты, дано насадѣше онъ, на, но.	{ ако насадѣхъ, — — — —
мн.	{ дано насадѣхмѣ, дано насадѣхте, дано насадѣха.	{ ако насадѣхмѣ, — — — —

Такожде и страдательный залогъ избѣи
са въ перко то сопряженіе.

„Такъ се начертáватъ бѣдимъ, косимъ,
просимъ, мѣшимъ, дѣшимъ, пишимъ, тѣг-
лимъ, любимъ, изаázимъ, баázимъ, оучимъ,
мѣчимъ, вѣримъ, тобаримъ, пазаримъ, бѣн-
ходимъ, грѣшимъ, паáшимъ, бáдимъ (из-
баáдимъ) бáдимъ (пóнимъ) сабжимъ, сѣдимъ,
трóшимъ, баáчимъ, рѣшимъ, бѣаáчимъ, мó-
лимъ, сѣдímъ, ходимъ, лежимъ, тѣжимъ,
мыслимъ, рѣжимъ, стоимъ, тѣрчимъ, жá-
лимъ, спímъ, тако и воимсе, чѣдимсе, зѣ-
римсе, вѣримсе, чѣримсе, стáдимсе, мóлим-
се, двоѣдимсе и дрѣги такіѣа.

Примѣръ четвертый.

Сопряженіе четвертое.

За сичките ѡніа глаголы щосе ѡкончá-
ватъ на миз (44) на-коі то вѣоро то лицѣ
се начертáѣа на мшз, а трѣото то на м.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе извѣстнаое.

Врема настоящее.

ед.	{	вáнимъ, (45)	{	ѡпрáвámъ,
		вáнимъшъ,		ѡпрáвámъшъ,
		вáнѣ.		ѡпрáвѣ.

ЛН.	{	ВАНАМЕ,	{	ОПРАВАНМЕ,
		ВАНАТЕ,		ОПРАВАНТЕ,
		ВАНАТЪ.		ОПРАВАНТЪ.

ПРЕХОДАЩЕЕ.

ЕД.	{	ВАНАХЪ,	{	ОПРАВАНХЪ,
		ВАНАШЕ ТЫ,		ОПРАВАНШЕ ТЫ,
		ВАНАШЕ ОНЪ, НА, НО.		ОПРАВАНШЕ ОНЪ, НА, НО.

ЛН.	{	ВАНАХМЕ,	{	ОПРАВАНХМЕ,
		ВАНАХТЕ,		ОПРАВАНХТЕ,
		ВАНАХА.		ОПРАВАНХА.

ПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	ВАНАЛЪ, ЛА, ЛО САМЪ,	{	ОПРАВАНЛЪ, ЛА, ЛО САМЪ,
		ВАНАЛЪ, ЛА, ЛО СЯ,		ОПРАВАНЛЪ, ЛА, ЛО СЯ,
		ВАНАЛЪ, ЛА, ЛО Ё.		ОПРАВАНЛЪ, ЛА, ЛО Ё.

ЛН.	{	ВАНАЛИ СМЕ,	{	ОПРАВАНЛИСМЕ,
		ВАНАЛИ СТЕ,		ОПРАВАНЛИСТЕ,
		ВАНАЛИ СА.		ОПРАВАНЛИ СА.

ДАВНОПРОШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	ВАНАЛЪ, ЛА, ЛО ВЕХЪ,	{	ОПРАВАНЛЪ, ЛА, ЛО ВЕХЪ,
		ВАНАЛЪ, ЛА, ЛО ВЕШЕ ТЫ,		ОПРАВАНЛЪ, ЛА, ЛО ВЕ- ШЕ ТЫ,
		ВАНАЛЪ, ЛА, ЛО ВЕШЕ ОНЪ, НА, НО.		ОПРАВАНЛЪ, ЛА, ЛО ВЕ- ШЕ ОНЪ, НА, НО.

МН.	{	ΒΑΝΆΛΙ ΒΈΧΜΕ,	{	ὀπρΑβΆΛΙ ΒΈΧΜΕ,
		ΒΑΝΆΛΙ ΒΈΧΤΕ,	{	ὀπρΑβΆΛΙ ΒΈΧΤΕ,
		ΒΑΝΆΛΙ ΒΈΧΑ.	{	ὀπρΑβΆΛΙ ΒΈΧΑ.

Непредѣланое первое.

ЕД.	{	ΒΑΝΆΧΖ,	{	ὀπρΑβΆΧΖ,
		ΒΑΝΆ ΤΥ,	{	ὀπρΑβΆ ΤΥ,
		ΒΑΝΆ ὄΝΖ ΝΑ, ΝΟ.	{	ὀπρΑβΆ ὄΝΖ, ΝΑ, ΝΟ.

МН.	{	ΒΑΝΆΧΜΕ,	{	ὀπρΑβΆΧΜΕ,
		ΒΑΝΆΧΤΕ,	{	ὀπρΑβΆΧΤΕ,
		ΒΑΝΆΧΑ.	{	ὀπρΑβΆΧΑ.

Непредѣланое второе.

ЕД.	{	ὀΒΑΝΆΧΖ,	{	ὀπρΑβίΧΖ,
		ὀΒΑΝΆ ΤΥ,	{	ὀπρΑβί ΤΥ,
		ὀΒΑΝΆ ὄΝΖ, ΝΑ, ΝΟ.	{	ὀπρΑβί ὄΝΖ, ΝΑ, ΝΟ.

МН.	{	ὀΒΑΝΆΧΜΕ,	{	ὀπρΑβίΧΜΕ,
		ὀΒΑΝΆΧΤΕ,	{	ὀπρΑβίΧΤΕ,
		ὀΒΑΝΆΧΑ.	{	ὀπρΑβίΧΑ.

Непредѣланое третье и четвертое, ὀβονάλαз самыз, ὀпρАвίАлз самыз, ὀβανάлаз вѣхз като прешѣдшее и дабнопрешѣдшее.

БѢДѢЩЕЕ первое.

ЕД.	{	ΨΕ ΒΆΝΔΜΖ,	{	ΨΕ ὀπρΑβΔΜΖ,
		ΨΕ ΒΆΝΔШΖ,	{	ΨΕ ὀпρАвΔшз,
		ΨΕ ΒΆΝΔ.	{	ΨΕ ὀпρАвΔ.

мн	{	ше б́анаме,	{	ше о́прáкaмe,
		ше б́анaтe,		ше о́прáкaтe,
		ше б́анaтц.		ше о́прáкaтц.

БУДУЩЕЕ ВТОРОЕ.

ед.	{	ше о́бáнaмц,	{	ше о́прáкнaмц,
		ше о́бáнaшц,		ше о́прáкнaшц,
		ше о́бáнa.		ше о́прáкнa.

мн.	{	ше о́бáнaмe,	{	ше о́прáкнeмe,
		ше о́бáнaтe,		ше о́прáкнeтe,
		ше о́бáнaтц.		ше о́прáкaтц.

БУДУЩЕЕ ТРЕТЬЕ.

ед.	{	бáнa щeмц,	{	о́прáкa щeмц,
		бáнa щeшц,		о́прáкa щeшц,
		бáнa щe.		о́прáкa щe.

мн.	{	бáнa щeмe,	{	о́прáкa щeмe,
		бáнa щeтe,		о́прáкa щeтe,
		бáнa щaтц.		о́прáкa щaтц.

БУДУЩЕЕ ЧЕТВЕРТОЕ.

ед.	{	о́бáнa щeмц,	{	о́прáкнa щeмц,
		о́бáнa щeшц,		о́прáкнa щeшц,
		о́бáнa щe.		о́прáкнa щe.

мн.	{	о́бáнa щeмe,	{	о́прáкнe щeмe,
		о́бáнa щeтe,		о́прáкнe щeтe,
		о́бáнa щaтц.		о́прáкнe щaтц.

За вѣдущее пѣтое и шестое ванѣлаз выхъ,
 ѡправѣлаз выхъ, ѡванѣлаз выхъ, ѡправѣлаз выхъ,
 зри прилѣчаніе 35.

Наклоненіе повелительное.

В р е м я н а с т о я щ е е .

ед.	{	ванѣй, да ванѣ.	{	ѡправѣй, да ѡправѣ.
мн.	{	ванѣйте, да ванѣтъ.	{	ѡправѣйте, да ѡправѣтъ.

Н е п р е д ѣ л н о е .

ед.	{	ѡванѣй, да ѡванѣ.	{	ѡправѣй, да ѡправѣ.
мн.	{	ѡванѣйте, да ѡванѣтъ.	{	ѡправѣйте, да ѡправѣтъ.

Наклоненіе желательное и подчинительное.

Извѣсѣа въ пѣрко то сопряженіе, такожде и страдательный залогъ.

В р е м я н е п р е д ѣ л н о е .

ед.	{	данѡ ѡванѣхъ, данѡ ѡванѣше ты, данѡ ѡванѣше ѡнъ на, нѡ.	{	данѡ ѡправѣхъ, данѡ ѡправѣше ты, данѡ ѡправѣше ѡнъ на, нѡ.
-----	---	---	---	--

мн.	{	данò обáнахмѣ,	{	данò об́рáвехмѣ,
		данò обáнахтѣ,		данò об́рáвехтѣ,
		данò обáнаха.		данò об́рáвеха.

Тáко ѣ въ подчинително то áко обáнахъ, áко об́рáвехъ.

„Такà се начертáватъ таркáлмъ, ф́р-
лмъ, остáвмъ, забрáвмъ, препр́вмъ,
разбáлмъ, лóлмъ, бáлмъ, обникáлмъ, за-
викáлмъ, ѣ страдáтели те ѣ козв́ртни те,
бáнмсе, таркáлмсе, ф́рлмсе, лóлмсе, бá-
лмсе, каáнмсе, ѣ дрѹги такѣа.

Назначеніе I. За неправилни те глаголи.

„Неправилни глаголи почти несѣществъ-
ватъ въ Бóлгарскіятъ ѣзыкъ (какòто щосѣ
доказà прострáнно на стран. 124. ѣ въ при-
мѣчаніе 28.) защото днѣа щосà неправилни
въ Славѣнскіятъ, като вѣмъ, даю, ѣмъ, хо-
щѹ, сѣжѹ, стою, идѹ, хождѹ, б́маю (ѣлѣ ѣ-
лѣю) градѹ, рѣхъ, ѣ дрѹги нѣкои, по Бóл-
гарски различно сà произно́сатъ отъ Славѣн-
ски те защото за вѣмъ, оупотрева́басѣ знáмъ
(ѣлѣ знáемъ) за даю, дáвмъ, ѣмъ, пáки
ѣмъ (ѣлѣ ѣдѣмъ) хощѹ щѣмъ, сѣжѹ сѣдѣмъ,
стою сто́ймъ, идѹ ѣдемъ, хождѹ ходѣмъ, б́м-

лю фашамъ, градъ ѿдемъ (или дождамъ)
 а рѣкъ рѣкохъ, не е оупотребително и въ
 Болгарскіятъ въ настоящее время. Кой то
 сички те, какъто що се види отъ окончаніа
 та имъ претвъртатъ въ прѣвизны, и отнѣсатъ
 секой въ подовѣющее свое сопряженіе, и зем-
 лютъ токмо имъ, што въ пожелително то
 наклоненіе ко второ то лицѣ страда неправна-
 ность, какъто и Олавенскіо, защото не го-
 бориме ѿди, споретъ прилѣватъ на-сопряже-
 ніе то мѹ, но ѿждъ (или ѿшъ по прѣсто) и
 бѣждъ (или бѣшъ по прѣсто) отъ видимъ. И
 дрѣшъ, отъ держимъ, неган и дрѣги.

Назначеніе 2. За безличныте глаголы.

„Безлични глаголы се наричатъ онѣа, що
 то нѣматъ перко и второ лицѣ но токмо въ
 трето то се начертѣватъ, като н. п. подовѣ-
 етъ (коѣ то се оупотребѣва попрѣсто подо-
 вѣе) приличествуетъ прилича, трѣвѣва, мѣже,
 дождѣтъ (вѣли дождъ, или капѣ дождъ, и-
 ли ѿде дождъ) снѣжѣтъ (вѣли снѣгъ, или
 капѣ снѣгъ) грѣмѣтъ гърми, доваѣтъ сти-
 га, дѣста, воли, мрѣжѣва или мрѣжѣвасе.
 И страдатели, свѣткѣсе, слѣчѣвасе, дѹмасе,
 гоборѣсе, злоблѣчѣсе и дрѣги такиѣа. Кой

то се начертáватъ въ сички те времена то́кмо въ трéто то лице каквóто и личните, н. п. насто́щее гърми, преходáщее гърмѣше, прешédшее гърмѣло ѣ, дакнопрешед. гърмѣло бѣше, непредѣканое пѣркое гърмѣ, непредѣка. вторóе грѣмна, (или погърмѣ) непредѣка. трéтiе грѣмнало ѣ, непред. четвѣртое грѣмнало бѣше, вѣдѣщее пѣркое ще гърми, вѣдѣщее вторóе ще грѣмне (или ще погърми) вѣдѣщее трéтiе гърмѣ ще, вѣдѣщ. четвер. грѣмна ще, вѣдѣщ. пáтое гърмѣло въ, вѣдѣщ. шестóе грѣмнало въ. (Тóи глагóль гърми оупотребáвасе нѣкогашъ и за личенъ, като що сà сáбдѣющите примѣри, да ме грѣмнешъ (или да ма грѣмнешъ ты мѣне) и, грѣмнасе пѣшка, каквѣто пѣкна пѣшка, и грѣмнахъ, сир. фѣрайхъ пѣшка, и, гърмáтъ, какъ. фѣраатъ (пѣкатъ пѣшки, и дрѣги такива) сички те безлични глагóли не сà оупотребителни въ сички те времена, като н. п. подовáе, ко̀е то ѣ оупотребително то́кмо въ насто́щее время оу Бóлгарете, а въ дрѣгитe времена о́тъ трѣвѣка, трѣвѣкаше, трѣвѣвало ѣ, ще трѣвѣка, и проч. займа. Такива сà и сáбдѣющите страдáтелни, кой то се произно́сатъ всегдà неразѣкано съ дáтельными падѣжъ. Дрѣмемисе, идѣемисе, пѣемисе, спáвалмисе, (или

спі́мисе) влю́бамисе, га́димисе, и сз часті́-ца та не, не хо́дилисе, не се́дїмисе, не раво́ти-мисе не дѣ́лалисе, и дрѹ́ги такі́ва.

Глава пятаа.

За нарѣчїе то.

Нарѣчїе то ѣ часть слѡва нескланяема, и споретз разлічїе то на-онїа ѡбсто́телства, кой то ѡзобража́ватз нарѣчїа та, полѹчѹватз и ѡнї разлічно наименованїе. И значатз,

1. **Вре́ме.** Днѣсь, ны́нѣ, сегà, ѡдѣ́ве, ѡтѡ́чки, тѡ́чка, дрѹ́ги пѹть, па́ки (па́кз, па) ве́ке, ве́чз, ве́че, все́гда, се́когажѣ, оу́тре, вз дрѹ́гиде́нь, вѣ́ра, за́вчера, ча́сз по́часз, за́вча́сз, то́лча́сз, ѡ́вїе, ѡзке́днїшз, кѣ́сно, до́цнà, ра́но, ско́ро, вѣ́рже, чѣ́врѣсто, ко́га, ко́гато, дрѣ́кае (оу́ ста́ро вре́ме) до́де, до́кае, не́когашз, ни́когашз, то́га, то́гда, то́гака, то́гїва, то́гасз, по́саѣ, по́дїрз, се́тне, на́поконз, ла́ни, по́лани, до го́дїна, ле́тоска, ѡсе́не́ска, проле́то-ска, зно́моска, до́вѣ́чера, ѡда́вна, ѡткѡ́лѣ, ѡс-па́рво, сѹ́тра, пре́жде, на́предї, ве́черз, за́ранз, де́нд, де́нѡмз, но́щà, но́щамз, сно́шн, но́ще-ска, (їаї но́щесз) по́ле́ка, вѣ́рзо, за́ва́кно, внеза́пѣ, на́прасно, рѣ́дко, че́сто и дрѹ́ги.

2. **Мѣ́сто,** гдѣ́, (де́, де́ка) тѣ́ка, тѣ́ва, та́мо, внѹ́трз (внѣ́тре иаї вѣ́тре) вѡ́нз (вѣ́нз

или вонка) горе, долъ, близъ, далече (далеко) отсрѣца, одонатъ, одокатъ (или отсѣтъ одбѣтъ) отзадъ, отпредъ, задъ, предъ, назатъ, напредъ, на десно, на леко, дѣто, дѣкато, отъ секаде, камо (като камо го) ками (като ками да видими) секаде, никаде (ниде) некаде, неиде, нохнами, нохками (или) на тамъ на самъ) дома, (или оу̀ дома) о̀коло, нао̀коло, о̀коловрѣсъ, междъ, помеждъ, посредъ, насредъ, и дрѹги.

3. Качество. Какво, какъ, каквото, тако (такъ или тѣи) о̀нака, ина̀че (и́накъ, дрѹго ѡ̀че) добре, зле, разѹмно, па̀метно, полѹзно, та̀йно, ѝвно, (на ѝкъ) на̀расно, пра̀ко, крѝко, есѣ, тѣ̀етно, тѣ̀не, трѹдно, лѐсно, мѹчно, ва̀го, го̀рко, сла̀дко, стра̀шно, бѐсело, ра̀достно, на̀пола̀, до̀бано, мѝрно, тѝхо, о̀пако, на̀о̀пако, о̀у̀стремѣ̀телно, на̀расно, сѣ̀роко, неча̀нно, дрѹжески, мѹжески (мѹшки) дѐтински, жѐнски, на̀сетъ, (на̀сетъ) ѝзъ о̀у̀сетъ, сѐдешко̀ми, тѣ̀рчешко̀ми, лѐжешко̀ми, хо̀дешко̀ми, мѝжешко̀ми, мѹ̀лачешко̀ми. (*)

*) Назначи во о̀бще, зашѹ отъ сички те почти прилагателни имена происходи нарѣчие качества, кое то согласѣва со средниатъ родъ, н. п. отъ зльи-злѹ, или злѹ, отъ тихи-тихѹ, и проч.

4. Количество, (опредѣленно). Ђднѣшъ, двѣшъ, трѣшъ, четъришъ, илѣ ѡдѣнъ пѣтъ, двѣ пѣти, трѣ пѣти, петъ пѣти, и до сто, двѣсте пѣти, хѣлѣда пѣти, и проч. (Неопредѣленно), много пѣти, нѣколко, много, мало (мѣлко) толко, колко, полно, празно, доболно, многократно, ѡднократно, согѣво, двѣино, трѣино, (дѣста, и стѣга, кмѣ. доболно) ѡще (ѡще) и дрѣги.

5. Порѣдокъ. Нѣйнапрешъ, пѣрко, (пѣрко) пѣрко и пѣрко, оупаркѣи, потѣмъ, пакѣ (пакъ) ѡще, нарѣдъ, прочее, нѣипосѣкъ, слѣдоватѣлно.

6. Ообрѣнѣе. Вкѣпѣ, зѣедно, нѣедно, бѣдно, на кѣпъ, всенарѣдно, ѡвшенарѣдно, всѣдомѣкно, сококѣпно, совѣрно, ко ѡвше, ѡвшо, грѣмѣдно (стадовѣдно, гроздовѣдно).

7. Побѣлѣнѣе. ѡла, ѡлатѣ.

8. Изѣтѣе. Кромѣ, ѡскѣнь, токло, рѣзѣкъ, вѣзъ.

9. Оуподоблѣнѣе. Иѣко, иѣкоже, (какѣто) тѣко, тѣкожде, като, подѣвно, точно, исто, непрѣмѣнно.

10. Изѣснѣнѣе. То ѡсть, сѣрѣчь, като, на примѣръ.

11. Изѣѣчески. ѡллински, Грѣчески, Оѣрски, Римски, Латѣнски, ѡврѣнски, Олѣбѣнски,

Нѣмски, Італіански, Тѣрски, Бѣлгарски, Влаш-
ки, Арменски.

12. Оубвѣреніе. Воистиннѣ, истинно, на-
истина, ѡтѣ истина, за правда, поистинѣ,
правѣ, ѣй, ѣй вѣгѣ, тако.

13. Отрицаніе. Не, ни, нито, нето, нити,
ѡтнѣѡдѣ, ни мѣло, никакѣ.

14. Запрещеніе. Не, ни, никакѡже, (по Тѣр-
ски сакѣнѣ) не дѣй, (не дѣй) не мѣй, не
дерѣай.

15. Напрѣженіе. Вѣло, весла, много, ѣко,
чрезкѣчѣнно, сѣно, стѣгнато, цѣрѣето.

16. Ослабленіе. Вѣдѣ (вѣдѣмѣ) ѣле.

17. Разсѣжденіе. Нѣжелѣ, пѣ, нѣй, пѣмно-
го, нѣмно, пѣсилно.

18. Солиѣеніе. Почтѣ, токо речѣ, ѡколо, до,
нѣгли (вѣакилѣ) мѣже вѣти, вѣжелѣ (гѣѡвѣ).

19. Вопросителни. Защѣ; гдѣ; де; дѣка;
ѡтѣ дѣка; кѣдѣ; на кѣдѣ; когѣ; какѣ; до-
когѣ; такѣ ли.

20. Разностѣ или раздѣленіе. Осѣбно, на
ѣдинѣ, раздѣленно, (Тѣрски, вѣшкѣ, по вѣш-
кѣ, навѣшкѣ) и проч.

Глава шестаа.

За предлогатъ.

Предлогъ ёсть часть слова нескланяема, и полагаётся предъ други те части слова раздѣлно или совокупно.

Българскій языкъ има тѣмъ исты те предлогы, кой то има и маѣката мѣ Славенскій, и сѣтъ, слѣдующи те двѣдесать.

Оу, отъ, иъ, ко, со, на, надъ, ъ, или ъв, по, подъ, предъ, при, до, ко, за, ко, нис, рас, пре, про (*)

Глава седмаа.

За союзатъ.

Союзъ ёсть часть слова нескланяема, ко-
гда то показка взаимно соответствованіе на-по-

*) Ко, оупотреблявасе и къ, когда се полага предъ рѣчи кой то започинатъ отъ согласна бѣква, н. п. къ цѣрка, къ къщи. Такожде и со-съ, съ тебе съ мене (а некогашъ и сосъ.) Такожде и вос-воз. возблагодарихъ, возрадовахъ. И ко-къ. къ бѣгъ, и нис-низ. низвергохъ, низринохъ, рас-раз. раздробихъ, разнесохъ. Тѣка принадлежи и кокъ (отъ ко) кокъ мене, кокъ него, кой-то не ё равно оупотребителенъ секаде.

нѣтъ та, ѣ части те на-періодатъ, ѣлѣ ѣ сѣ-
ли те періоды соединѣба.

Оубоѣ те споретъ разлічно то своѣ знаме-
новѣніе, разлічни ѣ ѣмена са полѣчѣли. ѣ сѣтъ,

1. Оспрагѣтели. ѣ, та, же, ѣ.

2. Раздѣлітели. ѣлѣ, ли, нито, нето.

3. Оослагѣтели, ѣлѣ подчинітели. (Ко-
ѣ то нѣкон грамматиѣкописѣтели оубоѣли на-
рѣчатъ) ѣще, ѣко, ѣко ли, ѣко бы, не бы, да,
да бы.

4. Противітели. Но, поне (тѣрски баремъ)
ѣко ѣ, (макаръ греч.) ѣбѣче.

5. Виносаѣли. Бо, ѣво (заѣдѣ, заѣдѣто)
ради, заради, понѣже, оубо, заѣдѣто.

6. Недоѣлѣтели. ѣдѣ, ѣдѣли, дамѣ, ѣлѣ,
(ѣ тѣрски ѣджевъ.)

7. Заѣлѣтели (συμπερασματικοί) оубо,
прѣче.

Предѣли, воз, низ, раз, пре, про. Оуботреблѣ-
ватсе тѣкмо слѣжно, сир. совоѣдно сѣ рѣчи те,
ѣ раздѣлно никогдѣ. Добрѣ бы былѣ, ѣко бы-
се сочисліло ѣ нарѣчѣто, безъ, сѣ предѣли те,
заѣдѣто по нѣщо не разлічествѣ ѣтъ нѣхъ, не
грамматиѣкописѣтели те не знамъ за коѣ причина
го ѣсѣлѣватъ ѣтъ нѣхъ. Тѣкоже ѣ чрезъ
(презъ.)

ГЛАВА ѠСМАА.

ЗА МЕЖДОМѢТІЕ ТО.

Междомѣтіе то ѣ часть слова нескланяема, ѣ изображава различни страсти челоѡкъчески въ глаголаніе то. Междомѣтіа та се раздѣлаѡватъ на различни, ѣ сѡтъ слѣдѡщи те, кой то значатъ.

1. Оуказаніе. Оѣ, ѣто, (ѣтѣ) тѣ, на, вѣжда.
2. Оудикленіе. Ѡ! Ѡле! лѣле, лѣле бѡже!
3. Похвалаѡ. Благоже, благоже, (по Тѡрски машаала, ѡферимъ), браво.
4. Поношеніе. Оуа, оухъ, аа.
5. Печаль. ѡхъ, ѡхъ! ѡхъ! ѡоо! оуѡи! горе! лѣле! ѡхъ, бѡже мѡли! маичице мѡла!
6. Понѡжденіе. Ха, ха, дѣ, дѣ, де.
7. Клатѡѡ. Тако ми здраѡѣе, тако ми вѡга, тако ми вѡра, ѣи вѡгѡ.
8. Званіе. Ѡ, хей, ѡй, ѡй.
9. Желаніе. Данѡ, ѣга, даѡы, да ѡы дѡлз вѡгъ!
10. Молчаніе. Ѡѡтъ, сѡѡѡтъ, (междомѣтіе то на-молчаніе то не мѡже да се ѡпѡше, заѡѡ тоѡмо сѡка, ѣ за то трѣѡѡва да го чѡѡ некой ѡтъ жѡѡкъ глаѡсъ, въ Слаѡенск. грама. стой, цѡѡтъ, ѣ цѡ.)
11. Оублаженіе. Блаѡеси тѡѡе, блаѡѡ ти.

12. Оудовобасткѣе. Оуход!

13. Сожалѣнїе. (по Турски, ѣзѣкъ) по Русски жалко.

14. Внезапность. Ба.

15. Смѣхъ. Ха, ха, ха.

ЧАСТЬ ВТОРАА.

За кратки те прѣкица на-правописанїе то, дѣка се написѣватъ голѣми вѣкы.

1. Вх сѣкое начѣло. Н. п. Начѣло прелѣдрости ѣсть страхъ Господень. Вх начѣлк сотвори Бѣгъ нево ѣ зѣмаю.

2. Ѣ вх сѣкой стѣхъ, що запѣина по тѣчка. Тѣка що тѣ ѣ Бѣгъ даах сз неѣо се насаждабай. Отъ тѣка що го немаших радо се лишабай.

3. Вх собствени те ѣмена на челоѣкы те, градовѣ те, мѣста та, земай те, рѣкы те, горы те, ѣ дрѣги. Н. п. Пѣтръ великѣй, ѣлександръ Македонскѣй, ѣкатерѣна ѣлексѣевна, Клеопѣтра. Вѣнна, Петербѣргъ, Шѣска. Кѣсоко поле, Россѣа, Гермѣнѣа, ѣфрика, ѣмѣрика. Ѣорданъ, Дѣнавъ, Шѣрица, Ѣскръ, Ѣтрѣма. Балтѣйское мѣре.

4. ВЪ именá та що значатъ нѣкое достó-
нство. Н. п. Цáрь, Боевóда, Архїепїскопъ,
Князь, Принцпскъ.

5. ВЪ именá та що то значатъ нѣкол на-
ѣка. Граммáтїка, фїлософїа, Богослóбїа, Ге-
ографїа.

6. ВЪ прилагáтелни те именá, що то се
произвóдатъ óтъ собствени те, илї óтъ ó-
нїа що значатъ достóнство. Вїенскїй, Ба-
варїнскїй С.вонъ, Россїйское бóнство. Алєк-
сандровъ сáнъ, Архїепїскопскїй сáнъ. И вЪ
дрѹги нѣкои слóван, кой то се наѹчѹватъ óтъ
накыкнокенїе. За дрѹги те вѣкы.

„И-се напїсѹва сѣкаде óтъ крайнѹтъ на-рѣ-
чїи те предъ соглáсна вѣкы, а вЪ срѣдѹ, сѣко-
гашъ междѹ двѣ соглáсны, и на край, дѣка-
то не сѣ пїше ѡ. Н. п. иґрамъ, иґлá, бѣдїнъ,
творїти, вїхъ, жѣнски, мѣшки. Извáждатъ
се нѣкои рѣчи що се пїшатъ илї съ ї, за раз-
лїчїе рѣчи óтъ рѣчи. Н. п. мїръ и мїръ.
Вїно и вїнѹ. Илї чѹжестрáнны, їдолаъ, їр-
мóсъ, їндїктъ, їкосъ, вїсокóсъ, Нїаъ, лїтѹргї-
а, и дрѹги такїка. И сосъ ѱ, мїро, крѹстáлаъ,
ѹпостáсъ, и дрѹги. И вЪ предлóгатъ при-
преткáрасе вЪ ї, когá то стої предъ нѣкои са-
моглáсны вѣкы. Като н. п. прїемаю, прїи-
дїте, прїобрѣтóхъ, прїáхъ, и проч.

„ї-се написѹба сѣкога предз слѣдѹщи те самогаасны а, е, и, о, ѹ, ѿ, ѡ, ѣ ѡтз край, ѣ вк рѣчь тѧ дѣкато ѡ не сѣ пїше. Н. п. Іаковз, Географїа. Іерусалимз, знаменїе. Іисѹсз, тїн. Іорданз, сладкїо. Іѹда, змїѡ. Ї кз нѣкои чѹжестранны рѣчи като цю сѧ погорни те лїтѹргїа, ꙗкоз, ѣ дрѹги.

„ѡ-се пїше вк сїчки те кинїтелны падѣжи на мѹжескїа рѡдз на-втѡро то склонѣнїе. (Ѳсвѣнь ѡковы се ѡкончавѡлз нѣкой кинїтеленз падѣжъ сз г, к, х. Защѡто по тїѡ вѹккы нїкогашз не сѣ написѹба ѡ. Ї ѡко бы кинїтелни те происходїли ѡтз ѣменїтелны цю ѣматз ѡкончѡнїе на ѡ, като н. п. оѹчїтели, кнѡзи, падѣжи, пѡстыри, ѣ дрѹги такїба.) Тѡкожде ѣ вк сїчки те мнѡжественны падѣжи на жѣнскїа рѡдз на-пѣрво то склонѣнїе, кої то се ѡкончавѡтз со слѣдѹщи те вѹккы: на а вк ѣдинствен. число, в, б, д, з, л, м, н, п, р, с, т, ф, цы, ѡ. Ї вк сїчки те кинїтелны тѡкмо пѡки на жѣнскїа рѡдз, кої то се ѡкончавѡтз на слѣдѹщи те вѹккы ж, ч, ш, щ. Н. п. мрѣжи ѣменит. мрѣжы кинит. лѹчї ѣменит. лѹчїѡ кинит. дѹши ѣменит. дѹшы кинит. пїщи ѣменит. пїщи кинит.

„По ц, всегдѡ се пїше ѡ, н. п. человекѹцы, рѹцї, тецїте, ѣ проч.

вѣлѣе, вѣстрый (т. е. скорый, а не тобѣ що
вѣкамѣ вѣстрѣ) вѣти, вѣ, вѣдра, вѣкамѣ,
вѣнѣ (всегда) вѣма, вѣсокѣи, вѣю, вѣа (шѣа)
владѣка, грызѣ, дѣмѣ, дѣна, дѣхѣю, колы-
вѣа, корѣсть, корѣто, конѣто, крѣю, мѣсьи,
мѣ, мѣса, мѣто, маѣнѣ, мѣшѣ, мѣшѣа,
мѣю, монастырь, нѣнѣ, пѣльнѣ, пѣстырь,
пѣскаю, пѣти, прѣщѣ, пѣзырь, пѣтаю, пѣ-
хаю, рѣва, рыгаю, рѣжѣи, рѣкѣ, рѣсь, рѣю,
скрѣпаю, сакѣшѣ, стрѣи, стѣдѣ, стѣню, сѣт-
нѣи, сѣнѣ, сѣпаю, сѣлаю (т. е. посылаю),
сѣрѣ, сѣрьи, сѣтый, тѣ, тѣкка, тѣкаю,
тѣла, тѣсаща, чѣкѣ, чѣтыри, ѣзыкѣ, ѣзыкѣ,
и сѣчки те що происходѣтъ ѡтѣ нѣхѣ.

„Вѣ именѣта на-жѣнскѣа рѣдѣ, що сѣ
на ѣна, кѣто пѣстына, равѣна, мѣаостына,
ѣко предѣ слѣгѣ ѣна, не предѣде нѣкомѣ вѣк-
ва що то не прѣма ѣ, н. п. Книгѣна, Гре-
кѣна, Оервкѣна, Монахѣна, Блахѣна и дрѣ
ги такѣка.

„Вѣ нарѣчѣа та, ѣдиножды, двѣжды,
трѣжды, мнѣгажды, и проч. вѣ който прѣ-
сто то ѣвынокѣнѣе ѣзостава ѣ-то гокорѣ
такѣко, ѣднѣждѣ, двѣждѣ, мнѣгаждѣ, и проч.
(ѣаи ѣще пѣпросто, ѣднѣшѣ двѣшѣ, мнѣ-
гашѣ, и проч.)

„Аъ въ чужестранныя рѣчи се не пише,
н. п. Географіа, Астронómіа, Канцелларіа, и
проч. (*)

Примѣчаніята.

(1) родителный членъ (или падѣжь) въ мѣжескитѣ именѣ на а, токмо ко оудѣшебленныяте вещи ѣ употребителенъ, като н. п. на-лпбстола, на-челокѣка, на-лггела, на-лппа, на-лбола, на-лкона, тѣ алолсбл, тѣ андрлпв, тѣ агулл, тѣ палпл, тѣ болс, тѣ лплв. Аъ въ бездѣшныяте рлкенъ ѣ съ кинителныятъ (съ токѣ токмо разлчїе, цото родителную ила частїца та на) н. п. на-стблатъ, на-лб-

*) Назначїи свлече, зацѣ Рѣскитѣ и Сѣрбитѣ въ граждлнскитѣ кнїгї пишлтъ геогрлфл, астронбмл, тлко и въ днлм чужестранныя рѣчи цо трѣблва да се пишлтъ съ і, или съз в, съз и пишлтъ, като идолл, фїзика, кристалл, и проч. Аъ токмо на-ы-то сохрлнлватъ хѣбако пракопислнїе то. Мбжеме и мы да подрлжлеме нїхныятъ примѣрл.
„За склїте не мбже да се ѡпредѣллтъ глвлкнї прлвила, зацѣ не согласлватъ Болгаретѣ въ нїхл, но когѣ се илрїнлтъ всеконѣчно и ѡтл нлшитѣ Болгарскї спислнл (каккбто тл Рѣскитѣ и ѡтл Сѣрскитѣ) тоглва цѣ се подлбжлтъ безл погрѣшность подл прлвила.

латъ, на-вѣкатъ, на-градѣтъ, а нѣ на-стѣла, на-кѣла, на-вѣка, на-градѣ, и проч. когато ѡбаче тѣмъ бездѣшни се полагаатъ заедно съ прилагателни въ сабо то, тогѣка не си претворѣватъ членатъ а на атъ, като н. п. богѣтство то на-ѡлаинскѣа ѡзыкъ, величинѣ та на-земнѣа шаръ, ѡкрѣжността на нѣкѣа градъ, а нѣ на-ѡлаинскѣатъ ѡзыкъ, на-земнѣатъ шаръ, на-нѣкѣатъ градъ. Назначѣ ѡбаче и тогѣ, зашо нѣкон ѡтъ ѡнѣа ѡдѣшевлѣнни ѣменѣ, шо се ѡкончѣватъ на ѣ, и каѡнатсе по тоѣ примѣръ, родѣтелнѣатъ членъ а, променѣватъ го на ѡ, като н. п. на-кѡнѣа, на-царѣа на-ѡучѣтелѣа, на-мѣчѣтелѣа, и прочѣа. Тѣмъ мѡжеха и така да се пишѣтъ, на-кѡнѣа, на-царѣа, на-ѡучѣтелѣа, на-мѣчѣтелѣа, за да ѡстане членѡ а, всегѣа прѣкиленъ, но понѣже тогѣа написѣванѣе весмѣ ѡ грѡзно и неприлѣчно, а и ѡу ѡлавлѣнско то въ такѣа ѣменѣ родѣтелнѣо падѣжъ стоѣ со съ ѡ, като н. п. ѡтъ царѣ ѣменѣ. царѣ род. конѣ конѣа, ѡучѣтелѣ ѡучѣтелѣа, мѣчѣтелѣ мѣчѣтелѣа. За то и мѣ тако трѣвѣа да ги ѡставѣме и пишѣме.

(2) Ѳтъ сѣчки те ѡнѣа ѣменѣ шо се каѡнатъ по тоѣ примѣръ, почти нѣкое дрѣго се не нахѡжда да ѣма двѣ ѡкончѣнѣа въ ѡнѡже-ственнѡ то числѡ, като шо ѡ тогѣа, крайѡке и

БОТА ТА, КЛЕКЕТА ТА, КРАСОТА ТА, И ДРУГИ МНОГО. И ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ДЕСЕТА ТА, ЛЕДОКИТА ТА, КАМЕНИТА ТА, ИДОКИТА ТА, И ДРУГИ МНОГО, КОЙТО ТО ТО, И ТА ТА, ТЪКА СЕ НЕПРОИЗВОДАТЪ ОТЪ СКАОНЕНИЕТО, НО ЕДНОТО СИ Ъ БЪСТЪТЪКЕННО, А ДРУГОТО ЧАЕНЪ, КАККОТО И ВЪ ПЕРКОТО Ъ ПО ПОДРАЖАНИЕЮ НА-ОЛАКЕНСКОТО, ОСАДЪ ЕДИНСТВ. ОСАДАТА МНОЖ. И АКО ВЪ ПРИДАЛО И ЧАЕНЪ ТА, ШЕШЕ ДА СТАНЕ ТОГАВА ОСАДАТА ТА, ПО ТОДА ПРОЧЕЕ ПРИЛУКЪРЪ Ъ СТАНАЛО ПИЛЕТАТА, КЪЧЕТАТА, ТЕЛЕТАТА, И ПРОЧ. И АКО ВЪ ПРОИЗВОДИЛИ ДВЕТЕ ТА ТА ГОЛЕМО ЗЛОГЛАСИЕ ВЪ ТИДА ИМЕНА, КЪЧЕТАТА, ТЕЛЕТАТА, ПОЛЕТАТА, ТО ВЪ ПОДОВНИКЪ ПРОИЗВОДИЛИ И ВЪ СЛЪДУЮЩИТЕ, ЛОПАТАТА, КЛЕКЕТАТА, КАМЕНИТАТА, ИДОКИТАТА, И ВЪ ТИДА, ЗААТОТО, ВААТОТО ЖИТОТО, ДЕСЕТОТО, ИДОКИТОТО, КОЙТО ОТНИОДЪ НЕ МОЖЕМЕ ДА ОТВЪКЪНЕМЕ, ЗАЩО НЕ СА ОТЪ СКАОНЕНИЕТО. НО КАККО ВЪАДО ДА ВЪАДО, ВЪ ТОКА ЗЛОГЛАСИЕ (АКО ВЪ МОГАИ ДА ГО НАРЕЧЕМЕ ЗЛОГЛАСИЕ) НИКОИ НЕ Ъ БИНОКЕНЪ, ЗАЩОТО Ъ ТАКОБА СКОИСТЪКОТО НАДЪКАТЪ НИ. НО АКО ВЪ ВЪ БОГАРСКИАТЪ ИЗЪИКЪ ПРОИЗВОДИЛИ ГОЛЕМО ЗЛОГЛАСИЕ ДВЕ ТА ТА ИЛИ ТО ТО ЕДНО ПО ДРУГО, КОЛКО ВЪ ПОМНОГО ПРОИЗВОДИЛИ ВЪ ГРЕЧЕСКИАТЪ КАТО ВЪ СЛЪДУЮЩИТЕ РЪЧИ, *οραιότητα, σοφώτατα, μεγαλώτατα, τιμιώτατα, τὰ τάρματα, τὸ τό-*

ξου, τὸ τομᾶρι, ἢ дрѣги много таквѣа, коѣ-
то не терпѣ ни наймало злогласїе; непроиз-
бѣднсе прѣче нѣкое злогласїе ѡтѣ тѣа та та
ни то кѣ Грѣческїатѣ ни то кѣ Бѣгарскїатѣ,
защѣто не ѣ нокоприкнѣсено ни то кѣ ѣдѣнїатѣ
ни то кѣ дрѣгїатѣ но ѡтѣ сѣмо то начѣло на-
нѣзїкатѣ тѣко ѣ ѡстанѣло. ἢ наипѣче нѣкои
говѣратѣ, защѣ ѡтѣ двѣ подѣвни слѣгове щѣ
стоѡтѣ непосредственно ѣдїнѣ по дрѣги, про-
изводнсе ѡсѣвна сѣдѣсть кѣ сѣнѣшанїе то ἢ
произношенїе то, като щѣ сѣ сѣдѣщїи те Грѣ-
чески рѣчи, ἀλαλάζω, βάρβαρος, βόρβωρος,
κακὰ, κικέτι, λιλῆδι, μόμος, μίμησις,
μυμπέκι, παπαγάλος, πέπαικται, λέλεξ-
ται, κικένωται, ἢ проч. —

(5) Тока сокращенїе ѡтѣ ѣе, на ѣ, кѣ гла-
гѣлнн те ѣменѣ, като ѡтѣ ѣдѣнїе ѣдѣнѣ, ἢ-
грѣнїе ἢгрѣнѣ, стоѡнїе стоѡнѣ, ἢ проч. Защѣ
ѣ ѡѣпотрѣвїтелно былѣ ἢ кѣ дрѣвнн те Бѣл-
гарн, какѣто ἢ кѣ сегѣшно то врѣме кѣ Бол-
гарїа та, нѣма нѣкое сомнѣнїе кѣ тока. ἢ за
ѡѣврѣнїе да прнведѣме нѣколко прнмѣкрн ѡтѣ
Їѡнна Ѣксѣрха Бѣлгарскаго. На стрѣннца 19.
рѣдѣ 27. тѣко прншетѣ, сѣказанье яко естѣ
богѣ, ἢ проч. кмѣсто сказанїе. ἢ кѣ 28 рѣдѣ,
указанье яко едннѣ естѣ богѣ, ἢ проч. км.
ѡѣказанїе. ἢ на стрѣн. 26. рѣдѣ 25. вндѣнье,

слышанье. км. видѣніе, слышаніе. Оубо сказа-
 занье, и оуказанье и видѣнье, и слышанье,
 не ѣ ли исто то соуз сказанѣ, и оуказанѣ, и
 видѣнѣ, и слышанѣ; кой то по прѣсто произ-
 носиме, казубанѣ, видубанѣ слышанѣ, и проч.
 За да ѡтвѣгнемѣ ѡтз долго то и прѡтажен-
 но то произношеніе казубаніе, видубаніе, слы-
 шаніе, и проч. Тамо же и братья, км. бра-
 тѣа. И на стран. 107. 108. 111. 121. да
 придетъ царствье твое, км. царствіе. Вз
 искушенье, км. ко искѣшеніе. Тамо и бра-
 тья, пакн, км. братѣа. и на стран. 29. редз
 3. вз перкомз столпѣ. имѣнье свое. Тамо
 же на редз 6. абье, км. авіе. И на стран.
 42. редз 23. цѣжденьемъ, км. цѣждѣнѣмз
 илн цѣждѣніемз. И на стран. 44. редз 6.
 то же оубо божьемъ повелѣньемъ, км. бѡ-
 жіемз (бѡжінмз) пожелѣніемз. И на стран.
 46. редз 5. житье преходимъ. км. житіе.
 И на стран. 130. редз 5. имѣнье свое, км.
 имѣніе. (не ѣ ли тоѡа исто то шо гокѡримѣ
 по прѣсто, иманѣ, км. имѣніе) и пѡдолѣ редз
 30. и 31. видѣнье, слышанье, разумѣнье.
 и дрѣги много такѣа тамо. Тѣа сѣчки те
 не показѣватз ли ѣвно, зацѡ тоѡа ѡкончаніе
 на ѣе, и вз старѡ то време ѣ было сокрацѣа-
 но на ѣе (коѣ то ѣ исто то ѣ) какѡто и на

сегашно то; ђскешъ предложенни те бесмѣ до-
 стовѣрни примѣри, да приведеме ко оубѣре-
 ніе и ђтз сегашни те Бѡлгарски списатели ѡд-
 ного, кой то ѡ бесмѣ чѣсто оупотрѣвилъ то-
 ва сокращеніе. Въ Бѡлгарска та аріѡметіка,
 коѡ то ѡ издалъ Хрїсѡнѡз Пѡблѡкичъ (сѡщій
 изъ дѡпница македѡнска) оучитель Сіѡѡвскій,
 въ Бѣлиградъ ко 1833, на стран. 3. писѡва
 тако, ко изговаранѡ то, вѡ. ко изговараніе-
 то. И на стран. 5. това измѣняванѡ, вѡ.
 измѣнаканіе. И на стран. 7. изятіе или из-
 важданѡ, вѡ. изважданіе. И на стран. 13
 во умножаванѡ то, вѡ. ко оумножаваніе то.
 И дрѡги многочисленни въ предречѣнна та аріѡ-
 метіка. ђтз изложѣнни те прѡчее доказѡ-
 тельства, не мѡже нїкоѡ да противорѣчи, заѡѡ
 тоѡ сокращеніе въ глаголи те имена не ѡ
 прѡвѣлно и прїѡтно. Нѡ ѡвѡче въ сїчки те
 ѡѡ ѡкончѡватъ на іе, заѡѡ не мѡжеме прѡвѣл-
 но да сократиме знѡменіе на знѡменѡ, нитѡ
 цѡрствіе на цѡрствѡ, нитѡ житіе на житѡ,
 но стоѡніе на стоѡнѡ, сѡдѣніе на седѣнѡ, бе-
 смѣ доврѣ и прѡвѣлно сокращѡваме. Яко и да
 глѣдаме заѡѡ въ старѡ то врѣме и въ цѡрстеіе, и
 въ житіе, и въ ѡвїе са ги сокращѡвали.

(6) Въ прилагѡтелни те имена на-мѡжескіѡ
 рѡдъ, понѣже нѣкон произнѡсѡтъ членѡтъ на

о, като скатѣо, Българскѣо, а дрѣги на ѡ,
като скатѣа, Българскѣа (то ѣсть скатѣа,
Българскѣа) като що се доказа пространно на
страница 43. въ предислѣбіе то, за то ми се
мнѣ, защо ако вѣхмѣ ѡстакѣли въ нѣхъ и
о-то и а-то, и оупотребаваѣли вѣхмѣ чѣсти-
те Славѣнски сосъ чѣстятъ Славѣнски членъ,
като н. п. скатѣй, Българскѣй, а прѣсти те
тоѣмо що не сѣ оупотребитѣли въ Славѣн-
скѣатъ ѣзыкъ сосъ ѣдинъ ѡтъ прѣдречѣнны те
членове, като н. п. гѣмо илѣ гѣма, голѣмо
илѣ голѣма, пѣдово въ вѣдѣ.

(7) Многѣй, и въ трѣте рѣды, и въ двѣ
те числа ѣ нескланѣемо. Н. п. много дѣждѣ,
много вода, много кѣно. Много челоѣцы,
много женѣ, много дѣца, вѣкѣсто рѣшѣ, много
дѣждѣ, много вода, много вѣно, много чело-
ѣцы, много женѣ, много дрѣвеса. А кога
то се полага заѣдно сосъ дрѣги прилагѣтелны
имѣна илѣ нарѣчѣа, тогаѣ ѣ нарѣчѣе, коѣ то
знѣчи напрѣженѣе, н. п. много вѣсокъ, много
дѣвѣокъ, много дѣвѣахъ. И съ нарѣчѣа, много
вѣсоко, много дѣвѣоко, много стрѣвно,
много сердѣто, вѣ. вѣсокъ зѣло, гѣвѣокъ зѣ-
ло, зѣло страшенъ, и проч.

(8) Назначѣ защо сѣчки те прилагѣтелны
имѣна що се ѡкончѣватъ на гѣй, жѣй, кѣй, чѣй,

лїи, шїи, хїи всегда трѣвѣка да се писѣкатъ
 сосз ѿ, като н. п. благїи, вѣжїи, крѣткїи, ѡв-
 чїи, лѡшїи, нїцїи, глѡхїи, най сосз прѡстїте
 члѣнове, благїю, вѣжїю, крѣткїю, ѡвчїю, лѡшїю,
 нїцїю, глѡхїю, ѿ проч. ѿ дрѣги те сїчки те
 се пїшатъ сосз ѿ предъ члѣно, каквѣто ѿ
 Блакѣнскїи те, н. п. младїи, достѡиный, сѣк-
 пїи, старїи, свѣтїи, най младю, достѡи-
 ню, сѣпю, старю, ѿ проч. ѡскень непра-
 вїани те цю сѣ назначїха кз частъ втор. кз
 пракописанїе то на стран. 161. ѿ зрї тамо, ѿ
 на стран. 104.

(9) Тїа двѣ те частїцы, по ѿ най, кз сра-
 нїтели те ѿ прекосходїтели те ѿменѡ, трѣ-
 вѣка да прїиматъ оударѣнїа, сир. надъ пѡ
 да се тѣра карїа, ѡ надъ най ѡкїа, като н. п.
 пѡ кысѡкз, най кысѡка, защѡто се такѡ ѿ слѣ-
 шатъ кз произношенїе то.

(10) Рѣси те ѡтъ Гебргїекїчъ, Васїлїекїчъ,
 Іоанновїчъ, Феѡдоровїчъ, Пѡвлокїчъ, ѿ дрѣ-
 ги такїва, начертѡкатъ жѣнскїи те на кна, Ге-
 бргїекна, Васїлїекна, Іоанновна, Феѡдоровна,
 Пѡвлокна, тѡ ѣсть дшѣрь Пѡвлока, Гебргїека
 ѿ проч. ѿ нѣ женѡ, каквѣто ѿ Пѡвлокїчъ
 знѡчи сїнѡз Пѡвлокз. ѿ оу насъ кмѣсто нїхъ
 оупотребїтели са Гебргїека, Васїлїека, Пѡ-
 влока, ѿ проч.

(11) Прилагателни те имена цото се не произбодатъ отъ дрѹги сѹществителни, значатъ илѹ качество илѹ количество. Като н. п. чѣрный, бѣлый, желтый, мѹдрый, склтый, благій, нѣзкій, высокій, заый, крѹткій, великій, малій, многій, колѹкій, (коѣ то се гобори по прѣсто колѹкѹ, илѹ нескланѹемо колѹко) толѹкій, (толѹкѹ илѹ толѹко), и дрѹги такиѹа. А кой то се произбодатъ отъ сѹществителни те, илѹ отъ нарѣчѹа, значатъ илѹ вещество, илѹ стажаніе, илѹ вреѹа, илѹ мѣсто. н. п. отъ дреѹо дреѹанный (крѣстѹ) отъ каѹенъ каѹенный (мѹстѹ) отъ заѹто заѹтый (пѣрстѹ) отъ сребрѹо сребранный (сосѹдѹ) мѣдѹ мѣданный, ѹлоѹо ѹлоѹанный, глѹни глѹнанный, пѣрсть пѣрстный, тѣрніе тѣрнѹеный (кѣнеѹ) и дрѹги такиѹа. Тѹа ѹбѹче ѹсти те коѹато значатъ и стажаніе, нѣкон се ѹзмѣнѹватъ, а нѣкон ѹстанѹватъ соѹз тоѹа ѹстый глѹсѹ. Като н. п. коѹато гоборилѹе дреѹанный крѣстѹ, соѹз тоѹа прилагателно, дреѹанный, ѹзѹѹѹамѹе отъ какѹѹ ѣ вещество направѣнѹ крѣсто, ср. заѹѹ ѣ отъ дреѹо. А коѹато ѹскаѹе да ѹзѹѹѹѹе лиѹствѹе то на-дрѹѹо то, тоѹѹѹа не мѹѹѹе ѹѹѹе да рѹѹѹе дреѹанный лиѹстѹ, илѹ дреѹанное лиѹствѹе (дѹрѹѹеннѹ лиѹстѹ) но гоборилѹе, дреѹѣснннѹ лиѹстѹ, и

тогда и забла́ваме просто ли́ствіе то на-дѣрво то, а не зашò са напра́вени ли́ствіе то òтз дѣрво, коè то прилагáтелно се нари́ча приглаго́телно. Тако и зе́мленный и зе́мный, а ка́менный мѡстз говѡриме, и ка́менная тѣр-достъ неизмѣнно, òтз ко́й то пѣрво то и за-бла́ва ве́щество, а вѡро то стажа́нїе. Таки́ка са и òнїа що и забла́ватз тѡкмо стажа́нїе, ко́й то се произво́датз òтз ка́кое почти сѣществíтельно, н. п. òтз не́бо небесный, зе́мла зе́мный, (а зе́мленый значí ве́щество) возду́хъ возду́шный, со́лнце со́лнечный, лу́на лу́нный, о́блакъ о́блачный, костѡкъ костѡч-ный, за́падъ за́падный, гла́ва гла́вный, рѣ́ка рѣ́чный, но́га но́жный, оу́мъ оу́мный, тѣ́ло тѣ́лесный, о́ко о́чный, во́да во́дный, птí-ца птíчий, пѣ́съ пѣ́сий, жи́вѡтъ жи́вѡтный, жи́знь жи́зненный, пѣ́снь пѣ́сенный, пѣ́стына пѣ́стынный, цѣ́рковь цѣ́рковный, кни́га кни́ж-ный, и дрѹ́ги таки́ва многочísленни. Та́ко и òтз нарѣ́чїа та, òтз вче́ра вче́рашнїй, днѣ́сь днѣ́шнїй, оу́трь оу́треннїй (а òтз оу́-тро оу́треннїй) но́щѣсь но́щѣшнїй, гдѣ́ гдѣ́-шенз (или́ дѣ́кашенз) тѣ́ка тѣ́кашенз, та́мо та́мошнїй, го́ре го́рнїй, до́лъ до́льный, бли́зъ бли́жнїй, предъ́ преднїй, задъ́ заднїй, прѣ́жде прѣ́жнїй, и дрѹ́ги таки́ва.

Тако й на скій що се окончаватъ, скаті-
 тель скатітелскій, мѣченикъ мѣченическій,
 оучитель оучителскій, Европа Европскій, иль
 Европійскій, Асія Асійскій, Князь, Княжескій,
 Царь царскій, окчарь окчарскій, юноша юно-
 шескій, дѣтл дѣтскій, Москва Моско́вскій,
 Българскій, Гре́ческій, и дрѹги многочислени.

(12.) Мужескій рѣдъ се произноси много-
 кидно, н. п. двѣ двѣма, двамі́на, двої́ца.
 И прійма членатъ на-жѣнскіа рѣдъ.

(13.) Три, въ мужескіатъ рѣдъ се произ-
 носи многообразно, какбѣто и двѣ, н. п. три,
 трі́ма, трі́мина, трої́ца, тако и четы́рма,
 четы́римі́на, черкѣрица, а петъ, то́кмо петі́-
 на, шесті́на, седмі́на, ѡсмі́на, десеті́на. И
 десеті́на чело́вѣцы, оупотребі́телно ѣ за дрѹгъ
 рѣзѹмъ, а нѣ за десетъ чело́вѣцы, като що
 въкаме шесті́на и седмі́на чело́вѣцы, и проч.
 сички те тіа прійматъ членатъ на-жѣнскіа рѣдъ
 по подражанію на-сѹществі́тели те імена,
 като коебѣда та, кода́ та и проч.

(14.) Некои притѹратъ и єдно зе при ѡ,
 и гокѣратъ ѡзе, тако и ѡзе, а дрѹги и ѡще
 єдно ка-ѡзекѣ-ѡзекѣ, а дрѹги и ѡще єдно на-
 ѡзекѣна-ѡзекѣна, а дрѹги и ѡще єдно к, иль

ка-ѡзеканака, или ѡзеканака. И коистинно
достойно ѣ оудиленіа, како са се накачили
тококо притѣрки при едно ѡ, (или ѡзз)-зе-
ка-на-ка. Кои то нематъ нѣкое начало, нито
сложеніе съ нѣкои рѣчи къ Славенскіатъ и-
зыкъ. Но како да бы были такиа при-
тѣрки, къ склоненіе то сѣчки те се оставатъ
несклонѣемы и неизмѣнѣемы. Подобре бы
обаче было да не бы се ни споменали некогашъ,
а не и да се склонѣватъ такиа непотрѣбности.

(15.) Тѣа родителни падѣжи на-мѣне, на-
тѣбе, на-сѣбе, и множественно, на-насъ, на-
басъ, на-сѣбе, оупотребителни са токомо кога
то се сопрѣгатъ съ прилагателни те именѣ,
н. п. дѣла та на-мѣне окаяннаго обачѣватъ
ме. Оѣнъ вѣше на-тѣбе недостойнаго, помы-
шлякаше дѣла та на-сѣбе недостойнаго. Та-
ко и къ множественно то число. Но ако къ
такиа слѣчан не са оупотребителни, или ако
не са потрѣбни, къ дрѣги слѣчан не знамы да-
ли шатъ се оупотрѣви, или потрѣвѣа некаде.

(16.) Се, макаръ ѣ иместоимѣніе тѣка,
всегда може да се претворѣа къ страдате-
льны те глаголы, н. п. поиска да се обѣси да се
продадѣ, купѣто да обѣкнѣса, да продѣтса,
и то исто то се, што ѣ къ страдательны те

глаголы, а не особно се, защото доведи себе, и да се обеси, се е едно.

(17.) Мы, некои говоратъ ние, а некои нин, а некои мие, което е и поправо, но малко употребително, тако и въ, некои произносятъ вие, а некои бин, и требваше тога вие, правило да се пише соузъ и вие, но понеже совпада съ глаголазъ вие, (то есть като вче, като болкъ и проч.) за то треба да се различава едно то соузъ ѝ, сир. вие (вм. въ мѣстоим.) а вие вмѣ. вие глаголазъ, или понесъ оксита вие, мѣст. вие глаголазъ.

(18.) Тиа мѣстоимѣнія го, ѿ, ги, не можатъ никогашъ да стоатъ предъ глаголыте, каквото що ги употребаватъ Грѣццете, и наши некои. н. п. τὸν ἔσειλαν, неможе да се рече оу насъ правило, го пратиха, но пратиха го, τὴν ἔλαβα, приахъ ѿ, или земахъ ѿ, а не ѿ приахъ, ѿ земахъ, защото ѿ земахъ ще да рече, ἐγὼ ἔλαβα ὅσων земахъ. Тако и множ. τὸς ἐπιασαν фанаха ги, а не, ги фанаха, каквото що е употребѣназъ Висилии Ненокичъ на стран. 44. редъ 10. въ свѣщенната исторѣя. Го предадохъ на христѣането, вѣкето предадохъ го на христѣането. Кога то обаче предатъ некои частицы тога може да стои. Като що сѧ тиа, ако ги зе-

мелѣхъ, ако го видѣхъ, ако ѿ срѣтнемъ, и дрѹги такѣка.

(19) Оный, некои гоборатъ онай, дрѹги оней, дрѹги оне, дрѹги она (сокращенно отъ оныа сосъ прѣстѣятъ членъ) дрѹги онаа. Отъ родителныятъ падѣжь на-оный, происходи производно то мѣстоимѣнїе оногѣкый-оногѣкы, оногѣка та-оногѣка, оногѣко то-оногѣко. Какѣто и отъ родителныятъ падѣжь на-онъ, происходи негѣкый-негѣкы, негѣка та-негѣка, негѣко то-негѣко. Такожде и отъ той отъ родит. тогѣкый-тогѣкы, тогѣка та-тогѣка, тогѣко то-тогѣко. Такожде и отъ той отъ родит. тогѣкый-тогѣкы, тогѣка та-тогѣка, тогѣко то-тогѣко. Такожде и отъ множ. числѣ отъ родит. нѣхнѣй-нѣхнѣы, нѣхна та-нѣхна, нѣхно то-нѣхно, илѣ тѣхнѣй-тѣхнѣы и проч. сѣчки те тѣмъ производни склонѣбатея по примѣратъ на-четверто то склонѣнїе на-прилагателни те именѣ. и томѣзвѣкъ и оноимѣзвѣкъ, и дрѹги такѣкыа, не сѣ сѣкаде равнѣ оупотребителни, но по некои токъмѣ мѣста. Назначѣ и това зацѣ отъ мѣстоимѣнїѣа та той, она, това, тѣа, онѣ, она, они, тѣа, и дрѹги, по мѣста ги оупотребабятъ тако, тойзи илѣ тѣзи, илѣ тѣсъ, онизи, тѣи, онѣи, тѣзи, онази, тѣзи, (илѣ тѣзи)

чаніе като совершено, а поєлкѣ Българско то като недостатчно, ѣсмь — самъ, ѣси-си, ѣсть-ѣ ѣсмь-смя, ѣстѣ-стѣ, сѣть-са. Самъ ѡтѣ ѣсмь не прїйма оудареніе да различествѣва ѡтѣ самъ (*μόνος*). Кромуѣ когато стои съ не зѣдно, като н. п. несамъ.

(21) Вмѣсто това ѣ въ прѡстыятѣ ѡзыкъ се оупотреваѣба злоупотревиѣтелно и, има, като що гокѡрнме. Имали ѡгнь; има ли кода; имали ѡще; кмѣсто слав. ѣсть ли ѡгнь; вода; ѣще; и Грѣцы те тако гокѡратѣ (*είναι φωτιά; είναι νερόν; είναι ἀκόμι;*) тако и въ прешѣдшее время. *ἦτον ποτὲ βασιλεύς τις*, коѣто мѣ по прѡсто гокѡрнме, имало некогашъ ѣдѣнъ царь, вл. вѣше некогашъ царь некой. Каквѡто що се види и ѡтѣ сѣдѣющій при мѣрѣ въ К. Анастасово то Цвѣтооврѣніе въ часть 1. истор. 43. листъ 180. „Въ ѡгсѣтї-„дѣйска та страна имало нѣкой си мѣжъ на-„зываетъ мѣжъ „вмѣсто. Бѣше нѣкой мѣжъ, и проч. И во 2-та часть. истор. 36. листъ 110. „Имало въ Виланїѣ ѣдинъ боленъ человекъ.“

(22) Това, са, прѣвнано трѣвѣваше да се пише сѣ, защото прѡнехѡди ѡтѣ Славѣнско то сѣть-сѣ-сѣ, коѣто оуѣ, прѣтворѣва прѡсто то ѡвѣкновѣніе на ѣ, като що се доказѡ прѡстранно въ предислѡбіе то на стран. 37. Но

понѣже тò не прѣйма нѣкаде òксія, (кромѣ ко-
гáто стои съсз не зàедно, като н. п. не сà тѣ-
ка, и проч.) Пáки се произнòси и чѣе като ѡ,
àко и да се пише съсз л, Оѣрви те влѣето са,
оу̀потрева̀ватъ сѣ̀ по̀прако, òни сѣ̀, говòратъ,
влѣето òни са, и доврò вѣше, àко вѣхме го
и мѡ понè писáли тáко, àко и да го не про-
изнòсиме.

(23) Назначи и то̀вà, защо глагòло ѣсмь,
òскѣнь насто̀щее врѣмà, нѣма дрѣ̀ги врѣме-
нà скòй, но зàйма ги òтъ глагòлъ вькàю
(вькàмъ) кòй то се начертàва прàвилно къ сич-
ки те скòй врѣменà. Вькàмъ, вькàхъ, вькàхъ,
вькàмъ-самъ, вькà самъ, вѣхъ, илѣ вьхъ, ще
да вь̀демъ, и проч.

(24) То̀вà ще, по разлѣични мѣ̀ста̀ разлѣич-
но се произнòси, нѣкои говòратъ влѣето ще,
ке. à дрѣ̀ги кю, à дрѣ̀ги че, à дрѣ̀ги ша, à
дрѣ̀ги ша, à дрѣ̀ги са, à дрѣ̀ги ше. Н. п.
ще да ѣ̀демъ, ке да ѣ̀демъ, кю да ѣ̀демъ,
че да ѣ̀демъ, ша да ѣ̀да, ша да ѣ̀да, са да
ѣ̀да, ше да ѣ̀да, и тѣ̀м̀ сокращенѣ̀м̀ вѣ̀днсе
сички те да си ѣ̀матъ началò то òтъ скòй те
истòчницы, и ке и кю вѣ̀днсе да са по по-
дражàнѣ̀ю Оѣрво̀въ, защòто òни говòратъ влѣ-
ето хо̀цѣ̀ хо̀хѣ̀ (то ѣ̀сть хо̀кю) вл. не хо-

щѸ нѣѸ (нѣкю) тако ѱ ко второ то ѱ трѣто
 то лицѣ хощешн (хощешъ хощешъ) хощетъ
 (хоще хоще. Отъ послѣднихъ те прочее слово
 хощю, хощешъ, хоще, произходатъ кю ѱ ке. ѿ
 че, вѣднсе да ѣ по подражанію Россіановъ, зашѣ-
 то на ѡнѣ вѣкъто хощѸ, хочѸ говоратъ, тако
 ѱ, хощешъ, хощетъ, ѱ ѡтъ трѣто то лицѣ хощешъ
 хоще-че. Тако ѡнѣ говоратъ ѱ вѣкъ. нощь нощь,
 ѱ вѣ. вѣдѸши Серв. вѣдѸчи, ѱ проч. ѿ коакото
 за ще, ше, ша, ша, са, тѣмъ са сѣчки те ѡтъ
 хощѸ Олак. ѱ понѣже ще-то ѣ наѱ важно
 до Олакѣнско то трѣто то лицѣ, хощетъ-щетъ-
 ще, какѣ то ѱ Греческо то се ѱпотребаѣка
 трѣто то лицѣ *θέλει εἶμαι, θέλει εἶσαι, θέ-
 λει εἶναι*, ѱлѣ токъмо де, за токъ се предпо-
 чѣта то въ тѣмъ Грамматика. Боленъ ѣ ѡ-
 вѣче сѣкоѱ да ѱпотребаѣка коѣто ѡвѣча,
 токъмо да се ѱтврждаѣка на нѣкои прѣкнаѱ ѱ
 ѡснованіѱ.

(25) ще самъ, ѱ ще вѣдемъ, мѡжатъ
 да се ѱпотребаѣватъ ѱ съ прѣтѣрѣнѣ ѡднѡ
 да, безъ да ѱмъ се повѣди знаменованіе то.
 Като н. п. що то значатъ тѣмъ, ще самъ ѱ
 ще вѣдемъ, токъ ѱсто то значатъ, ѱ ще да
 самъ, ще да вѣдемъ, като Греч. *θα γέ-
 νω, ѱ, θα νὰ γένω*. тако ѱ въ сослагателно
 то наклонѣнїе,

(26) Ще вѣдемъ, и вѣдемъ, може прѣкиано да се употреваѣба, и ще да вѣдемъ ѡтѣ Слабѣнско то вѣдѣ.

(27) Назначи защо причѣстїе кѣ Болгарскїатѣ ѡзвѣки не сѣществѣва, и за чѣдо ѣ! какѣ да са го иѣзвѣили всеконѣчно Болгаре те. Шѣже вѣти и ѡтѣ сѣмо то начѣло да не са го прѣили и употревили. Но нїе сѣшаме защо по мѣста се понѣждѣватѣ да го произносѣтѣ, но помного по Тѣрско иѣражѣнїе, за шѣто гѣбѣратѣ тѣко, хѣдѣнки илї хѣдѣнкѣнѣ, сѣдѣнки илї сѣдѣнкѣнѣ, спѣвѣнки илї спѣвѣнкѣнѣ, но ѡко вѣоро то ѣ и Тѣрско, пѣрко то ѡвѣче на ки, ѣсть по подражѣнїю Сѣрвѣкѣ, кой то непрѣмѣнно тѣко начертѣватѣ сѣой те ѡвѣши причѣстїѣ, сѣ тоѣ тѣко разѣнѣше шѣ иѣостѣватѣ и, илї вѣмѣсто и, ю употреваѣватѣ кѣ глагѣлите на-пѣрко то сопрѣж. н. п. хѣдѣи, спѣвѣюи, и проч. ѡ кѣ сѣществѣитѣлнѣятѣ глагѣлѣ шѣ се положи вѣдѣки илї вѣдѣчи, (кой то, Россїйски те грамѣмѣтїкосписѣтели дѣкѣпричѣстїѣ наричѣтѣ, дѣвѣгаючи, грѣючи, стрѣючи, мѣючи, и проч.) кой то ѡвѣча мѣже да го ѡупотреваѣба, ѡко и да не ѣ употревитѣлно кѣ простолюдно то произношѣнїе. Зрї и настрѣн. 64. вѣ предѣсѣбѣе то, вѣ знач. (а)

(28) Изкаждат се някои глаголи отъ то-
 ба прѣкило, кой то се вѣдатъ като непрѣкиани,
 като н. п. зна́мъ, ѿмъ, но ѡни са бесма́ ма-
 ло, и неправилността ѿмъ ѣ то́кмо въ пер-
 ко то лицѣ насто́щаго вре́мена, а дрѹги те
 двѣ лица кѹро то и трѣто то прѣкиано се на-
 черта́ватъ по предпо́казанни те сопряже́нїа, н.
 п. ѿмъ, ѿде́ши, ѿде́. Зна́мъ, зна́еши, зна́е.
 Но кога́то ѿска́ некой да ѡтвѣ́гне отъ стро-
 потности́та ѿмъ, мо́же да ги начерта́ка и
 ни́хъ со всѣ́мъ прѣкиано, и тога́ мо́же да вѣ-
 ди ѿбно за́що не́ма ни ѡди́нъ глаго́лъ да ѡ-
 ста́не непрѣкианъ, н. п. ѿмъ, гого́ри се и ѿ-
 де́мъ, ѿде́ши, ѿде́. Та́ко и зна́мъ, зна́емъ,
 зна́еши, зна́е. И вѣ́ватъ то́гика со всѣ́мъ
 прѣкиани. Дрѹги не́кои глаго́ли ле́сно мо́жатъ
 да се промѣ́на́ватъ отъ ѡдно сопряже́нїе въ
 дрѹго, но и тога́ка па́къ ѡста́ватъ прѣкиани.
 Като н. п. глаго́лъ спи́мъ, спи́ши, спи́, гого́-
 ри се и спи́емъ, спи́еши, спи́е, и тога́ка се ѡт-
 но́си отъ трѣто то на кѹро то сопряже́нїе И-
 ли спа́вамъ, спа́вашъ, спа́ва, и тога́ка се ѡт-
 но́си отъ кѹро то на перко то, и та́ко гла-
 го́лъ спи́мъ по сво́емъ непосто́нствѹ прехо́ди
 си́чки те сопряже́нїа и не́ма ни ѡдно своѣ (за-
 що́ па по дрѹги мѣста́ ще го чѹеши спа́).
 Но тога́ ми се чѣни да не ѣ непосто́нство

на-глаголатъ спѣмъ, но пълного непостоянство Българско, защото единъ глаголъ тѣлокока тѣраин го произносаатъ. Такива са и саб-дѣющии те пишемъ и писѣбамъ, хорѣтимъ и хорѣбамъ, и дрѣги такива.

Главно то несогласіе между Българе те со-стой къ чаенорете и къ глаголите (както то се доказа пространно и къ предисловіе то на стран. 37. и 15.) За то споретъ помѣст-ни те произношенія на-глаголи те трѣбваше да се подобжатъ и още две или три сопряженія на а, ѡ, и е, защото оиѣ глаголи що се окончаваатъ по мѣста на емъ и на имъ, като пишемъ пиша, ходѡ ходѣ, тако и шѣмъ шѣѡ, четѣмъ четѣѡ, лѣемъ лѣѡ, вѣемъ вѣѡ, любимъ любѡ, носимъ носѡ носѣ, бѣдимъ бѣѡ бѣѣ, говоримъ говорѡ, прѣсимъ прѣѡ прѣѣ, спѣмъ спѣѡ спѣѣ, и дрѣги такива. Но азъ вѣкъ рѣкахъ, защото каквѡ въ вѣѡ потреба да имаме тѣлокова стрѡпотѣтка (неправилности) къ Грамматика та си, когато можемъ да имаме сѣчки те глаголы правилны, и да ги начертѡ-ваме вѣсмѡ лѣсно, защото и послѡвица та го-вори „τὸ δι' ὀλίγου γινόμενον, μάτην διὰ πολλῶ γίνεται“ то ѣсть, коѡ то работа мо-же да се соверши съ малъ трѣдъ, вѣѣ се вѣр-

ши съ многоз. И когато за ради една то̀к-
мо леснота неѡсоломѣхасе некои си да оунич-
тожатъ сѣчко то Олабѣнско правописаніе, и
начна̀ха да пишатъ само съз і, а дрѹги дер-
зна̀ха да изоста̀ватъ и членокете, и ѡни ѡ-
баче съ ѡснователно само, защото и тѣи (сир.
членокете) не произбодатъ мала неправилностъ
въ имената, защото са ѡсемь тѹраин, как-
кѡто що се доказа̀ пространно на страница 43.
въ предисло. и каккѡто секой може да види
ѣкно та̀ правда. Що въ выло, ако въ и
мы начерталаи три иай четѹри то̀кмо тѹр-
аин глаголыте, и извакѣли въ се благокре-
менно ѡтѹ то̀кока стрѡпотетка, що ни се пред-
стака̀ватъ ѡтѹ разайчны страни; секой не-
ка разсѹждава, и нека посатѹва право то и
лесното. Защото (каккѡто що говорѣи Хрѣ-
стаки Паваковичъ оучитеак Ойрѡкѣий сѹщѣи
изъ Дѹшинаца Македѡнска въ предислѡвѣ-то
на-не издаденѣатъ си ѡще изѣичникъ, доде-
мѣ да сѣ взрѣши работа і да сѣ пишем се-
коя речь е' прелесничко то іота, за коя ми
са вѣда и, ы, у, ѡ, з, и прѡчла) до де мо-
жеме да си вѣршилиме работа съ три тѣ то̀к-
мо сопражѣнѣа, за коя ни са вѣда шѣсть;
но ще да речѣ некой че са дрѹгитѣ начертанѣа
пѡпраки и пѡпрѣискренни до Олабѣнскитѣ,

но и то не е яко основателно и извѣстно, нека разсуждака секой.

(29) Бдѣгамъ е станало попредложенію вѣкъ отъ Славѣнско то дѣиже или дѣигаю, защото въ дѣигаю, ако премѣстившъ к-то на мѣсто то на-д-то, а д-то на мѣсто то на-в-то ще да стане прѣсто то бдѣгаю-бдѣгамъ, каквѣ то що е станало и отъ кропѣка копрѣка и дрѣги такива.

(30) Въ прѣшедшее, и дакипрѣшедшее, и непредѣланое трѣтѣе и четвѣртѣе, средній рѣдъ дѣмало самъ, дѣмало вѣхъ, предѣмало самъ, и предѣмало вѣхъ, не е оупотребително въ прѣстыятъ ѣзыкъ, защото никогашъ не ще да рече дете дѣмало самъ, нито кой то го пѣта, дѣмало ли си; но дѣмалъ ли си; дѣмалъ самъ. Когато двѣче живѣтти, или кѣши бездѣшны на-среднійа рѣдъ прѣиматъ анцѣ (*προσωποποιῦνται*) тогѣка се оупотреблѣватъ прѣвнано, защото каквѣто що гѣбѣри лѣко ѣзѣлъ самъ, и мѣчка та ѣзѣла самъ, такѣ гѣбѣри и магарѣ-то носѣло самъ, и дѣркѣто стоѣло самъ толко крѣме въ гѣбра зелѣна неотсѣчено. И морѣ то, мнозинѣ самъ потѣило. И землѣ та, сѣчки те земнорѣдны отъ ѣдѣма самъ погжѣнала. И земѣ примѣръ отъ

ѡбща старата пѣснь „провыкналь се зелѣнъ
здрѣвчецъ ѿзъ гѡра зелѣна“ ѿ проч.

(31) Токѡ перко то непредѣкано дѡмѡхъ,
вдигѡхъ наричасе протѡженно ѿнѡ оучащѡте-
но, защѡто ѿ многократно дѡманѣ, ѿ зами-
нало време значн. Като н. п. що говориме,
дѡмѡхъ мѡ толко пѣти, вдигѡхъ го двѡ
трѣ пѣти, ѡтѡ кой то се показѡва защѡ зна-
чи многожды. ѿ второе то непредѣкано нари-
часе ѣднократно, защѡто ѣднѡшъ толко, ѡ
нѣ помного пѣти, значн. Като н. п. що го-
вориме, ѿлезнахъ си ѡтѡ должностѡта про-
дѡмѡхъ мѡ, ѿ, ѣднѡшъ го вдигнахъ, двѡ
пѣти не можемъ. ѡтѡ кой то се показѡва
ѣкно, защѡ толко ѣдиножды, (ѡ нѣ помно-
го пѣти) значн, но нетрѣбѡва да го нарича-
ме совершено (каккѡто що го нарича кѡръ
ѿнастѡсѡ Стоѡнокичъ въ скѡбата си ѡщѣ не-
издѡдена граммѡтика, коѡто ѣ земѡхъ ѡтѡ
Славѣнска та сокращѣнна ѡтѡмологѡ). Защѡ-
то ѿ перко то непредѣкано ѣ совершено. ѡн-
рѣчь, дѡмѡхъ, значн защѡ се ѣ совершило
дѡманѣто, но толко що много пѣти се ѣ
дѡмѡло. ѿ продѡмѡхъ, значн ѣднѡшъ. Та-
ко ѿ продѡмѡхъ самъ, ѿ продѡмѡхъ вѣхъ со-
вершено са.

(32.) **Отъ** ктѣро то непредѣано, **отъ** сички те почти глаголи, и изаазатъ дрѣги нѣки глаголи илѣ сложенѣи съ предлогъ, илѣ прѣсти, кой то са кз равно оупотреваенѣе съ дрѣги те, и представаабатъ еднѣ велико богатство кз прѣстятъ ѣзыкъ, зашто со согѣвы глаголы бесмѣ жѣко и лесно мѣжатъ да се изражаабатъ наши те мѣсли, като н. п. **отъ** дѣмамъ продѣмѣхъ продѣмѣвамъ, **отъ** бѣггамъ - бѣгнахъ бѣгниѣвамъ, **отъ** саагамъ сложѣхъ сабѣѣвамъ, **отъ** трѣшилъ - строшѣхъ стрѣшѣвамъ, **отъ** чѣпилъ - сѣпѣхъ сѣпѣвамъ, и прочаѣ. Илѣ поѣovre да речѣме знаменоканѣе то на-сложенѣни те глаголи ко ктѣро то непредѣано се ѡпредѣлаабатъ споретъ предлогъ те, зашто тѣмъ глаголаъ трѣшилъ строшѣхъ (бл. съ-строшѣхъ) ако мѣ се тѣри дрѣги предлогъ (предъ глаголаатъ трошѣхъ) н. п. пре, ще да произведе нѣкъ глаголаъ прѣтрѣшѣвамъ, тѣко и прѣтрѣшѣвамъ, растрѣшѣвамъ, ѡтрѣшѣвамъ, потрѣшѣвамъ, и проч. коѣ то скѣпство ѣ прѣлаъ **отъ** мѣнка та си Блакѣнскѣатъ непремѣнно. Тѣка богатство почти нѣма го Грѣческѣо ѣзыкъ, зашто, *τζακίζω* глаголаъ, оуп насъ мѣже да се речѣ съ двѣ глаголаъ трѣшилъ и стрѣшѣвамъ, тѣко и *σηκώνω* бѣггамъ и бѣгниѣвамъ, и *ἀφῆνω* саагамъ и сабѣѣвамъ. **и**, *ἐτζακισα*

гекóри и за строши́хъ, и за претроши́хъ, и за растроши́хъ, и за протроши́хъ, и за потроши́хъ, и проч.

Ои́чки те глаго́ли не начертáватъ вто́ро то непредѣ́ано съ предао́гъ про, като о́тъ дѣ-мамъ продѣ́ма́хъ, но съ различни предао́зы (кой то са приа́ични на се́кой глаго́лъ, и за кой то не мо́жатъ да се и́зложатъ о́бщи пра́кнаа) като н. п. о́тъ дрѣ́мемъ-задрѣ́ма́хъ, о́тъ спа́камъ-заспа́хъ, о́тъ глѣ́дамъ-поглѣ́на́хъ о́тъ са́шамъ-поса́ша́хъ, о́тъ лю́бимъ-возлю́бихъ, пра́кимъ-напра́кихъ, ба́димъ-и́зба́дихъ (и дрѣ́го знамен. на́кадихъ) па́шимъ-оу́паши́хъ, чѣ́пимъ-счѣ́пихъ, гла́денъ самъ-оу́гладне́хъ, дѣ́ремъ-о́дра́хъ, пѣ́ремъ о́пра́хъ, мѣ́емъ-оу́мѣ́ихъ, не́гли и съ дрѣ́ги не́кои предао́зы нара́щаватъ. и́ дрѣ́ги глаго́ли па́ки о́тноо́дъ не прѣ́иматъ предао́гъ, но по бо́лшей ча́сти самово́итно пра́катъ ско́ето непре-дѣ́ано, като що се вѣ́ди ко вто́рымъ при-лу́ркъ на-вди́гамъ-вди́гна́хъ, са́гамъ-сло-жн́хъ, та́ко и дрѣ́ги мно́го, като кѣ́пѣкамъ-кѣ́пихъ, сонѣ́камъ-сонѣ́ка́хъ, па́дамъ-па́дна́хъ, ста́вамъ-ста́на́хъ, вѣ́нча́камъ-вѣ́нча́хъ, крѣ́ща́камъ-крѣ́стн́хъ, ска́чамъ-скочн́хъ, хри́памъ хри́пна́хъ, те́гамъ-тре́гна́хъ, и дрѣ́ги та́ки-ва мно́го везъ предао́зи. и́ дрѣ́ги па́ки со-

хранѣватъ ѣстватъ предлогъ што то го ѣма
 глаголо въ настоѣщее время, като н. п. от-
 вѣраемъ-отворѣмъ, затвѣраемъ-затворѣмъ, про-
 даваемъ-продадохъ, стѣбваемъ-стѣорѣмъ, оста-
 вляемъ-оставимъ, отвѣкаемъ-отвѣчимъ, и проч.
 ѣ други пакѣ неиматъ отнѣодъ вѣторо непре-
 дѣлано, но перко то ѣ и вѣторо и перко, като,
 отъ стоимъ-стоѣмъ, бѣдимъ-бѣдимъ, мѣ-
 слимъ-мыслимъ, носимъ-носимъ, сѣчемъ-сѣ-
 чѣмъ, ѣмамъ-ѣмаемъ, слакосѣбимъ-слакосѣ-
 чимъ, праздносѣвимъ-праздносѣвимъ, и дрѣ-
 ги такиѣка.

„Назначѣи во ѣвще, защѣ сѣкой глаголъ
 кой то започѣна отъ кой да ѣ предлогъ, ни-
 когашъ неможѣ да го ѣзостаѣи въ дрѣги те
 времена, ѣли да прѣимѣ дрѣги некой вѣмѣсто
 него, но всегда ѣстватъ наѣюдѣка. Отъ
 предидѣщи те прочѣе прилѣри, ѣсно се покѣ-
 зѣка, защѣ разѣични те знаменовѣнѣ на-гла-
 голѣ те покѣзѣватъ се съ разѣичны те предлогъ
 въ непредѣланѣе вѣторѣе, и отъ тамѣо происхѣ-
 датъ и разѣични те сложѣнни глаголи. Като
 н. п. глаголъ простѣй сѣчемъ, не можѣ да се
 сложѣи лѣсно съ предлогъ те какѣото щѣ стоѣ
 въ настоѣщее время, сир. отсѣчемъ; ѣзсѣ-
 чѣмъ сосѣчемъ, насѣчемъ, остѣчемъ, отвѣчемъ,
 посѣчемъ, подсѣчемъ, присѣчемъ, досѣчемъ,

засѣчѣмъ, разсѣчѣмъ, пресѣчѣмъ, просѣчѣмъ, каккото се слагатъ Грѣчески те ѡтъ *κόπτω*, *ἐνκόπτω*, *ἐκκόπτω*, *συγκόπτω*, *προσκόπτω*, *προεκκόπτω*, *κατακόπτω*, *διακόπτω*, *ἀντικόπτω*, *περικόπτω*. Но ѡтъ настоѣщее сѣчѣмъ, непредѣланое сѣкѡхъ, начертѣвасе прѣкилно со сѣчки те предречѣнны предаѡзы, като н. п. ѡтсѣкѡхъ дрѣво, ѡзсѣкѡхъ сѣчка та гора, сосѣкѡхъ сѣчки те дрѣва, ѡвсѣкѡхъ го на ѡколо, посѣкѡхъ злѡдѣла та, подсѣкѡхъ перѡто (сир. подрѣзѣхъ го) присѣкѡхъ ѡще дрѣвца, досѣкѡхъ дрѣва та, засѣкѡхъ пѣтатъ, разсѣкѡхъ го на двѣ, пресѣкѡхъ го до полови на та, просѣкѡхъ на средъ дѣпка, ѡтъ кой то се начертѣватъ въ настоѣщее брѣмя слѣдѡщи те глаголи, ѡтсѣчѣмъ, ѡзсѣчѣмъ, сосѣчѣмъ, насѣчѣмъ, ѡсѣчѣмъ, ѡвсѣчѣмъ, посѣчѣмъ, подсѣчѣмъ, присѣчѣмъ, досѣчѣмъ, засѣчѣмъ, разсѣчѣмъ, пресѣчѣмъ, просѣчѣмъ, тако ѡ ѡтъ пѣмъ испѣхъ, испѣкамъ, пропѣкамъ, напѣкамъ, ѡ проч. ѡ ѡтъ хѡдимъ-хѡдѣхъ, доидѡхъ, дохѡждамъ, похѡждамъ, ѡтхѡждамъ, прохѡждамъ, прехѡждамъ, (кой то мѡже да се рѣчатъ ѡ, дохѡдимъ, ѡтхѡдимъ), ѡ проч. ѡтъ тѣка ѡ прочее ѡкно, зацѡ не мѡжатъ да се ѡпредѣлатъ главни прѣвила за вѡторо то непредѣлао брѣмя каккѡ се начертѣва, за-

щото едни глаголи съ едниъ предлогъ, а дрѹги съ дрѹгъ, а дрѹги безъ предлогъ го начертáватъ, а дрѹги пакѣ никакко го не-матъ, каккóто що се доказа пространно. Но на тѣа многоиспирѣнни непредѣлани времена, мóже да ни бѹде оучителъ покече нѹжда та ѣ потреба та, нежели Грамматика та, сир. е-динъ простъ глаголъ споретъ потреба та та-кóвъ ѣ предлогъ прѣима, ѣли каккóто знаме-нованіе ѣскаме да предстáкне съ глаголатъ такóвъ ѣ предлогъ зѣмаме. Токá що се до-каза тѣка за глаголы те, не ѣ токмо на про-стятъ ѣзыкъ скóнственно, но тáко тóчно го вѣдиме ѣ въ Славѣнскѣятъ, когóто ѣ под-ражааъ ѣ простыю, ѣ вóистиннѹ, ако да не-въ го грозѣли многоразлични те членове, ѣ сокскы не сѣществѹющи те родѣтели наде-жи, щѣше да вѣде такóкъ, каккóто го пох-валаа Юрѣи Венелинъ, въ книга назывáемаа „Дрѣкнѣ ѣ нѣнѣшнѣ Болгаре“ ѣзданнаа въ 1829 годѣ, въ Мóсква. Кóй то гокóри (на страница 16. томъ пѣркыи) тáко. „Букварь „съ различни поученія, собрани одъ Пе-тра Беровича, за Болгарски-тѣ училища. „Напечатася съ помощь-та, Г. Антоньо-ва Иоанновича. Въ годѣ 1824. Я неви-„далъ (гокóри тѣи списателъ) ни одной Рус-

„ской азбуки, которую бы можно срав-
 „нить съ достоинствомъ сей книжки ве-
 „сма поучительной; изложеніе статей ея
 „ясно, слогъ пріятный, показывающій
 что Болгарскій языкъ гибокъ для вся-
 кихъ оборотовъ.“ Воистиннѣ шѣше да въ-
 де такѣвъ какѣвъ то го предстакаѣва до-
 стѣинѣ похвалѣ, ако да немаше предречѣнны
 те недостатѣки, (коѣ то предречѣнный списа-
 тель, като ѣноазыченѣ, не ѣ поистинѣ ѣщѣ-
 тѣназ сѣ такака чѣкствѣителностъ сѣ какѣото
 ги ѣщѣцака ѣдинѣ приискреннѣи Болгаринѣ,
 коѣ то ѣвѣче не ѣ зараженѣ ѣтѣ страстѣ са-
 молюбѣа ѣ ѣзыкомлюбѣа, ѣ коѣ то ѣма вѣдо-
 мостъ ѣ вѣ чѣжда ѣзыци). Но ѣни мѣ са
 голѣмо препѣтствѣе за да постѣгне вѣрхѣтѣ
 на-совершенствѣ то, ѣ да воспрѣѣме достѣинѣ
 те похвалѣ. Защо то кога начне нѣкоѣ да прекѣ-
 ди на прѣсто саѣдѣющѣте, примѣры. „Прѣжде
 шестѣ днѣѣ пасѣхи“ ѣ „везѣ помѣщи дрѣгѣхѣ“
 ѣ Гречес. „*Ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆ ὄρανῆ ὅπως ἀ-
 νατέλλει ὁ ἥλιος, ὀνομάζεται ἀνατολή. Ἡ
 γῆ ἔχει σχῆμα σφαίρας. „Οἱ κάτοικοι
 τῆς γῆς. Ἡ ὄρασις μας εἰς τὸ μέσον
 πεδιάδος, περιορίζεται πανταχόθεν ἀπὸ
 περιφέρειαν, ἣτις ὀνομάζεται ὀρίζων.“*
 „Ο ἄνθρωπος ἠθέλησε νὰ ἐρευνήσῃ τὴ ἡ-

нїе, а глаголаз дѣла, бдигла, ѡ продаѣла, бдиг-
 на, ѡстаѣатъ неизмѣнни ѡ бз ѡдинствѣ. ѡ
 бз множ. число. ѡ бѣднсе заѡ тѣа дѣ
 вѣдѣши времена да сѣ начертѣани по подражѣ-
 нию Грѣческоу. *Θέλω ὀμιλεῖ, θέλεις ὀμι-
 λεῖ, θέλει ὀμιλεῖ, θέλομεν ὀμιλεῖ, θέλετε
 ὀμιλεῖ, θέλῃν ὀμιλεῖ.* Тѣко ѡ *θέλω ὀμι-
 λήσῃ, θέλεις ὀμιλήσῃ, θέλει ὀμιλήσῃ, θέ-
 λομεν ὀμιλήσῃ, θέλετε ὀμιλήσῃ, θέλῃν ὀ-
 μιλήσῃ.* Бз коѡ то гладеме заѡ тѣко по-
 мѡгѣтеаныю глаголаз *θέλω* - се ѡзмѣнака, ка-
 то нѣше то *ѡμιλεῖ*, ѡ *ὀμιλήσῃ* ѡ-
 стаѣатъ неизмѣнни. ѡнѡ ѡвѣче ѡ ѡвѣратно
 гокоратъ *θέλει ὀμιλήσω, θέλει ὀμιλήσῃς,
 θέλει ὀμιλήσῃ, θέλει ὀμιλήσομεν, θέλει ὀ-
 μιλήσητε, θέλει ὀμιλήσῃν.* сир. глаголаз *ὀ-
 μιλω* прѣма ѡзмѣненїе то, а *θέλω* ѡстаѣа
 неизмѣнно, коѡ то *ὄψ* нѣсѣ не мѡже да вѣде.
 ѡнѡ ѡ рѣкно сѣ ктѡро то вѣдѣше, ѡе продаѣ-
 мамѣ, ѡе продаѣмамѣ, ѡе продаѣма, бз коѡ
 то гладеме заѡ ѡе-то ѡстаѣа неизмѣнно,
 а продаѣмамѣ-се ѡзмѣнака.

(35) Тѣка ни се предстаѣаѣатъ ѡѡе дѣ
 вѣдѣши времена, дѣлааѣз бѣхѣ, бдигѣаѣз
 бѣхѣ, слагаѣз бѣхѣ, земаѣз бѣхѣ ѡ проч.
 тѣко ѡ бз неперед. продаѣмаѣз бѣхѣ, бдиг-
 наѣз бѣхѣ, ѡ проч. (коѡ то пѡприлично мѡ-

жатъ да принадлежатъ на желáтелно то на-
 клоненiе, нежели на iзвѣстелно то. И нека
 разсѣждаватъ ѓ тóму оучителите). Но ви-
 дѣмисе странно да положимъ на редѣтъ въ
 сопряженiе то шестъ вѣдущи времена, коѣ то
 нещо въ нiкои iзъикъ се не нахожда. Но ако
 въ се сѣдѣли и ѓни за нѣждни и за приис-
 крени, мѣжатъ по време да се принесатъ
 ѓтъ вѣдущи те грамматикописатели, или въ
 ѣдно то или въ дрѣго то наклоненiе. и по
 настоѣщемъ ако потребѣва да се начертáватъ,
 нека ги начертáва всѣкѣи въ давнопрешѣдшее
 и въ непредѣланое трѣтiе време, прилагаа въ
 нiмъ ѣдно възъ.

(36) Когáто непредѣланое вторѣе наклонѣ-
 нiа iзвѣстелнаго ѓкончáва на ихъ като сло-
 жихъ, вѣпихъ, носихъ, сáжихъ, тѣрихъ, (гѣ-
 дихъ) тогáа непредѣланое то въ повелiтелно
 то наклоненiе и вторѣе то и трѣто то лице, ѓ-
 кончáва на и н. п. сложи, да сложи, вѣпи да
 вѣпи, тѣри, да тѣри, и проч. а когáто ѓкон-
 чáва на ахъ, като продѣмáхъ, бдигнáхъ, зе-
 мáхъ, тогáа трѣто то лице ѓкончáва или на
 а, или на е, н. п. продѣмай да продѣма, по-
 сáшай да посаѣша, вѣнчай да вѣнча, пѣч-
 тай да пѣчта. Познáи да познáе, кажѣ да
 кажѣ, земѣ да зѣме, тáко и дáи да дадѣ.

ѣждь да ѣдѣ, разѣмѣи да разѣмѣе, повеснѣи да повеснѣе, и проч.

(37) Тѣмъ двѣте наклонѣнїа желателно то и подчинително то, ѡскѣнь тобѣ непредѣланое времѣа цю сѣ изложїи на редѣтъ, нѣматъ другїи разлїичнїи временѣа ѡтъ извѣстелно наклонѣнїе, но тобко цю сѣ изобразѣватъ, желателно то оубо съ частицы те да дадѣ бѡгъ да, да вы дѣлѣ бѡгъ да, данѡ дадѣ бѡгъ да, и сѣмо данѡ, и со сѣществїтелныатъ глагѡлѣ самѣ, си, ѣ. и подчинително то со съ частица ако, и да, и со сѣществїтелныатъ глагѡлѣ, н. п.

б. { да вы дѣлѣ бѡгъ да дѣламѣ, { данѡ дѣламѣ,
 { да вы дѣлѣ бѡгъ да дѣмашѣ, { данѡ дѣмашѣ,
 { да вы дѣлѣ бѡгъ да дѣма. { данѡ дѣма.

м. { да вы дѣлѣ бѡгъ да дѣмаме, { данѡ дѣмаме,
 { да вы дѣлѣ бѡгъ да дѣмате, { данѡ дѣмате,
 { да вы дѣлѣ бѡгъ да дѣматѣ. { данѡ дѣматѣ.

Тако и ако дѣламѣ, ако да дѣламѣ, ако предѣламѣ и бѣ сїчкїте временѣа непремѣнно като извѣстелно то наклонѣнїе по сїчкїте временѣа, съ тобѣ тобко разлїичїе цю ѣматъ предъ сѣбе предизложѣннїе те частицы. И затѡ не сѣ писѣха ѡсобнїи примѣри за нїхъ со сїчкїте числа и анцѣа, зацѡто сѣкой мѡже

да ги начертáва бесмá лéсно кз изъвѣтелно то наклонѣнiе, áко наблюда́ва то́кмо прилiчныте на-сѣкое врэме частицы, и сщесткит. глагóлаз.

„На това̀ скидѣтелесте́вка и Слабѣнска та граммати́ка (ко̀д то се надписѣва „сокращѣнiе Слабѣской ѳтѣмолóгiи“ печáтана кз Мòсква кз 1810 годѣ) на стран. 96. ко̀д то говóри та́ко кз пѣрко то прилiчнiе. „Сослагателное наклоненiе ничемъ кромѣ прибавляемой частицы аще, и глагола есмь, неразличествуетъ отъ изъявительнаго, какъ видѣть можно изъ вышшаго примѣра, по сему и не нужно здѣсь полагать особенный образец онаго“

(38) Назначи́ защо̀ средни те глагóлаи кз трѣто то ѣдинственното лицѐ прiйма́тъ се-то ѳтъ страда́телима́тъ глагóлаз, и ста́ватъ тогiба като страда́тели, áко и да не сá. Защо̀то говóриме, а́тъѣбасе, зиа́ѣбасе, зиа́есе, почи́басе, оу́мира́се, спа́басе, ста́басе, па́дасе, и проч. и тогáка вы́катъ като кеза́ични страда́тели, ко̀е то скóбiетко Грѣческiй iзвiкъз нѣма сир. не мóже да се начертáе ѳтъ среденз глагóлаз, личенз страда́теленз, защо̀ не мóже никогдá да се рече́ оу́ ни́хъ *υγαινεται, αποδυνησεται, θανμάζεται, πίπτεται,*

σύνπτεται, πηγαίνεται, ή проч. ни ти ότз όνία цо ги наричатз όнι επίμεσα н. п. έρχεται, κοιμάται, κάθεται, σοχάζεται, μεταχειρίζεται, блѣсто дохόдисе, сплвасе, седисе, мýсансе оýпотреблвасе, защόто έρχεται цие да рече дохόди, а нє дохόдисе, тáко ή κοιμάται спι, κάθεται сѣди, σοχάζεται мýсли, μεταχειρίζεται оýпотреблва, ή проч.

(39) Токá, се, вж страдáтелни те глагóлы нєкои го пiшатз са, согаáсно со Блакѣнско то, áко ή да го не оýподовлвватз вж рáзговоратз, дýмамса, дýмашса, дýмаса, ή тó си ήма мýсто то защόто є Блакѣнско, но нєкои го ή пiшатз ή произнóсатз са, дýмамса, дýмашса, дýмаса, коє то є бесмá безмýкстно ή непотрѣвно, каккóто цо се доказá пространно вж предислóвiє то на стран. 18. се-то защό се полáга ή предз глагóли те ή по глагóли те нековзрáнно, мóже да види сєкой όтз сáб-дýющи те прилѣри. Каккò се нарича товá; ήй, каккò се ήменѣка токá дрєко; ήй, каккò се кiкка товá селò; предз глагóлатз, блѣ-сто, каккò наричасе, ήменѣкасе, вiккасе. И, кой то óбвiчатз да се препiратз чєсто, όнι се наричатз любоврiтелни. блѣ. кой то óбвiчатз да препiратсе, όнι наричатсе. И, не мó-

же да се избѣди, бл. да избѣднѣсе. И, ѡз самъ се крѣстнѣлъ на чѣлоко то ми ѡме, бл. ѡз самъ крѣстнѣсе. И, ѡз вѣхъ се оумѣлъ, бл. ѡз вѣхъ оумѣлѣсе, и дрѣги такѣа. Вх такѣа прѣче сѣчан, се-то благо-прилично са полѣга прѣдъ глаголи те, зашѣто по глаголи те произбѣди велѣа неприѣтностъ, какѣто цю вѣди сѣкой ѡтх прѣдложѣнни те прилѣри. Ђдно сѣ, мѣже да сѣжи (за ѡвцо) и на двѣ илѣ трѣ страдаѣтели глаголи. Н. п. когѣто жѣдкѣ те се (то ѣсть тѣлесѣ) согрѣ-ватх и испарѣватх, тогѣа се прѣткарѣатх на въздѣшни, и дрѣги такѣа.

(40) Страдаѣтели глаголи ѡзображѣатсе нѣкогашъ и со страдаѣтели те причѣстѣа, (кой то са оупотрѣвѣтели и вх прѣстѣатх ѡ-зыкъ като за прилагѣтели именѣ), и со сѣ-ществѣтеличатх глаголаъ. Н. п. дѣманъ самъ, дѣманъ си, дѣманъ ѣ, вѣганъ самъ, вѣганъ си, вѣганъ ѣ, и множ. вѣгани сме, вѣгани сте, вѣгани са. Тако и, вѣганъ вѣхъ, вѣганъ вѣше тѣ, вѣганъ вѣше ѡнъ, нѣ, нѣ. Тако и вх прѣдѣа. вѣгнатх вѣхъ, вѣгнатх вѣше тѣ, вѣгнатх вѣше ѡнъ, нѣ, нѣ. Тако и вѣгнатх самъ, вѣгнатх си, вѣгнатх ѣ, и проч. така се начертѣкатх сѣчки те

страда́тели. Ъ́то ти ѝ прилу́бри на предрече́н-
ни те. Да зна́ешъ защо̀ то̀ка̀ ѣ́ дѹ́мано. Та-
ка̀ ѣ́ предѹ́мано. То̀а̀ мо́сть ѣ́ вди́ганъ. Ко-
га̀то̀ о́тѣдо́хмѐ ниѐ, мо́сто̀ ве́ше вди́гнатъ.
Какво̀то̀ сѐ вѣди, то̀а̀ сендѹ́къ ѣ́ о́твѣранъ,
та̀а̀ вѣ́рта ѣ́ о́твѣрана, ѝ дрѹ́ги та̀кѝва.

(41) Писа́хъ, ѡ́гга̀ггелско̀то̀ „ѡ́жѐ писа́хъ
писа́хъ“ вѣ̀ Грече́ско̀то̀ сто̀и, о́ *γέγραφα γέ-
γραφα*, вѣ̀ прешѣ́дшеѐ вре́мѧ, а̀ на́шѐто̀ вѣ̀
непредѣ́каное. Но̀ мно́га̀жды̀ сѐ полагѧ̀ Грече́-
ско̀то̀ прешѣ́дшеѐ (*παραιείμενος*) о́у̀ на́сѣ̀
вѣ̀ непредѣ́каное, какво̀то̀ що̀ ѣ́ ѝ са̀вѣ́дѹю́щие
εἰσακήκοα κύριε, о́у̀са̀и́шахъ̀ Го́споди, ѝ дрѹ́-
ги та̀кѝва, за́що̀то̀ ѝ непредѣ́каноѐто̀ ѣ́ пре-
ше́дшеѐ (сир. замина́ло).

(42) О́нѝа̀ глаго́ли на-кой̀то̀ непредѣ́каноѐ
пе́рвоѐ о́конча́ва̀ на охъ, като̀ сѣ́кохъ, ре́кохъ,
собо́лекохъ, о́твѣ́лекохъ, да́дохъ, дои́дохъ, ѝ
дрѹ́ги та̀кѝва, несохранѣ́ватъ̀ пра́внло̀то̀ вѣ̀
вѣ́дѹ́щиѐ трѣ́тѣ̀, по̀ ко̀ѐто̀ трѣ́вѣ́кашѐ да̀ сѐ
начертѧ́тъ, сир. о́тъ̀ трѣ́то̀то̀ лицѐ на̀ пе́р-
ко̀то̀ непредѣ́кано. Н. п. о́тъ̀ писа́хъ, писа́ ты,
писа́ о́нъ, писа́ шемъ, о́тъ̀ вѣ́хъ, вѣ́ ты, вѣ́
о́нъ, вѣ́ шемъ, о́тъ̀ сѣ́кохъ, сѣ́че ты, сѣ́че
о́нъ, нѐ мо́жѐ да̀ сѐ речѐ сѣ́че шемъ, но̀ сѣ́къ
шемъ, та̀ко̀ ѝ ре́къ шемъ, сова́е́къ шемъ, ѡ́-

влѣкъ щемъ, ѡтвлѣкъ щемъ, дѣщемъ, дѡщемъ,
иъ дѡищемъ (а дѡищемъ, ѡтъ дѡиъ) и
дрѣги такѣа.

(43) Садѣхъ, носѣхъ, сѣшихъ, зацѡ зна-
чатъ многократное, и прешѣдшее дѣйстви-
е, иъно се показѣа ѡтъ слѣдѡщи те прилѣри.
Бѣра весь дѣнь носѣхъ кода, иъ дѣра. Зѣ-
вчера бездѣнь лежѣхъ, вѣра бездѣнь сѣшихъ
жѣто то. Коѣ то не мѡже да се речѣ ко вѣ-
ро то непредѣано, вѣра бездѣнь насадѣхъ, и-
аъ зѣвчера бездѣнь иъсѣшихъ жѣто то, токъ
иъто то се разѣмѣа за сѣчки те глаголы,
ѡскѣнь ѡнѣа цо то нѣматъ собствѣнно непре-
дѣано вѣро. Зри ѡтѡмъ и въ прилѣч. 31.

(44) Тѣа глаголы на амъ, мѡжатъ прѣ-
виано да се начертѣватъ на пѣркъ то сопрѣ-
жѣнѣ, аго промѣнѣвашъ токъмо а-то на м. н.
п. вѣнамъ, вѣнамъ, вѣна, като дѣмамъ,
дѣмамъ, дѣма, и проч. и иъаишо ѣ токъ
четвѣрто то сопрѣжѣнѣ, но понѣже иъматъ
разѣчно ѡкончѣнѣ, иъложѣсе и за нѣхъ ѡ-
собнѣи прилѣри.

(45) Назначѣ зацѡ глаголъ вѣнамъ не
ѣ рѣвно ѡупотрѣвѣтеленъ по сѣчка та Болга-
рѣа, а вѣсто нѣго ѡупотрѣвѣаъкасе пѡлногѡ,
кѣпемъ, сир. вѣсто ѡванѣхъ (иъ иъва-

на́хъ) деѣ̀то, го̀братъ̀ ѡ̀кѡ̀па́хъ деѣ̀то, ѡ̀
 вѡ̀б. ѡ̀зѡ̀на́хъсе хѡ̀вако, ѡ̀кѡ̀па́хъсе хѡ̀вако.
 Пе́рво оу̀во ѡ̀тъ ва̀на, а̀ ктѡ́рво ѡ̀тъ кѡ̀-
 па́юса, (ѡ̀тъ ко̀ето ѡ̀ кѡ̀па́хъ) а̀ ѡ̀ дѐта
 Бо̀га̀рски.

„Кѡ̀й то ни помо̀гна̀ да прѡ̀сти́гнеме
 на-Бо̀га̀рска̀та Гра̀мматѡ̀ка кѡ̀ ко̀нцѡ̀.
 „О̀ла̀ба, хѡ̀ла̀д, ѡ̀ чѐсть ѡ̀тъ на̀сѡ̀ да вѡ̀де
 всѡ̀хъ ва̀гнѡ̀хъ ѡ̀ до̀брыхъ да̀телю тѡ̀рцѡ̀.

Рѣчи Тѣрски и нѣколко Грѣчески,

Кои то са во оупотребленіе на сегашно то време! въ сѣчка
та Болгарія, истолкѣваны по возможности съ равно-
значноуменователны Славѣнски, или Русскійски.

А.	Бѣлкимъ, нѣгли.
Аѣѣмъ. Ѣвнѣхъ, каженикъ.	Берберинъ, вриѣчъ.
Аѣжевъ. ѣдѣ, ѣдѣ ли, оубо.	Берекѣтъ, ѣзовѣліе.
Аѣфериъ. благаже (бравѣ.)	Бѣзвели. Поистинѣ, ѣз-
Аманѣтъ. залѣтъ, закладъ.	вѣстно.
даѣмоѣ что въ соблюденіе.	Боклѣкъ. гнѣи, гнѣище.
Апѣнѣжъ, напрасно.	Бориѣтъ, зри ѣмѣиѣ.
Араваджіа. колѣръ, колесни-	Бѣрѣчъ, дѣлѣтъ.
цедѣлатель.	Бохѣа, маала плацаниѣца.
Арѣланъ, лѣвъ.	Бол. цвѣтъ, шаръ, краска.
Артѣкъ. ѣзлишно, ѣзлиш-	Болджіа, красианикъ.
ный.	Болдѣсѣвамъ, крашѣ.
Астѣръ. подкладъ, под-	В.
стѣвъ.	Везне. вѣсъ, мѣрило.
Б.	Г.
Банадѣсѣвамъ. премірамъ,	Гайтанъ, ѣтѣка.
ѣвмираю.	Геміа, корабль.
Бакѣлинъ, лѣвоѣчникъ.	Гемиджіа, корабленикъ.
Баниѣца, пирѣтъ.	Гіѣнъ, кѣжа колѣкаа вы-
Барѣмъ, понѣ.	дѣланиа.
Басамѣкъ, степѣнь.	Гюллѣ, ѣдрѣ.
Бахѣтъ, ѣиѣстіе.	Гюмрѣкъ, мѣто.
Бахѣліа, ѣиѣстѣвъ.	

Гюмрѣкчіа. мытоймецъ,
мытарь.

Гюмрѣкчійница, мытница.
Д.

Далга, волна.

Декѣ - кѣшъ, сгрудокамилъ
(птица.)

Джаба. тѣне, даромъ.

Джелатинъ, спеклаторъ.

Дженъ, чпэгъ.

Джирѣхъ. хірѣргъ, извоцѣ-
литель.

Дибидѣсъ. всеконѣчно, со-
вѣзмъ.

Дивитъ, чернилница.

Дукѣнъ. лѣвка, дѣлатели-
ще.

Дулѣпъ, поставаецъ, шкапъ.

Дургѣринъ, домоздатель,
древодѣль, зидатель,
зѣдчій, плѣтчикъ.

Долѣмъ. сѣвратъ, Болгар.

Дѣшѣкъ, постѣла мѣгкала.

Дѣшманнинъ, крагъ,

Дѣшманлѣкъ, вражда.

Е.

Егленджѣ оупражнѣніе въ
чемъ прекождѣніе врѣмене.

Елчіа. посблъ, посланикъ.

Емфіѣ. табѣкъ, нюхальный
табѣкъ.

Ешеклѣкъ, вѣрварское бѣ-
хождѣніе. Безчелсѣчїе,
непотрѣбность.

Ешъ. равна, подобна
вѣщъ другѣй.

З.

Зейтинъ, дрѣвлинное мѣсло,
ѣлей.

Зенгилъ, стрѣла.

Зенджиръ. веріги, веріга
Болгар.

Зіафѣтъ. пѣръ, пѣршество,
сѣгощѣніе

И.

Иврикъ. сосѣдъ ѣмывѣл-
ный.

Изинъ. дозволѣніе, допѣщѣ-
ніе.

Инкѣръ. отрѣчѣніе, отвѣр-
жѣніе.

Ищѣхъ, сѣхта.

К.

Кабахѣтъ. вина, согрѣшѣніе.

Кабахѣтліа, повинный.

Кавга. свѣрь, распрѣ.

Калѣпъ. фѣрма, видъ,

Калѣфъ, влагалѣще.

Кантѣръ. мѣрило, кенти-
нѣръ.

Камшикъ, вѣчь.

Караблз, стража.	Лбл, глиняный сосдецз
Катз. крбвз, крбвл.	длл кбрителнаго табак.
Кафесз, ршётка оу скна.	Легенз. рскомбйникз, ло-
Кепенгз. хлбвий, дверьь сз	ханз.
кыше затворемам, йли	Лзфè, заплата кбинскал.
низпцраемам.	
Кесиа. мощна, мощелекз.	М.
Кефилз, порбчникз.	Маасжрè. бсада, бсвдбнè.
Кефз, благодбше.	Маймбнз, ббезана.
Кехал, начлопастырь.	Максблз, плодè земни.
Килипирз, корысть.	Мангалз. сосбдз глиняный
Кириа, пренбснам заплата.	вз немже стоитз оуглаè
плата за превбвз.	горачее кз грбанию.
Кираджиа. преносащй то-	Максбсз, нарбчно.
вары, йзвбчникз.	Маша. шипцы, котбрыми
Колай. спесбвз, начинз, б-	ёмлютз оугли горачыа.
враз.	Маслаатз. подлбгз, дбло.
Коланз. ббпразз Болгар.	Машалла. зри аферимз.
Колбзинз, пбте вбждь-дй-	Менгемè. тискало, шипцы,
тель.	й клеци Рбски.
Комшиа, сосбдз.	Мехкемè, сдйлициè, йли сд-
Квбè. свбдз, крбгз.	дббный дбмз.
Кбршбмз. блово, й пдрò пб-	Мблкз. ймбнè недвйжимо-
шечное.	е, селà.
Кбла. стблпз, кбсбрз, недо-	Мбмз-маказларй. шипцы
статокз.	котбрыми со свбчи снй-
Кбчиа. колесница, калбска.	мбютз.
Кыркчиа, кожухарз Болгар.	Мбрдарз. нечыстый, гнб-
Кютбкз, пень.	сный.
Л.	Мбрдарлбкз. нечысота,
Лаблмз, подкбпз.	гнбсота.

Мѣтафчіа. вретипредѣла-
тель.

Н.

Налбѣантинз. подкѣбиква-
цій кѣни, йли колѣи.

Нѣркз. ѡпредѣленнаа цѣна
нѣкїа кѣци.

На филлѣ. вѣде, во тѣѣ.

Нѣщѣрз. жилосѣчико-йли то-
порѣкз, ланцѣтз, кроко-
метѣтельное копѣцѣ, кро-
копѣскѣтелное хїрѣргїче-
ское ѡрдїѣ.

Нишещѣ. вїдз мѣкїи не-
млѣнныа.

О.

Одаа. клѣтъ, гѣрница, (по-
кѣи по Рѣс.)

Оджакз. дѣмникз, дымо-
ваа тѣвѣа.

Ока. мѣра ѡпредѣленнаа
всѣкой кѣци кз тѣрѣц-
кой держѣвѣ.

Ордїа. стѣнз, лагерз, рас-
положенїе вѣинствѣа, ар-
мїа, побѣкз велїкїи.

Орманз. лѣсь, дѣвѣаѣа.

Ортакз. содрѣгз, токарницз.

П.

Пазѣрз. тѣргз, й соглаше-

нїе цѣннї нѣкїа кѣци.

Папѣцы. башмакїи, чѣхлы
Бѣлгар. (сандѣліа).

Парчѣ, частѣ.

Пергѣлз, цїркѣлз.

Пердѣ, завѣса.

Пастрѣма, соленосѣшеное
мѣсо.

Р.

Ракѣмз. числїтелнаа наб-
ка, число, численїе, цї-
фра, цїфїрное число.

Рахѣтз, покѣи, оупокоенїе

Резѣ, коловрѣтз, пѣтла
жѣлѣзнаа Рѣсскїи.

Рѣнгз. цѣвѣтз, шѣрз.

Рефенѣ. ѡвщїна, складчїна.

Рѣхимз, залѣгз, заклѣдз.

С.

Самѣрз. вїкз вѣвѣчноѣ сѣдлѣ.

Сарѣфїнз. торжнїкз, бан-
кїрз, пѣназоїзмѣнїт.

Сахѣтз. часз (врѣмѣа), ча-
сы, то ѣсть ѡрдїѣ по-
кѣзывѣющее часы.

Сахтїанз. кѣжа вѣдѣлан-
наа, ѡвработеннаа.

Сеїрз. зрѣлицѣ, зрѣнїе, по-
зѣрз.

Силѣхз, ксѣорѣжїе.

Сефа. раскобштво, сладострастіе.

Соджѣкз. начиненная кишкѣ, колбаса.

Сокѣкз. оулица, распѣтіе, стѣгна.

Т.

Тавѣкз. кожѣкникз, оусмѣрь.

Тавѣнз. досчѣтый потолокз.

Тамѣмз. совершено, цѣло, тѣчно, полно.

Тахта - вѣтз. досчанная кошз, клѣпз Рѣс.

Тѣкз. нечѣтный, нечѣтка. само, ѣдино чтѣ.

Телѣлинз. проповѣдникз, разгласитель, гербѣльцз, нарѣднѣй провозвѣстникз мѣра илѣ вѣины, и продаѣтель полѣвѣтхѣхз ѣдѣждѣй.

Тѣнджерѣ. мѣднѣй сосѣдз ради варѣній.

Темѣсѣтз. заѣмное писмѣ, вѣкселз.

Терзѣа, швѣецз.

Тѣрджомѣнз. толмѣчз, прѣвѣдчикз.

Тѣскѣре. вѣлѣтз, пашапѣртз, пашѣбшз, запѣска, писменно свидѣтелство, даѣмое ѣтз власті пѣтѣшественикомз.

Тѣпз, вслѣша пѣшка, ѣгне мѣстное ѣрѣжѣе, ѣще же и ѣпредѣленное колѣчество нѣкѣм вѣещи, ѣдинз тѣпз богѣсѣа, ѣладжа и проч.

Тѣршѣа. различнѣм вѣды солѣнокѣслѣхз вѣещѣй представлѣетз н. п. лѣхана тѣршѣсѣ, капѣста, вѣвѣрз тѣршѣсѣ, хѣарз тѣршѣсѣ, ѣгѣрцѣи кѣслѣа, и проч.

Тѣрлѣа. вѣдз, ѣбразз, вѣрз тѣрлѣ, никѣбимз ѣбразомз.

Тѣтѣнз. табѣкз кѣрѣтелнѣй.

Ф.

Фѣидѣ. мѣхва, и полза.

Фѣрмѣнз. писменное царское повелѣнѣе оу тѣрковз прикѣазѣ.

Фѣиль, слѣбнз.

Фѣлѣдѣшз, слѣнѣвѣй зѣвз, илѣ слѣнѣваа кѣсть.

Фітілаз. кнѣтъ оу свѣщій,
свѣтілана. кнѣтъ кз іа-
звѣгнѣиной. кѣрпіа, гнѣ-
тикс, кѣгѣрой вкляды-
ваютз кз раны, чѣбз
ѣни не тѣкз скѣро за-
творілисз.

Фѣдѣаз. кичлівз, гордѣлівз.

Х.

Хавѣрз. вѣсть, возвѣщѣніе.

Хавѣрджіа, вѣстникз.

Хазна. сокровище. сокрови-
щное хранилище.

Хазнатѣрз. сокровищехра-
нитель.

Халка. кольцо, звѣно кз
цѣпи. мѣднаа цѣпь, ѣ-
шеиникз.

Хамалинз. бременѣсецз, но-
сильщикз.

Хаммаджіа, банщикз.

Хамамз, бана.

Харамз, неправедно.

Хатѣрз. любовь, благо-
дать, дарз.

Хекиминз. йкимаджіа,
врачз, лѣкарз, цѣлитель.

докторз.

Хемѣнз. мало не, почти,
токе речіи Болгар.

Хесапз. счисленіе, счетз.

Хизмикарз. рабз, слѣга,
слѣжитель, наѣмникз.

Хілааз. оухочістка, оухо-
вѣртка.

Хичз. ѣтнѣдз, нимало.

Хайде. пойдѣмз, йдемз,
ступай.

Хакз. заплата, плата,
мзда, наѣмз.

Ханджіа. страннопріѣм-
никз, гостинникз,

Ханз. страннопріѣмница-ѣ-
телище, гостинница.

Хапѣсхана, хапсана. тем-
нища, оузилище, тѣрма.

Хапѣсз, хапсз. оузникз,
кз темнищѣ ввѣрженный.
затвѣренз Болгар. (ѣай
запрѣнз по мѣста).

Хапсанаджіа, темничный
ѣражь.

Харчимз. йждиваю, йзнѣ-
раю йздѣржикаю.

Харчз. йждивѣніе, йздѣрж-
ка.

Хентѣкз. рѣкз, прекѣпз.

Ч.

Чадѣрз. сѣнь, шатѣрз, па-
латка.

Чаркз, стрѣкз, йли всѣкое
оурѣдіе, когѣрое йли во-
дѣю, йли рѣкѣю, йли но-
гѣю двѣжимо дѣлаетз
чтѣ самосебѣю.

Чаршѣвз. плашаница по-
нѣва.

Чаршіа. тѣржице, рѣдз.

Чашитинз. согладѣтай,
шпіѣнз лазѣтчикз.

Черпіа. срѣдіе кѣбимз йз-
мѣрѣютз чтѣ древодѣли.
столѣрный йнстрѣментз.

Черчикѣ.

Чибѣкз.

Чѣфтз. сопрѣгз, пѣра.

Чифлікз, селѣ.

Ш.

Шайтинз, свидѣтель.

Ю.

Юргѣнз. нѣщное покрывѣло.

Юрнѣкз. примѣрз, показѣ-
ніе (мѣстра, прѣба.)

Юрѣшз, нахѣдз, нападѣніе.

И.

Изѣкз, жѣлько Рѣс. (крѣ-
ма Греч.) нащѣстіе, вѣдѣ.

Исакчіа. препровѣдѣтель,
провѣдникз, провожѣтай.

Обѣдѣющыте са Грѣ-
чески.

Арѣсѣкамз. оургѣдно ми
ѣсть, й оургѣденз ѣсмь.

Аргѣтинз, зрѣ ѣргѣтинз.
вѣпсѣвамз, зрѣ болѣдѣ-
сѣкамз.

Ѣфтинз. не драгѣй не скѣ-
пый.

Ѣфтиніа. йзобѣліе, нескѣ-
пость.

Каламѣрз, чернѣлница.

Камѣла, велѣлѣдѣ.

Керамѣда.

Перѣстіа. сѣджакз.

Пѣтало. подкѣва, йли пѣ-
ча.

Пѣтало. пѣсѣз жѣнскѣй.

Сѣнорз. прѣдѣлз, междѣ.

Скарѣ, рѣшетка.

Тѣкла, плѣнда. кирпичз.

Харѣзѣвамз. дѣрствѣю, дѣ-
рѣю.

Хѣлѣда, тѣсѣща.

Хѣро. ликовѣніе, йгрѣніе.

И дрѣги рѣчи се оу-
потревлѣватз Тѣрски й
Грѣчески по нѣкои мѣстѣ,
какѣто щѣ се вѣди й вѣ
предислѣвіе то на стрѣница

Б 6 и 7 но понѣже ги ѣ-п. по мѣста дѣматз сен-
 маме кз азѣкатз си, и дѣкз, а по мѣста ковчѣгз,
 по дрѣги мѣста ги сѹпо-Тѣко и гѣмз и оѹзда, и
 треблѣватз чѣсто по Бѣл-проч. И за тѣ се не ѣзлѣ-
 гарски, за нѣхз нѣмаме жѣха тѣка на редѣтз-сѣч-
 нѣком потреба. Като н. ките.

Содержаніе.

УВОДЪ.	Стр.
Филологическо Предувѣдомленіе за Славено-Болгарска та Грамматика. — — — — —	1.
Часть первая за Етимологія та. — — — — —	75.
Глава первая за части те на-Слово то. — — — — —	75.
За Име то. — — — — —	74.
За Членатъ. — — — — —	75.
За Склоненіе то на-имена та. — — — — —	76.
Склоненіе первое. — — — — —	76.
Склоненіе второе. — — — — —	84.
Склоненіе третье. — — — — —	95.
Глава вторая за прилагателни те имена Склоненіе четвертое. — — — — —	102.
Примѣры за три те окончанія на-мужескіа родъ. — — — — —	107.
Примѣръ за овиѣ що окончавать на нивъ. — — — — —	109.
За числителни те имена. — — — — —	110.
За чинни те числителни. — — — — —	115.
Глава третья за Склоненіе то на мѣстоимъ. — — — — —	114.
Глава четвертая за Глаголатъ. — — — — —	121.
Сопряженіе на спомогателнвнать глаголь ссмь. — — — — —	122.
Примѣръ первый Сопряженіе первое. — — — — —	125.
Примѣръ второй Сопряженіе второе. — — — — —	155.
Примѣръ третій Сопряженіе трето. — — — — —	158.
Примѣръ четвертый Сопряженіе четверто. — — — — —	143.
Назначеніе 1. — — — — —	148.
Назначеніе 2. — — — — —	149.
Глава пятая за нарѣчіе то. — — — — —	151.
Глава шестая. За предлогать. — — — — —	155.
Глава седмая. За союзать. — — — — —	155.
Глава осмая. За междуметіе то. — — — — —	157.
Часть вторая. За кратки те правилца на-правописаніе то. — — — — —	158.
Примѣчанія та. — — — — —	163.

